

SANDARA
 DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
 PRENUMERATA METAMS:
 Amerikoje \$2.50
 Kanadoj ir Lietuvoj \$3.00
 Pasaui metų:
 Amerikoje \$1.25
 Kanadoj ir Lietuvoj \$1.50
 Skelbimų kainas klauskite laikraščio.
 "SANDARA"
 327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
 LITHUANIAN WEEKLY
 Published by Lithuanian National League of America.
 Consisting of 83 Branches, Located in all largest cities of the U. S. A. Represents over 10,000 Lithuanians in the City of Boston and about 700,000 in the United States.
 "SANDARA"
 327 E St., So. Boston, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No. 16-17

So. Boston, Mass., Balandžio (April) 17-24 d., 1924 m.

Metai XI

Kauno Knygynas

Kauno Universiteto Knygynas.

LONDONAS, bal. 3 d. Neseniai švesta antrosios metų Lietuvos Universiteto sukaktuvės. Apart profesorių, studentų, iškilmėse dalyvavo ministerių pirmininkas, ministrai, žemaitijos vyskupas ir diplomatai.

Universiteto fakultetai nuolat auga, ir jau šiek-tiek studentų pabaigė mokslą. Pereitus metus profesoriai parodė daug darbštumo išleidami savo mokslo šakų rankvedžius.

Universitetas taipgi prisidėjo švestai istorinius įvykius. Įpatin-gai buvo apvaikščiota 40 metų "Aušros" judėjimo sukaktuvės.

Universitetas savais atstovais dalyvavo įvairiose kitų šalių auklėjimo įstaigose. Daugelis universiteto organizacijų, dėl butų stokos, laikinai buvo sutalpinamos universitete, ir dėlto yra sumanyta dar daugiau trečių aukštą ir dvidešimties sparną prie dabartinio triobėsio.

Universitetas gavo daug dovanų, įpatin-gai knygomis. Knygynas sparčiai auga ir dabar gali pasigirti su daugiau kaip 25,000 egzempliorių. Yra 16 studentų organizacijų, užsiregistravusių universitete. (C. S. Monitor).

Reguliuojamas Laikraščių.

WASHINGTON, D. C. Senatorius Robert L. Owen (nuo Oklahoma valstijos) turi šnekes senatam bilių, kuris gerokai reguliuotų Amerikos laikraščius, jei pastotų įstatymu. Tas bilius reikalauja, kad laikraštis priverstinai duotų vieta atsakyti kiekvienam, kuris laikraštį yra suminėtas, toje pat vietoje ir tiek didumo, kiek originalėje žinioje buvo. Jei sakysin, laikraštis patalpys dvi skiltis ant pirmo puslapio aprašyti, kaip buvo suarežuotas žmogus, kurs išskerdė keno nors visą šeimyną. Pagal biliaus reikalavimą tas žmogūdas turėtų tiesą priversti laikraštį sekančią dieną talpinti jo atsakymą, taipgi dvi skiltis ir ant pirmo puslapio. Atsakyme galėtų būti užklausti kiti žmonės, kurie taipgi turėtų teisės vėl reikalauti atsakymo, ir tokiu budu laikraščiai galėtų pavirsti tik į vienus atsakymus. Nегана to, "atsakyme" galėtų būti kas nors apšmeižtas — už tai laikraštis turėtų atsakyti.

Nегана to, sen. Owen da reikalauja, kad kiekviena žinėlė ir kiekvienas straipsnėlis būtų su jo autorių paršaus. Ir da reikalaujama, kad dienraščiuose kasdien būtų paskelbiama, kokios šalies piliečiai yra tie, kurie ten laikraštis rašo! Jeigu kuris laikraštis to neįsėdityt, jam turėtų būti atimtos teisės siuntinėti paštu.

Amerikos laikraščiai pašiepia tokį bilių, kaip b isiai kvailą ir pareiškia, kad laikraščiai greičiau išsižadės teisių siuntinėti paštu, nė kaip duos kitiems kišti nagus į laikraščio vedimą. Žinoma, Amerikoje toksai bilius nepereis, bet aktyva pažinti, koki kartais juokingi biliai yra kongresui paduočiami.

Ilgos Šventės Maskolijoje

MASKVA, bal. 17 d. Pradedant bal. 26 d. Maskolija turės visos savaitės šventės. Po ilgų ginčų Pravoslavų Bažnyčios su šventuoju Sinodu už kalendorių, civilė Maskolijos valdžia išsprendė, kad šimet Maskolijos velykos bus b alandžio 26-28 dd. Kadangi gegužės 1 ir 2 Maskolijoje yra švenčiamos ir geg. 4 d. pareina sekmadieryje. tad unijos nutarė duoti darbininkams prie daikto 8 dienas švenčių.

Traukinys Užmuše 8

LEWISTON, Me., bal. 20 d. Manydamas, kad spės pervaziuoti automobilium per geležinkelį pirma nē kaip atlėks greitais traukinys, Leger Vallee nenuskaitė gerai, traukinys atlėkė pirmiau ir pataikė į pasturgaličius ratus. Vats Vallee išliko gyvas, nors sužeistas, bet jo tėvas, du broliai ir draugas ant vietos užmušti. Vieną jų traukinio sudavimas numetė apie 100 pėdų į šoną. Apie pora dešimčių žmonių matė šią tragediją.

JONAS DIRVELIS.

Dailės Draugijos "Aušrelės" Vedėjas, Worcester, Mass. Jo pastangomis šiandieną "Aušrelės" vardas skamba visoje apilinkėje. Bostono ir apilinkės lietuviams bus proga pamatyti jo gabiai išlavintus "Aušreliečius" perstatant Veikalą "Už Tėvynę," b alandžio 26 d., Lietuvių Salėje So. Bostone.

CHICAGO, Ill., bal. 20 d. Pasileidęs liokomotyvus ant geležinkelio Baltimore and Ohio šiandie užmuše 4 žmones. Nežinia koku budu pasiliuosaves liokomotyvas vienas sau bėgo geležinkeliu ir už mylios pataikė į kryžkelės į automobilį, kuriame važiavo Otto Bowlmark, jo pati Olga ir jų du vaikučiai. Visi keturi ant vietos užmušti.

Geležinkelio valdyba negali išaiškinti, koku budu liokomotyvas pasileido. Policia yra girdejęs, buk matyta du vaikai, kurie bėgo šalin nuo liokomotyvo, kad jis pradėjo eiti.

NEW YORK, bal. 19 d. Prancuzų frankai pakilo iki aukščiausio šimet laipsnio, t. y. iki 6.3 centų. Anglijos sterlingų svarai taipgi pakilo 3 centus ir buvo po \$4.381/2. Priežastis tokio pakilimo skaitoma tas, kad Europoje yra didelis pasitikėjimas, jog Vokietija priims Dawes'o planą ir Europoje įvyks šiokia tokia tvarka.

Frankai ir Svarai Kyla.

NEW YORK, bal. 19 d. Prancuzų frankai pakilo iki aukščiausio šimet laipsnio, t. y. iki 6.3 centų. Anglijos sterlingų svarai taipgi pakilo 3 centus ir buvo po \$4.381/2. Priežastis tokio pakilimo skaitoma tas, kad Europoje yra didelis pasitikėjimas, jog Vokietija priims Dawes'o planą ir Europoje įvyks šiokia tokia tvarka.

Nauja Darbo Ministerija.

PERTH, Pietinė Australija, bal. 19 d. Naujoji Darbo Ministerija paskelbta sekanti: Pirmininkas, Izdininkas ir Giriiu Ministeris P. Collier. Žemės ir Imigracijos min. W. C. Angwin. Kolonijū Sekretorius ir Apšvietos Ministeris J. M. Drew. Kasyklų ir Žemdirbystės min.

M. F. Troy. Geležinkelio ir Teisybės min. J. E. Wilcock.

Sniegas Newfoundland'e

ST. JOHN'S, N. F., bal. 20 d. Šiandie visą dieną buvo didelės pusnys. Pereito penktadienio naktį tiek daug prisnigo, kad trukdė geležinkeliais važinėjimui.

Orlaviai Unalaskoje

DUTCH HARBOR, Unalaska, bal. 20 d. Suv. Valstijų armijos orlaviai Boston, Chicago ir New Orleans, kurie lekia aplink žemės kamuoli, čia sustojo šiandie padaryti mažus pataisymus. Į čia jie atlėkė iš Chignik, Alaskos, vakar 5:10 val. vakare. Čia jie bus kelias dienas, laukdami, kol majoras L. Martin įsidės naują motorą į savo orlavį. Oras lėkimui geras, ir 400 mylių nuo Chignik iki čia atlėkta į 6 val. ir 10 minutų.

Apdraudimo Agentas Laimėjo.

WHITE PLAINS, N. Y., bal. 20 d. Daugelis White Plains'o moterų atydziai žiurėjo į dargy, dabodamos, ar ims lyti. Mat joms tulas krautuvininkas buvo pardavęs velykų skrybėles su išlyga, kad jei tą dieną tarp 10 v. ryto ir 1 val. po pietų prilis dešimtą colio dalį, tai jos galės gražinti skrybėles ir atsiimti savo pinigų. Netik moters dabojo dangy, bet ir apdraudimo agentas George Knox, kurs buvo padaręs sutartį su krautuvininku,

Lietuvių Rungtynė

jog jo apsaugos kompanija grąžys už skrybėles pinigus, jei prilis minėtu laiku vieną-dešimtadaly colio.

Išryto pasirodė juodi debesiai, ir apie 11 val. iškrito keii lietaus lašai, apie pietus emė purksnoti, bet tuo dangus prasiblaivė ir saulutė emė šviesti. Apsaugos agentas pasiēmė apdraudus pinigų, moterims liko jų skrybėlės, bet jos negavo atgal savo pinigų, nes tą dieną lijo mažiau kaip dešimtą colio dalį.

Japoniečiai Baikotouoja Kalifornija

TOKIO, bal. 21 d. Japenijos spaudos bendrovės visuotiname susirinkime šiandie nutarė boikotuoti viską, kas tik ateina iš Kalifornijos valstijos.

Jaunesnysis Rockefelleris po Turtų Sloga.

NEW YORK, bal. 20 d. John D. Rockefeller, jaunesnysis, kalbėdamas Velykų Biblijos klasėje Park gatvės Baptistų bažnyčioje, pasakė: "Iengva pavydėti didelių turtų, bet dideli turtai tankiai, faktinai visuomet, neša slėginančią (crushing) atsakomybę."

Jis stipriai pasmerkė šių dienų sukilimą prieš dabartinę tvarką. Jis pasmerkė streikus ir darbininkų įjėskojimą trumpesnių darbo valandų. Bet jis pagyrė norą liuosio manymo ir religinės tolerancijos.

Savo kalbos temai pasirinko tą evangelijų vietą, kurioje kalbama apie talentus, bet nematė tos vietos, kurioje Kristus turčiaus suneliui, panašiam šiam Rockefeller'ukui, pataria išdalinti turtus ir sekti jį, Kristų. Jei Rockefellerukas būtų matęs tą evangelijos vietą, kuri jam yra taikoma, tad jam nereikėtų dejuoti po turtų našta.

Lietuviai Tarptautinėse Sporto Rungtynėse

Iš Paryžiaus pranešama, kad su gegužės 25 d. prasidės tarptautinės futbolio rungtynės. Tose rungtynėse dalyvaus sekančių tautų sportininkai:

Estonų tymas prieš Amerikos tymą; Ispanijos tymas prieš Italijos tymą; Chekoslovakijos tymas prieš Turkijos tymą; Šveicarijos tymas prieš LIETUVOS tymą.

Gegužės 26 d. ims dalyvumą: Hungarai prieš lenkus; Jugoslavai prieš Uruguay ir Portugalus. Reiškia, Lietuvos vardas kas kart plačiau pradeda skambėti po platų pasaulį. Nors Lietuva dar yra jaunutė su savo sportininkais, bet lietuviai jau drįsta stoti į tarptautines sporto rungtynes.

Pranešimas

Pradėjus spaudinti "Sandaros" 16 No. sulužo tam tikra spaudinamosios mašinos (preso) dalis, kad buvo atspaudinta vos tik apie pora šimtų egzempliorių. Mašina buvo pataisyta tik pareitą pirmadienį, b alandžio 21 d. Rinkimas raidžių sekančiam numerii ejo savu keliu, bet kad suluzus mašina neleido spaudinti, tad norint išleisti kiekvienos savaitės numerius atskyrim, viskas būtų labai susivėlinę ir skaitytojai vistiek nebutų gavę greičiau laikraščio, tad nutarta abu numeriu išleisti suliejus į vieną. Dėlto-gi čion matote NN. 16 ir 17 sujungtus į vieną padidintą laidą.

Pereito numerio žinios yra nukeltos ant 9 puslapio, gi pirmam puslapiui darasyta naujausias žinios.

LYNN, Mass. kurpiams "stičiariams" valstijos taryba numušė mokestį 10 proc.

ATYDA VISIEMS

SANDARIEČIAI! Štai sulaukeme savo Organizacijos Dešimtąjį Seimą, tai yra nepaprastas įvykis mūsų Organizacijoje. Tad šiame Dešimtajam Seime dalyvaukime visi. Kuris negalime ypatiskai dalyvauti, tas siųskime Seimui pasveikinimą adresuodami:

CONVENTION OF LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.

LITHUANIAN HALL,

29 Endicott St., Worcester, Mass.

Siųsdami pasveikinimus pridėkime sulyg išgalės ir auką, galutinam Sandaros Spauštuvės skolų išmolėjimui. Lai šis Dešimtas Seimas apvainikuos mūsų Dešimties metų kultūrinį darbą, lai jis pastatys mūsų Organizaciją ant tvirtiausios papėdės. Tad valio visi į Seimą!

Jei turite reikalų prie Seimo rengėjų pirm Seimo, tai kreipkitės sekančiu antrašu: A. Kriaučialis, 81 Endicott St., Worcester, Mass.

BALDAI, GRINDŲ UZDENGIMAI, LOVOS.

KOKYBĖ — PASITIKĖJIMAS ir KAINOS

P. F. CAREY CO.

416—418 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.

Isteigta 1868 m.

Pasekmingas biznis per suvirš 56 metus ir vis da nuosavybėje Carey šeimynos.

A. L. T. S. REIKALAI

NAUJI NARIAI ĮSTOJO I
A. L. T. SANDARĄ.

Prie 81 kp., Hudson, Mass.:
Jurgis Baranauskas.

Prie 16 kp., Worcester, Mass.:
Tamas Kropas.

SEIMO BELAUKIANT.

Jau tik tris savaites laiko tu-rime iki mūsų organizacijos Seimo. Greitu laiku suvažiuosi-m aptarti savus reikalus, ką esame nuveikę per pėreitus 10 metų mūsų organizacijos gyva-vimo ir sykiu sudarysime pro-gramą ateities mūsų darbanis. Šis Dešimtas Seimas labai daug ko laukia iš mus. Jis lau-kia, kaip mes jį sutiksime ir ko-ku dideliu ir reikšmingu pada-rysime mūsų organizacijos isto-rijoje.

Per pėreitus devynerius me-tus žymiai prapnyėme laisvai demokratijai kelią, o su šiais dešimtais metais, su Dešimtuo-ju Seimu, mums tik lieka apvai-nikuoti tuos savus darbus.

Kiekvienas Sandarietis yra įstojęs į Sandaros organizaciją dėlto, kad jis yra mylintis laisvą demokratiją ir sykiu nenulstan-tis darbininkas lietuvių kulturi-rėje dirvoje. Ačiu Sandariečių darbštumui ir pasišventimui dirbti tajį prakilių darbą. San-dara labai daug yra prisidėjęs prie išbaškymo tamsių ukų nuo Lietuvos padangės.

Gi sulaukę Seimą, bukime prisirengę. Lai šis Seimas susi-laukia kelis tukstančius pasvei-kinimų netik nuo kiekvieno san-dariečio, bet ir šiaip pažangaus lietuvių, mylinčio teisybę ir trokštančio gerovės savo tautai. Lai šis Dešimtas Seimas mūsų prisirengusių bus sutiktas taip, kad jis pastatys mūsų organiza-ciją ant tvirčiausių papėdės. Tad valio visi Sandariečiai! Valio visi į seimą! kas budami at-stovais, kas su savo pasveikini-mais, bet visi, kiekvienas iš visos plačiosios Amerikos; kiekvienas iš visų 84 kuopų, visi bukime Dešimtamjam Seime!

K. J. PAULAUSKAS,
Sandaros Sekr. Adm.

KUOPŲ VALDYBOMS.

Kuopų valdybos kiek galite paskubėkite siųsti Centran balsavimo blankas. Blankos Centre turi buti prisistuos nevēliaus kaip iki balandžio 30 d. Seimas bus gegužės 8, 9 ir 10 diense, tokiu budu, Centro Valdybos balsavimo rezultatai butinai turi buti paskelbti seiminiame nume-ryje. Nors blankos buvo suvē-luotai išsiustos, bet po ju išsiuntimo buvo laiko net 5 nedėliadi-niai, kur pakanka laiko balsavi-mui. Kurios kuopos neprisiųsite blankas iki pažymėtai dienai, tai neužsigaukite, jei jos bus nepriskaitomos.

Sandaros Sekretorius.

WEST LYNN, MASS. Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 40 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks ba-landžio 25 d., 1924 m. 8 val. va-kare, Lietuvos Salėje, 25 Cam-den St. Malonėkite visi nariai susirinkti, taip pat mažiausia nors po vieną naują narį atsives-ti ir užsimokėti už visus sekanc-čius metus, nes kurie neužsimo-kės balandžio mėnesyje, tai "Sandara" bus sulaukyta. Todėl pasistengkite visi pasidaruoti per šį jubilėjinį laiką, kad mus kuopoj nesirastų nė vieno skolingo už šiuos metus.

Taigi, sandariečiai ir sanda-rietės! visi prie darbo — turite butinai ateiti į mitingą, nes turė-sime balsuoti į Centro Valdybos narius.

Rašt. V. Valkevičius.

Lietuvių Dramos Klubo Veikimas.

RACINE, WIS. Šis L. D. Kliu-bas susitvėrė šių metų sausio mėn. Steigiamam susirinkime nutarta įsteigti lavinimusi trys skyriai: Dramos, Muzikalių in-strumentų lavinimosi ir dainų. Kiekvienam skyriui išrinkti vedė-jai. Choro vedėja Mikalina Pet-kiutė rimtai pradėjo lavinti jau-nimą dainų. Kaip pradžiamoksi-liams, paskyrė lengvas dainas. Pirmutinė mus daina tai pasvei-kinimas dainininkų: "Sveiki bro-liai dainininkai." Pasveikinus dainininkus imta lavointis "Me-dėjas" — reiškia einama į Raci-no progresyvi jaunimą medžioti daugiaus spēkų — dainorių. Tre-čią dainą ėmė lavintis "Pasvei-kinimas iš svetimos šalies." Ket-virta daina imtasi lavintis "Kur upelis teka." Ir pati vedėja yra parašiusi eiles.

Antro, Dramos, skyriaus ve-dėjas M. Kasparaitis ėmė lavinti teatralj veikalą "Pražydo nuytu-sios gėlės." Racino lietuvių jaunimas savo veikimu privers žydėti ir nuytusias gėles.

Trečias skyrius, muzikos, ve-damas gerb. Onutės Lizdaitės. Išpradžiu veikė lėtai, bet dabar jau surasti ukvatninkai mokin-tis, įsigijo kiekvienas muzikalj instrumentą ir jau veikia, suda-ro lengvą orkestrą, bet gražiai skambanti.

Ketvirtas skyrius, įkurtas vē-liaus, tai šokių lavointis. Vedėja yra gerb. Onutė Šimenaitė, kuri darbuojasi iš visų spēkų, nes tiek mokinių prieina, kad vos telpa svetainėje. Mokiniai pilnai patenkinti savo mokytoja ir pi-jāniste p-le Elena Grigalūniute, kuri skambina pianą. Nemažai ir juokų yra žiurint, kaip moky-toja aprambėjusius vaikus mi-klina šokių.

Parengimai.

Lietuvių Dramos Klubas tu-rėjo suruošęs kovo 4 d. Union svetainėje draugišką vakarienę, kuri buvo pavyzdinga vaisais at-žvilgiais. Svečių prisirinko gra-žus burelis, kad priversti buvo-me imti didesnę svetainę, nes į pirmąją netilpo. Merginos klubi-tės išpuošė gražiai spalvuo-tais popieriais svetainę ir teikė svečiams skanią vakarienę. Vy-rai klubiečiai apmokėjo muzi-kantus, gėrimus ir svetainę. Pel-no liko \$39.35. Per vakarienę padainuota tris daineles ir pasak-kyta trumpų prakalbėlių visa ei-lė. Antrą parengimą klubas bu-vo suruošęs atidarymui savo naujos įrengtos Klubui vietos vasario 17 d. vakare. Svečių su-ėjo gražus burelis, keletas buvo ir iš Kenosha atvykę. Išpildytas sekantis programos: Atvaidinta komiškas veikalėlis "Merginos Jiškėjimas." Atvaidino gerai šie aktorjai: Vaikino rolę J. Ru-sis, Merginos B. Klapatauskaitė, Piršlio G. Eržiķevičiutė. Dar at-lošė dialogą: "Girtuoklis" M. Matkus; jo moteris G. Eržiķevi-čiutė. Šėšios klubietės šoko ispa-nų šokj, dar dvi šokikės: J. Da-bošinskaitė ir J. Juskytė, šoko dramišką šokj.

p-lė G. Eržiķevičiutė daug juokų suteikė darydama imita-ciją satyros formoje iš kiekvie-no klubo nario. Pabaigoje pasak-ė trumpas prakalbėles: M. Kasparaitis, J. Pilypas, gi J. Dabašinskaitė rimtą pasaką, su kuria įrodė, kad nereikia viens kito prigaudinėti. Visas parengi-mas pabaigta 11 val. Klubui pelno \$17 su centais.

Tuom laiku Klubas ruošia pir-mą Velykų dieną Velykinj baljų kiaušiniū mušti, ir kuris ar kuri atnėš gražiau nudažytą ar iš-

margintą margutj, tam duos do-vaną. Tad visi atsilankykite ir atsineškite į Velykinj baljū margu-čių. Bus bal. 20 d., 310 Main St., Klubo svetainėje.

Antras yra Klubo ruošiamas didelis programos, su scenišku perstatymu "Pražydo nuytu-sios gėlės," su dainomis ir šo-kiais, įvyks gegužės 4 d. Turner Hall. Tą dieną atėję pamatysite Lietuvos Dramos Klubo visus gabumus, ne tame progrome da-lyvaus visi keturi skyriai: dra-mos, dainų, šokių ir muzikos.

Jungtuvės.

Sandaros Klubas veikęs me-tus ir vieną bertainį, pagimdė Lietuvos Dramos Klubą. Sena-sis ir Jaunasis Klubai turėjo kovo 26 d. bendrą susirinkimą, kuriame pilnu balsu nutarta tuodu klubu sujungti į vieną po vardu "Lietuvių Dramos Klu-bas." Išrinkta valdyba reika-lams vesti: pirm. M. Matkus; sekr. Gėnovaitė Eszikevičiutė; kasier. Agnė Butkytė. Buvęs Sandaros Klubo visas turtas pareina į L. D. Klubą, kuris vei-kia po A. L. T. Sandaros 35 kuop-os vartus ir persikėlimas į ją padarė išlaidų virš \$30.00. \$20.-00 skirta apmokėti rendą už kambarj, o likusius pinigus pa-dėti į banką ant vardo A. L. T. Sandaros 35 kuopos, laikyti juos atsargiai. Šiaip kitą turtą: ketu-ris stalus, vieną suolą, laikrodj, du pavalėslu, 24 krėslius pveda naudoties ir globoti L. D. Klu-bui. Knygas, laikraščius ir kitą smulkj turtą globos L. D. K. Likviduojant šitam Klubui, vi-sas turtas pinigais ir rakandais grįžta A. L. T. S. 35 kuopos nuo-savybėn.

Lietuvių Dramos Klubui visą laiką esant turi veikti po A. L. T. Sandaros čarteriu, atsiskirti nėra tiesio. Lietuvos Dramos Klubui pavesta savo žinioje ves-ti reikalus ir užlaikyti klubo kambarj, imant nuomą iš kiekvienos kuopos ar šiaip atskirų ypatų, pagal Klubo nuožurą. Prižiūrėti klubo kambarius ir imti nuomą manadžerius išrink-tas Antanas Gerčius, jo pagal-bininkas Stasys Čiuplinskas. L. D. Klubas nustatė pašalinėms kuopoms mokėti už laikymą su-sirinkimj \$1.50, o už ofiso tris ruimus į mėnesį \$20 nuomos.

Pranešimas vietos lietuvių jaunimui.

Lietuvių Dramos Klubas, kaip minėjau, turi keturis lavi-nimosi skyrius. Jų praktikos yra laikomos šiais vakarais: pima-dienio vakare 7-30 val. lavina ant muzikalių instrumentų; an-tradienio vakare Dramos lošimo skyrius praktikuoja; trečiadienio vakare dainų; ketvirtadienio vakare šokių; penktadienio va-kare dainų; šeštadienį po pietų yra atskiros pašalinės kuopos vaikų mokyklėle 2 val. po pietų; šeštadienio ir sekmadienio vaka-rais esti pasilinksminimo susi-ėjimai, su šokiais, žaismėmis ir programu.

Gerbiamas Racino jaunime! jei nori tą žinyčią lankyti, prisidėk prie esančio organizuoto jau-nimo, iš keturių vakarų vieną pasirink lavinimuisi.

Amerikos švesioje kulturoje išauklėtas jaunimas žengia didė-liais žingsniais į prieki, kitų tau-tų jaunuoliai taip pat daro. Nei-gi mes, lietuviai, norėsime liktiš nuo jų. Niekuomet! Ateis lau-kiamoji vasara, rasime sau dar gražesnius budus linksminis, o kol kas lavinkimės po stogu, vie-ta yra švari, patogji, tik naudo-kimės. L. D. Klubas turi 35 nar-ius: apie 20 merginų ir 15 vyrų. Didžiumoje jaunimas susideda iš lankančių aukštąją mokyklą. Iš tokių jaunuolių yra viltis ir ceru vaisiu sulaukti.

M. Kasparaitis.

ŽYGELIO LAIŠKAS

GERBIAMAM

K. J. PAULAUSKUI.

Beskaitant N. 9 "Sandaros" pastebėjau, kad Tamstos net diskusijas keliate dėl atvykusių iš Lietuvos dviejų studentų. Ma-ho nusimanymu, tai perdaug jiems garbės, kad net apie juos "Sandaroje" diskusijas veda-mos. Pilnai aš sutinku su aukš-čiau tilpusiu dr. A. Ivaškevičiaus straipsniu ir šime Nr. "Rupin-kmės savais reikalais" auto-rium d-gu Jackonių Pranu. Aš manau, kad jus jau seniai gavo-te laukiamą mūsų laišką. Dabar leiskite ir man keletą žodelių prabilti į jus ne taip apie dvi-juos ponaičukus Marčiulioniuką ir Banaičiuką atvykusius Ameri-kon ir apsimetusius vilkais avies kailyje — bepartyviais ir net "demokratais," kiek bendrai iš-sitarti.

Čia aš jau nežinau ką kaltinti ar juos ar jus, broliai amerikie-čiai. Mano išmanymu, tai daug-iau kalti jus patys. Jau tokių paukščių "bepartivumą," tai jau ir Lietuvos darbo žmonės greit pastebi. Praėjusiais metais laike seimo rinkimj tas pats p. Mar-čiulionis netikėtai važinėdamas ir rašinėdamas agitavo už kandi-datus reakcinių pačių dešiniaus-čių, Pažangos — žemdirbių (Smetoninukų ir kitų panašių klerikalinus urachinukų sura-šus, bet ir buvo viršminėtų par-tijų Centro Komiteto biuro ve-dėjais. Toliaus gal jis, p. M., pri-simins kaip jo prakalbos pasi-baigė Pasvaly ir berods po to jau jis nedrįso Lietuvoje važinė-ti su prakalbomis. Dabar paimsi-me dar vieną tų studentų draug-ą p. Ceplą. Tas ponas irgi kaipo "bepartyvis" agitavo už krikšč. demokratų trilypi bloką, berods, darbo Federaciją. Kuomet jis Kurtavėnų bažnytkiemj po pa-maldų pradėjo šmeižti ir nesą-mones kalbėti apie valstiečius liaudininkus, tai tukstantinį mi-nia (mat atlaidai buvo) pradėjo nerimauti ir reikalauti sustoti kalbėjus ir duoti žodj oponentų, tai studentas p. Čepla (tas pats buvęs žvalgybininkas, už muš-imą Mariampolės 1 gegužės gim-nazistų, atėjus jam vieną syk seiman, buvo prašalintas) nesu-tiko ir išsitraukęs iš kišenės re-volverj, kalbėjo toliaus ir reika-lavo jo klausyti; priešingai visus "triukšmadarius" kitai suval-dysiąs. Grašinimas miniai revol-verj randoj laikant tiek išjudino minią, kad per penkis minutes nabagėlis jau buvo nuginkluo-tas, ir pačių žmonių nuvestas milicijon. Minia tol nesiskirstė, kol nebuvo sustatytas ant jo protokolas. (Mitinguose drau-džiama dalyvauti ginkluotiems žmonėms). Tas bepartyvis jau daugiau nebevažinėjo su prakal-bomis. Bet Kurtavėniškius kitus net ir nebuvusius tame mitinge, kurie tik progresyviskesni žmo-nės, kunigų įskysti buvo pasodinti kalėjiman. Čion ir kila klausimas, kodėl Lietuvos vyrai jau nesiduoda save vedžioti už nosies klerikalų agentams (vien tik dabar moterys jų pasekėjos, o jų Lietuvoj daugiau nė kaip vyrų) Lietuvos darbo žmonės greit išskyrė tuos "bepartivius."

O Amerikoje kaikurie, tiesa nedidelio skaičiaus vyrai klai-dinami "bepartivumu." Man ne-sukelia jokios abejonės, kad tre-jatas biznierių sąmoningai klai-dina Sandariečius. O ir jusų, laikraštinkų, nemaža kaltė, kad neganėtinai sekate Lietuvos spaudą ir į kiekvieną Lietuvos gyvenimą reiškini, naują įvykj savu periodinėje spaudoje mažai reaguojate. Jei gerai orientuot-mėtės, tai kiekvienų menkniekių neklauptumėte ir nelauptumėte mūsų informacijų. Dabar jus vis kartotinai reikalaujate, kad to-čia "glupstva" kaip, girdi, išdy-kuo nauja, neskaitant ateitinukų, pavasarinukų, dar panaši nauja studentų korporacija — "Neo-Lithuania" arba kaip pas mus juos vadina "korporantais." Juk visi gerai žinote, kad pašonėje mes turime kaimynus lenkus ir vokiečius. Taigi mes ir pamėg-džiojam kaimynų ne tikrai gė-riems, bet ir blogiems papro-čiams. Pavyzdžiui, kad ir tokis mažmožis. Kuomet mūsų korpo-rantai Kauno gatvėse pasirodė spalvuotomis kepuraitėmis pasi-puošę, tai man vienas Vilnietis atvykęs Kaunan nuliudęs pasak-ko, kad tai lenkų pamėgdžioji-mas. Šios kepuraitės, sakė, tas Vilnietis, labai panašios į Lenki-jos dvarponių studentų organi-zacijų uniformą ir kaip tai kei-s-ta juos Kaune matyti. Vokietij-oje nuo seniai žinomės tokios junkerių studentų korporacijos ir į tas korporacijas susiburda-vo pats atžagareiviškas jaunimas. Ten buvo skiepijama didžiausias neapykanta prieš kitas tautas. Niekam nepaslaptis, kad didž-vokiečiai sakydavo: kitos tautos, kaip lietuviai arba rusai tinka tikrai žemę įtrėsti daugiau nie-ko. Pasekėms matome — prie ko privedė tokis auklėjimas Vokie-tijā. Tokiose korporacijose suei-dami, vokiečių junkerių studen-tai pasigirdavo savo žaidzdomis, kuris kuriam pirmas sukruvįs nosj, kuris daugiau degtinės iš-gerdavo, kuris daugiau paleistu-vauja, tai tas didvyris skaityda-voši. Tai tokis buvo studentų auklėjimas vokiečių korporaci-jose.

Mūsų korporantai tik ką gimę dar nesupėjo save viešumoje, visoje pilnumoje pasirodyti. Pa-gyvensime, pamatysime. Bet Lietuvos progresyvinė visuome-nė su nepasitikėjimu į juos ži-ur, nes jų įstatai iš vokiečių kor-poracijų paimti ir dar kunigų palaiminti. Iš jų straipsnių tono tilpusio Pažangos organe "Kraš-to Balse" ir kituose laikraščiuo-se aišku, kad jie bus tikri fabri-kantų, bankinukų, dvarponių ir kunigų užtarėjai. Tai tokių nusi-statymų žmonės ir Amerikoje statojus remis kad ir kasžin ką jus savo organe rašytumėte. Tai vi-sas blogumas tame, kad jie pri-simeta "bepartyviais." O jei jie pasisakytų, pasivadintų tikroju savo vardu, tai Dieve padėk, ži- nosite kiek ten Amerikoje pana-šių žmonių turite. Ir čia nieko stebėtimo nėra. Žiurėkite kaip dabar daugeli Europos valstybė-se sujudo monarchistai-fašistai tai kodėl mums jų neturėti. Len-greite išskyrė tuos "bepartivius" kijoje dabar jau ganėtinai reak-

cinė imperialistinė groboniška valdžia, bet monarchistams ma-žai to, juodas internacionalas su-sirupinęs visuotinu slaptu pro-porcionalių rinkimj paaiškinim-ų. Pas mus jau šventoj Lietu-voj kademų (krikšč. demokratų) pridėckas ukininkų sąjunga, o Pažanga seniai tą giesmę gieda, Daktaro Draugelio lupomis šiais metais seime siulė savivaldybių rinkimuose vesti cenzą turto, tai tokiu budu beturčiai, darbi-ninkai, mažžemiai, vidutiniai ukininkai neturėtų teisės bal-suoti. Bet jo siulymas buvo ne-perdrąsus ir jie dabar negalės to pranešti. Kaip matote klerikalai turėdami daugumą, matydami kad liaudis sąmonėja, bijo už ateitį. Toje pačioje Lenkijoje, Vokietijoje susektos monarchis-tinės organizacijos. Tai kodėl Lietuvos monarchistams nepa-mėginti dar kartą Urachijados. Man tik nuostabu, kad kaikurie iš Amerikiečių tiki rodomiems planams atvažiavusių ponų apie pastatytus jau namus, apie kitų susižeidimus etc. Dabar p. Ba-naičio paklauskite gal jis žino ką apie "Garlaivių B-ve" ką jus pirkote šėrus, kur tos b-vės, ar jus gavote jos įstatus, atskaitas, žinokite, kad tos bendrovės visus reikalus veda p. B. tėvas. Ir taip grįžšime prie tų nelemų disku-sijų, kurias jus vedate savo laik-raščiuose. Skaitau sau už didelę garbę, kad 1922 m. turėjau pro-gos su broliais amerikiečiais ar-čiau susipažinti. Ir po to man niekuomet nekilo jokios abejo-nės, kad tarpe A. L. T. Sandaros narių iš vienos ir Lietuvos Val-s-tiečių Liaudininkų Sąjungos iš kitos pusės yra kokie nors prin-cipiniai skirtumai. Taktikos žvilgsniu, prie to taip toli vie-niems nuo kitų atskirtiems, ret-karčiais skirtumai gali rastis, bet iki šiam laikui ir taktikos klausimu tų skirtumų nebuvo.

Kai kurie atskiri asmenys no-rėtų matyti tuos skirtumus ei-dami savo asmeniniai išrokavi-mais ir nerasdami jų, dirbtinai juos daro, prisimesdami buk jie nieko nesupranta. Tai tokiems ponams ne vieta Sandariečių tarpe. Gelbėk mus Viešpatie nuo tokių "prietelių" o su nepriete-liais, tai jau mes patys apsidir-b-sime. Čion aš negaliu įsivaizdin-ti, kaip gali monarchistiniai ma-styti, nors ir keletą Sandariečių. Kokj gi kitą nusistatymą gali turėti pavyzdžiui Boston, Mass. gerbiamas Mockus arba Pitts-burgo gerb. Virbickas, negu val-stiečių liaudininkų nusistatym-as, o jų pasekėjų tukstančiai. Prisiminus man priešakyje vi-sus jusų darbuotojus ir tos masės, kurios grupuojasi sandarie-čiuose, tik juokai darosi, kaip tie ponai ar tai iš dešinės ar tai iš kairės stengiasis suardyti fron-tā visokiais "bepartyviais" obal-siais. Sandariečių seimas viską išaiškins. O dabar užteks dėl tų niekų diskusijų, o geriau stosi-me, draugai, visi sandariečiai į bendrą darbą. Už poros mėnesių Lietuvoje bus rinkimai į sąvi-valdybes. Rinkimai bus visuotini, slapti ir proporcingi. Reikės išrinkti į valsčių ir apskričių ta-rybas atstovus (Tiek pat reikės padėti mūsų vienminčiams Klai-pėdoje mažųjų laukininkų orga-nizacijai pravesti rinkimus).

Tad sukurskite visi broliai amerikiečiai. Rašykite savišk-iams Lietuvon, kad visi daly-vautj minėtuose rinkimuose, tai balsavime. Tegul renga gerus ir sąmoningus vyrus, tegul balsuo-ja už Lietuvos Valstiečių Liaudi-ninkų surašų kandidatus. Už-prenumeruokite savo giminėms "Lietuvos Ukininką" arba "Lie-tuvos žinias" "Sandarą." Siun-čiu Visiems mūsų pažįstamiems ir pažįstamoms rėmėjams etc. geriausius linkėjimus. Težydj mūsų vienybė! Valio Veliųj ger-biamam K. J. Paulauskui.

B. Žygelis,

Kaunas.

Reikalingi Agentai.

Vyrai, moters arba merginos, seni arba jauni visi yra tinkami tam darbi. Nereikia sugaišt nuo kasdieninio savo darbo. Vientik vakarais pašvenčiant po pora valandų laiko kiekviėnas gali užsidirbti nuo \$50 iki \$100 savaitėje. Dar-bas geras ir kiekvienam galimas. Kaip galite greitai atsi-saukuite į Sandaros Administraciją. Pirmutiniai-visada tu-rėsite pirmenybę.

S A N D A R A

327 E St.

So. Boston, Mass.

Dešimtmetis "Gabijos" Jubilejus.

Š. m. kovo 20 d. sukako dešimts metų Dramos ir Muzikos Draugijai "Gabijai." Nors "Gabija" daugeliui yra žinoma kaip pasišėmęs dideliu veikimu dailės srityje, bet ne daug kam yra žinoma, kokiose aplinkybėse ji atsirado ir išgyveno per pastaruosius dešimtį metų. Todėl ir prisena grįžti dešimtį metų atgal.

Prieš penkiolika metų So. Bostone gyvavo jaunimo draugijėlė — "Lietuvių Jaunimo Rateljio", kuriame buvo susisipietęs visas pažangsnis vietos jaunimas. L. J. Ratelis, nors ir buvo jaunimo draugijėlės ir veikė dailės srityje, bet visgi negalėjo patenkinti vietos jaunimo dėl dviejų priežasčių: viena, kad ten galėjo priklausyti tik vaikinai, o, antra, kad apsidėję turėdavo pasitraukti nuo veikimo ir iš draugijos, nes toki buvo L. J. Ratelio įstatymai.

Pabaigoje 1913 metų patys ratelijai pradėjo nerimauti ir jau metiniame susirinkime tapo nutarta organizuoti choras. Išrinko tam tikslui komisiją, ir darbas prasidėjo. Komisija, pasitarus su tais laikais buvusiais prie "Ateities", pp. Vitaičiū, Baniuliū, Kerdiejū, Jurgeliū ir kitais, kovo 20 d. susaukė dailės mylinčių susirinkimą, kuriame ir tapo sutverta dailės draugija — "Dramos ir Muzikos Draugija "Gabija".

Nors darbą pradėjo Rateljai, bet draugija susitvėrė visai atskirai nuo "Rateljio." Po "Gabijos" susitvėrimo, Ratelijai nors ir buvo kilęs skandalas, bet visgi pasiekė susitaikyti, nepadarant didelės skriaudos nei Rateljui nei "Gabijai". Sutarta, kad "Gabija" užsiimtinės operų bei operėlių statymu, o Ratelis veiks po senovei. Darbas prasidėjo.

"Gabijos" pirmas pirmininkas buvo Kazys Prapas, rašt. Jonas Krantaitis, išd. Jonas Polonius (pastarasis ir iki šių dienų yra veikiančiu nariu).

Pirmame susirinkime nutarta mokintis tris valandas: "Iš jos visi blogumai," "Nepadėjus nerką kasti," ir "Guminiai batai." Ir taipgi nutarta pakviesti vietos vargonininką, p. Karbauska, mokyti dainų.

Gabijos draugai ir priešai: iš pirmųjų dienų "Gabijos" gyvavimo, — kairieji buvo ir yra Gabijos nedraugai. Apie jų "nuopelnus" būtų galima daug kas pasakyti, bet nesinori užimti daug vietos laikraštyje, bet visai neužminis ir negalima palikti kairiųjų pirmos atakos ant "Gabijos" buvo visu smarkumu, per spaudą ir slaptai. Slapto pobūdžio agitacija prieš "Gabiją" netiek skaudžiai atsiliepė kiek viešoji, per "Keleivį" ir kitus panašius laikraščius. Pradėta šmeižti naujai susitvėrusią draugiją ir jaunus artistas, kurie susitelkę į vieną būrį ne tam, kad pasipelnis, susikrovus turtus, bet tam, kad suteikus lietuvių visuomenei ką nors geresnio, gražesnio, naudingesnio; žodžiu sakant viskas yra daroma visų lietuvių naudai, ir už tai, vieton pagyrimo, — gauna tik šmeižtų ir panieką. Tokis tai vietos "apšvietos platintojo" pasielgimas labai daug paveikė ant jaunųjų dailės mėgėjų. Slapta agitacija taip toli buvo nužengus, kad doresnieji socialistai negalėjo pakest ir pasitraukdavo net iš jų tarpo. Vėliausiai tie trukdytojai prasimanė naują būdą: kada tik "Gabija" ką nors parengdavo, tai ir socialistai tą pačią dieną išlysdavo su savo parengimu. "Gabija" iš pradžių bandė tartis, kad būtų galima iš-

vengti tuos nesuipratimus. Bet pasirodė, jog tas tyčia yra daroma, kad "subankrutyti," (jie taip sakydavo). Bet pastarasis budas pataikė jiems patiems taip skaudžiai, kad jie ir po šiai dienai dejuoja.

Su dešiniaisiais buvo visai kas kita. Iš pradžių jie buvo prieteliški. Priežastis galima aiškinti dvejopai: viena, kad "Gabijoje" priklausė ir bažnytinio choro nariai, o, antra, kad vietos vargonininkas mokino "Gabiją" dainu.

1914 m. birželio 6 d. jau buvo suruoštas pirmas "Gabijos" vakaras, kuriame perstatyta viršminėtos trys komedijos. Vakaras pavyko visais atžvilgiais. Tik žinoma "Keleivio" pasveikinimas šiek tiek ir paveikė ant jaunųjų artistų. Bet tas darbo nesutrukė ir gabijiečiai žengė tiesiu keliu, pagal savo nustatytą programą, pirmyn.

Apie birželio pabaigą "Gabija" susilaukė ir gerb. komp. Mikolo Petrausko, kuris tuojuos ir pradėjo mokinti "Maliunininkas ir Kaminkrėtis" ir "Birutė." Pradžią darbo buvo labai sunki, kadangi kaip choras, taip ir solistai buvo žalia medžiaga. Bet dideliu rupeštingumu gerb. komp. M. Petrausko, spalio 1 d., viename Bostono teatre pastatė "Kaminakėty" ir "Birutė." Į šį vakarą gabijiečiai sutraukė apie 1,500 žmonių. Tai buvo nepaprastas dalykas vietos lietuviams. Svetimtaučiai irgi labai gražiai atsiliepė, ypač, vienas iš rimčiausių anglų dienraščių "Transcript" muzikos skyriuje, labai gražiai aprašė "Gabijos" pastatymą. Po tokių gerų pasekmių gabijiečiai triumfavo, džiaugės, o priešai vaikščiodami tik nagus kramtė iš pykčio ir šmeižė kaip įmanydami.

Po šio perstatymo, "Gabija" pastatė dar tris operas: "Adomas ir Jieva," "Šienapiutė" ir "Užburtais Kunigaikštis." Pastarieji du vakarai pavyko gerai pastatyti, bet publikos buvo mažai ir "Gabija" finansiškai nukentėjo.

Apie lapkričio pabaigą gerb. komp. M. Petrauskas vėl išvažiavo atgal į New Yorką ir p. Karbauska grįžo prie "Gabijos." Šiuom tarpu dešinieji dar draugiškesniais pasiliko, ypač tu laikų vietos klebonas, kun. T. Žilinskas, labai gerbė "Gabiją." Apleidus gerb. komp. M. Petrauskui Bostoną, vėl viskas aprimo. Nors gabijiečiai ir nenustojė veikę, bet jų veikimo vaisiai buvo nežymūs. Kiti net buvo pradėję pranašaut "Gabijos" laidotuves. Gabijiečiai, pagyvenę su gerb. Petrausku, jau nebuvo patenkinti ir pradėjo vėliai prašyti gerb. Petrauską, kad sugrįžtų atgal į Bostoną ir apsigyventų ilgesniam laikui. Gerb. komp. M. Petrauskas paklausė gabijiečių prašymo ir sugrįžo atgal Bostonan.

Kaip tik gerb. komp. M. Petrauskas sugrįžo prie "Gabijos," tuo paskelbtas naujas veikimo programos. Taip viskas ir užvirė. Gabijiečiai ėmėsi už didelio darbo, o priešai šmeižti. Dabar jau ir dešinieji neatsilikio nuo kairiųjų. Žodžiu sakant "Gabija" atsidurė tarp kujo ir priekalo. Pirmiausia tapo atsakyta duoti "Gabijai" laikyti praktiką po bažnytinėje salėje. Vėliaus užpuolė ant "Gabijos" mažų vaikų choro, kuris jiems ir pasisekė suardyti. Už suardymą mažų vaikų choro turim "pasidėknot" kun. Kemėšui ir jojo klapčiukams. Kemėšis, kaip dušų ganytojas, pirmas pradėjo ataką ant vaikučių choro ir jam tas

pasisekė padaryti, t. y. išardė chorą ir vaikučius į gatvę paleido. Sulošęs Judos Iskarijoto rolę, nusiprausė šventintu vandeniu rankas ir ramia sąžine gyvena. Vaikučių chorą jie suardė, bet "Gabija" per dideliu kaulu dantyse. Ir kiek jie nešmeižė, kiek jie ne statė įvairių pinklių "Gabijai," jų pastangos nuėjo "šuniui ant uodegos." Žinoma, "Gabija" daug nukentėjo tai nėra nei kalbos. Bet tuo patim laiku buvo priversta daug dirbt. nes tai vienintelis buvo budas išlaikyti ją cilybėje. Už vis daugiausia nukentėjo gerb. kompozitorius M. Petrauskas. Nors pagal sutartį, jis turėjo gauti šiekį-šiekį atlyginimą, bet kadangi, iš parengtų vakarų budavo veik visuomet nedateklus, tai gerb. Petrauskas irgi negaudavo jam priklausancio atlyginimo.

Blagi laikai "Gabijai" buvo veik per penkerius pirmuosius metus. Pastarieji penkeri metai buvo jau geresni. Nors "Gabija" ir mažiau pastatė veikalų per antrus penkerius metus, bet pasekmės buvo geresnės. Priežastis, galbut, bus, kad vidutinės sriovės sustiprėjimas pakeitė aplinkybes ir kaslink "Gabijos," nes mes žinom, kad Sandariečiai visuomet buvo ir yra artimiausi draugai "Gabijos."

Visgi nepaisant tų trukdymų iš pusės raudonųjų bei juodųjų "Gabija" yra nuveikus didelį darbą dailės srityje. Čia, kaip faktą paduosiu, nors paviršiai, nesigilindami į detališkumą, ką "Gabija" yra nuveikus per dešimtį metų.

Operos, kurias Gabija yra stačius Bostone ir apylinkėse: "Maliunininkas ir Kaminkrėtis" buvo statyta 21 kartą; "Adomas ir Jieva" 15 kartų; "Užburtais Kunigaikštis" ir "Lietuviškas Milijonierius" po 10; "Consilium Facultatis" 8; "Vaikas ar Mergaitė" 5; "Vestuvės" 4; "Girių Karalius," "Šienapiutė," "Birutė," ir "Pirmosios Gegužės" po 3; "Apvezdinkit ir mane," "Tarnaitė pamokė," "Velnias Išradėjas" ir "Fausto" pirmasis aktas po 2; "Šventoji Naktis" vieną kartą, ir visos penkios "Lašas" po vieną kartą. Taigi iš viso buvo statyta net 99 kartai. Taipogi "Gabija" turėdavo nemažiau kaip po vieną koncertą kas metai savo naudai ir, apie per penkerius metus kas metai duodavo "Lietuvių Labdarystės Draugijos" naudai po vieną koncertą į metus. Taipgi yra davus kriaucijų unijos, lietuvių skyriui koncertą ir dalyvavus veik kiekvianame viešame parengime, bei apvaikščiojimuose, ypač turinčiuose bendro su Lietuvos valstybe. Apamt to viso veikimo lietuvių tarpe, "Gabija", su gerb. komp. M. Petrausku priešakyje yra daug kartų dalyvavus ir svetimtaučių parengimuose, išpildydamą dalį programos, — supažindindavo svetimtaučius su lietuviškąja daine bei muzika.

Pirm, kol pabaigė su šį rašinėj, turį priminti, kad "Gabija," argu, gėriau sakan, gabijiečiai su gerb. dailės tvėrėju ir savo vadovu M. Petrausku išgyveno meilėje, sątaikoje visą laiką, ko linkėtina ir ant toliaus. Taipgi turū pažymėt, kad iš pirmųjų "Gabijos" narių, vėlikiančiais ir rėmėjais turim šiuos garbės narius; ponia Sungailienė, ponia Apšiegėnė, ponia A. Mockienė, p. Mockus, p. Apšiega, p. Federavičia, p. Bendoraitis, p. Juodgudis, p. K. Songaila ir p. Palionis, buvęs pirmasis Gabijos išdininkas. Šie viršminėti 10 narių, mano nuomone, yra tikraisiais garbės nariais, kurie nuo pirmų dienų "Gabijos" yra darbuotojai bei rėmėjai.

Didžiausiu, galbut, bus iš "Gabijos" atliktųjų darbų, tai, (nors su pagalba visuomenės aukomis

bei prenumerata) išleidimas vėliausios ir didžiausios gerb. komp. M. Petrausko operos "Eglė, žalčių Karalienė," ir, antras, bus josios perstatymas. 1924 m. kovo 20 d. sukako dešimts metų, bet dešimts metinis apvaikščiojimas buvo švenčiamas balandžio 6 dieną.

"Gabijos" Spaudos Komisija.

Kodėl Reikia Vandeni Gerti.

Galvos skaudėjimas ir skilvio nemalimas paprastai yra iš priežasties mažai vandens gėrimo, ir šeši stiklai ant dienos yra mažiausiai reikalaujama, kad sveikatą palaikius.

"Gerk šešis stiklus vandens kasdien," yra patarimas. "Tai gydytojo paliepimas." Ne ligo niui, bet sveikam žmogui.

Šis patarimas yra tiek paprastas ir pigus, kad dauguma jo neįvertina. Tiems, kurie yra sveiki ir nori tokiais likti, užtektinai vandens kasdien yra būtina reikalinga. "Užtektinai" yra apie

Mykolas Lasauskas.

Meilės Deivės.

Deivės jaunos,

Deivės meilios

Mildą garbina visur.

Stebuklingos,

Jos jausmingos

Jausmų jausmą jaukų turi.

—Aš nuskrisių,

Nuplasnosiu

Į aukštybes, į erdves.

Ten išvysiu,

Suwaitosiu!

—Pamylėjau aš Deives!..

Kaunas-Sančiai.

Mykolas Lasauskas.

Bočių Meno Židinys.

Kur ošė pušys šimtatėtės,

Kur ažuolynas senas,

Kur skujynos—kur eglaitės,—

—Ten mūsų bačių yra m enas..

Ten svajū, ten jauku ir miela,

Ten galybė, ten jausmai!

Ten lietuvių skraido siela,—

Sielos laisvė — jos sparnai.

Ten mūsų bočių senos vėlės,

Ten gyvenim's praeitim.

Jauku... jaukios valandėlės

Ten praleistos manimi.

Kaunas-Sančiai.

Senmergių Daina.

Pinsiu aš dainele

Iš liudnų žodelių—

Liudna man gyventi

Senai merguželei.

Oi Dievuliau mano!

Kas dabar jau yra,

Kad negaliu gauti

Jau nė kokį vyrą?

Kol jauna aš buvau,

Nieko neatbojavu,

Kas mane kalbino,

Su ranka pamojau.

Ot jau man atėjo

Smutna ta adyna,

Kad mane jau niekas

Visiškaime myli.

Verčiau kad aš bučiau

Maža kur pražuvus,

Nė ką pasenusi

Ir vyro negavusi.

Liudna mano širdis

Negal apsaikti,

Kad man poros meilės

Negal išpažinti.

Jus, jaunos mergelės,

Kol dar jus jaunuojat,

Galit gauti vyrą,

Katra kokį norit.

Kad jus jau pasenste,

Liksit neženotos,

Nežinosit meilės,

Kaip poros ženotos.

R. Poplanski.

šeši stiklai. Ir kodėl, paklaus, reikia tiek daug vandens kasdien?

Yra daug priežasčių. Pirmiausiai vanduo suminkština maistą, kurį valgome padarydamas jį lengviau suvirinamą ir sugeriajamu. Jis taip susimaišo su viršnamais skystimais, kad jie pasiekia mažiausias maisto daleles. Jis susimaišo su kraujum ir palaiko plėvelės drėgnomis. Pagelbsti reguliuoti kuno šilumą išskirstydama ją po įvairias kuno dalis, ir nereikalaujama šilumą prakaityti išvoro. Gale, svarbiausias jį suomi, kad prisideda prie išvorymo lauk nereikalingų maisto dalių.

Maistas, kuris esti kune virinamas, kad palaikius jį šiltu ir pridavus jam tvirtybės dirbti ir judėti, gamina išmatas, taip pat kaip anglis pelenus. Taipgi yra nuolatinis celelių nusidėvėjimas. Ši nudėvėta medžiaga pereina į kraują, kuris ją perduoda skurui, plaučiams, inkštams ir žarnoms, ir tie turi juos nusikratyti. Gėrimas daug vandens pagelbsti tiems organams veikti, ir neleidžia sistemai nuodų prisrinkti.

Reikia atminti, kad kiekviena plėvelė ir kiekvienas organas, net dantys, turi vandens. Faktiniai, kunas susideda iš dviejų trečdalių vandens, ir šią proporciją reikia palaikyti. Kasdieną kunas netenką dviejų ir pusės kortų vandens, ir tas turi būti papildoma, jei norima, kad jis tinkamai savo darbą dirbtų. Dalis yra maisto papildoma, ir nedatekliai reikia papildyti vandenių, kuris bus, apie šeši stiklai.

Nors taip paprasta ir reikalinga gerti vandenį, vienok yra daug, kurie užtektinai negeria. Tokie žmonės yra pratę mažai gerti, ir nors jie kenčia galvos skaudėjimus ir skilvio nemalumus, jie nemano, kad stoka vandens yra visa priežastis.

Taipgi, jei nesi pratę gerti šešis stiklus vandens kasdien, pradėk taip daryti tuojaus. Gerk vieną ar du stiklus išryto prieš valgant, patartina šiltą. Tas prirengs skilvį prie darbo. Kitus keturis gerk dienos bėgyje. Jie prigriebės netik skilvį ir žarnas išplauti, bet akstins kepenis, inkstus ir skurą prie sveiko veikimo.

Kartais esti pakeltas klausimas ar patartina gerti vandenį valgant, Nieko nesakoma prieš tokį paprotį, jei nėra valgio burnojanteriant; kitaip yra palinkimas nuplauti valgį su vandeniu taip kad jis nėra užtektinai sukratomas.

Į vandens gėrimą reikia žiūrėti kaip į geros sveikatos paprotį — ir reikia pasistengti kasdien išgerti po šešis stiklus.

Kad buti tikru, reikia juos suskaityti.

F. L. I. S.

Perkant Namą.

Perkant ar tai naują ar seną namą reikia labai saugiai peržiūrėti namo stovį ir konstrukciją. Daug pataisų gali reikti, taip kad pirkikas turėtų dar pridėti \$500 ar \$1,000, kad padarius namą tinkamą.

Pirkikas turi labai saugiai žiūrėti ar namas neslenka. Pamatas turi buti peržiūrėtas, kad nebūtų kiauras. Sklepas turi buti sausas ir turi neturėti srutas. Reikia peržiūrėti stulpus laikinąsias namų, kad nebūtų apipuvę. Gerai apžiūrėti pertyaras, kad grindis būtų tvirtai palaikomos ir neturėtų įdubimų ženklų. Reikia įžieškoti plyšių išlauko, jei namas murinis ar cementinis.

Tinko stovis yra geriausiu prirodymu ar namas iš syk buvo gerai statytas. Plyšiai virš durų ar langų dažniausiai prirodo, kad parėmimai tose vietose nėra

užtektinai tvirti, ir visuomet bus bėdos su tomis vietomis. Jeigu stogas kur nors kiauras, tą parodydys plėtmos ant tinko.

Dury, langai, grindis ir kitos medinės dalys turi būti gerai peržiūrėtos. Ar grindys girgžda? Ar tarpai tarp lentų platus? Ar grindis lygios? Ar medžiai apie langus ir duris išsikraipę? Ar dury lengvai darinėjasi? Jei dury nesidaro, tai gal visas namas tame šone nuslinkęs? Reikia tai apžiūrėti labai atidžiai.

Reikia buti tikru, kad vanduo gerai įvestas ir visi įtaisymai moderniškai. Prastas sujungimas gali buti priežastimi vandens varvėjimo ant grindų. Tai nesantariškai ir nemalonu, ir pataisymai gali daug atsieiti. Perkantis turėtų žinoti, ar kranai gerai stovyje, ir ar vanduo bėga be šnypštimo. Vandens prietaisai turi buti tokioje vietoje, kad šalčiams užėjus vanduo negalėtų užšalti.

Pečius turi buti gerai peržiūrėtas. Grotai turi buti gerai ir turi buti geras traukimas. Reikia sužinoti, kiek anglių ima per žiemą, kad susildžius namą ir lengvai galima užšildyti. Prastas sutvarkymas padarytų negalim daiktu užšildyti visą namą tinkamai.

Peržiūrėjimas visų medžių name, viduj ir išlauko parodydys pirkikui, ar jam greit reiks permalnavoti. Jeigu namas murinis ar akmeninis, susijungimo vietos turi buti kartas nuo karto peržiurimos.

Stogas paprastai greit dėvisi. Jeigu dalys susiraitę ar sutrukę, tas reikalauš pataisymo. Lenteles dengtas stogas, jei geram stovyje, bus lygus. Jei stogas, kur nors kiauras, tai parodyd ant lubų.

Kartais visokie pagražiniai name gali patraukti pirkiko akį taip, kad jis gali užmiršti svarbesnius ir daug reikalingesnius dalykus. Namą vertę ir naudą negalima spręsti ant to, kas akį patraukia.

F. L. I. S.

Neturint ką Veikti

Kun. I. Albavičius, katalikų federacijos — internacionalizmo pirmininkas, per "Garsą" skatina "gaivinti tautos gyvybę" statymu kazimierietėms kolyčios poteriauti Chicagoje, kas nesutinka praktikoje. Gaivinti tautos gyvybę tai reikia mest tinginystę su kazimieryste ir apsidvedus didoką šeimynėle auginti, tai bus tikras tautos gaivinimas. Gerų motinų mums reikia, kurios išauklėtų sveikus ir dorus tautiečius lietuvius. Kazimierietės tolima lietuvius nuo lietuviųstės ir fabrikuoja Romai piliečius pagal kunigų įsakymus.

Ponui Dievui dėkui, kad turime Karolį Vairą-Račkuską 000.. 000.. 000., 000, kuris mušasi Amerikos "Dirvoj" ir "Lietuvos Ziniose" už amerikiečių teises, kurie už savo dolerius ir prityrimą, kaip atstatyti Lietuvą, nuo Lietuvos valdžios privilegijų negavo. Jis rodirja įkurti Amerikiečių Ministeriją Lietuvoje palaikymui valstybingumo dviasios amerikiečiuose — ir teisingai. Dabar Amerikoje turime Lietuvos atstovą, net su dviem konsulatais — tautiečių ir katalikų, o Lietuvoje amerikiečių atstovo nė vieno, o reikėtų tokio. Ana Lietuvoje žydų yra toli mažiau, negu lietuvių Amerikoje, ir jie turi savo Ministeriją Kaune, tai kodėl amerikiečiams neturėti?

Papa palaimino New Yorko miesto visus gyventojus ir išsireiškė, kad kada nors New Yorkas bus katalikų miestu, ir bus viena avinčia su vienu piemeniu — Papa — pastor. Bet ką pasakys žydai?

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.

by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA
VINCENT J. SZLAKYK
Editor.
K. J. PAULASKAS
Business Manager.
37 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS SANDAROS
Savaitinis laikraštis
Leidžiamas kas ketvirtą
Prenumerata turi būti apmokama
iš viršaus. Prenumeratos metas skaičiuojamas nuo dienos užrašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50
" " " " (Kanadoje) \$2.75
" " " " (Užsienioose) \$3.00

Entered as Second-Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga:

DAUGIAU FAKTŲ
APIE STUDENTUS.

"Neo-Lithuanios" studentai, atvažiuavę Amerikon pasipiniginę, sukėlė čion nemaža triukšmo. Jie čia nešėsi bepartvyviais. Mus draugai iš Lietuvos kablegramu pranešė mums, kad jie tik dangstosi bepartvyviškimu, gi ištikrųjų jie yra klerikalinių gaivalų paramos. Rodos ginčų negalėjo būti, kada apie jų — tu studentų — tikrą veidą mums pranešė taip rimtos organizacijos, kaip valstiečiai liaudininkai, Mokytojų Profesinė Sąjunga ir kitos, vienok, kasžin kokia stebėtina proto obraccija, atsirado nemaža ir tokių, kurie davė užsihipnotizuoti gražioms studentų kalbomis. Į "Sandarą" suplaukė tiek ginčų straipsnių, kad Redakcija, pasitarus su tankia sutinkamais Centro nariais, nutarė visai jų straipsnių netalpinti, nes kitaip jie vieni būtų visą "Sandarą" užkimšę.

Dabar gavome naujų pranešimų iš Lietuvos apie studentus: laiška gerb. B. Žygelio ir kitą laiška studento "Varpininko," kurs prašo tuo tarpu jo vardo neišduoti. Kurie užsiinteresavę studentų klausimu, tiems patartina tuodu abu laišku perskaityti. "Sandara" ir toliau netalpins diskusinių straipsnių — jei kas da ir dabar mano, kad yra reikalo diskutuoti studentų klausimą, priręskite savo raštus Seimui. Redakcijai ir Centro Valdybai visados buvo ir yra aišku, kas tie "Neo-Lithuanios" atstovai yra.

KAS SUKLADINO.

Gerb. B. Žygelis savam laiške kaltina Amerikos lietuvius už nepasiekimą Lietuvos spaudos. Girdi — jei Lietuvos spauda būtų stropiau sekama, tai studentai prisimetę demokratingumu ir bepartvyvumu nebūtų galėję taip lengvai apmaukti Amerikos lietuvius.

Turime čion pasakyti, kad tuos, kurie buvo suklaidinti, suklaidino ne kas kitas, kaip tik gerb. J. Vileišio laiška, įteiktiems studentams. Gerb. J. Vileišį amerikiečiai labai dojoja, kiti jo žodį taip aukštai laiko, kaip šventraščio. Atvažiuoja nepažįstami, bet labai iškaltus studentai, pasisako esą nepartyviai ir parodo gerb. Vileišio laiškus. Tiesa, laiškuose didelio piršimo nėra, bet visgi atsižeitė keli laiška, visų gerbiamo J. Vileišio rašyti. Argi jus galite daug padvyti tiems, kurie iš pradžių ir prisigavo? Atsiminkite, kad kablegramas ir paaiškinimai atėjo daug vėliau, tik po kelių sąvačių, kada studentų darbas buvo jau "įsisubavęs."

AMERIKIEČIAMS NEAIŠKU.

Patardami amerikiečiams stroptau sekti Lietuvos spaudą tegul europiečiai neužsimiršta, kad ištole sekant negali vien iš spaudos suprasti įvykių sielą. Spauda parodo tik viršūnėles, gi kas gilumoje verda, tą tik vietos gyventojai gali žinoti. Gi kaip tik ta giluma ir svarbi. Spauode yra daug neteisybių, iškraipymų, perdėjimų ir nedasakymų, gi kaip dabartinėje Lietuvoje tai da daug ir cenzūros "pabaltinimų"! Niekas ištole, tik spaudą sekdamas, negali užčiuopti tikrąjį šalies pulsą. Reikia prieti prie arterijos, kad ji pajusti. Gerb. B. Žygelis ilgoką laiką pavažinėjo tarpe Amerikos lietuvių, ir tai da ne visai supranta amerikiečius, kaip gi jis gali reikalauti, kad amerikiečiai, kelioliką ar net kelias dešimtis metų nematę Lietuvos, galėtų suprasti, kaip Lietuvos visuomenė reagavo į naują tvarką?

REIKIA TVARKESNIO SUSISIEKIMO.

Sandariečiai butinai turi tampa susimezgti su savo vienieminčiais Lietuvoje. Busiančiojo Seimo bus užduotis ką nors toje linkmėje padaryti. Sandaros Centras ir "Sandara" butinai turi gauti pranešimų tiesioginiu būdu, ne vien jieskoti pasenusių žinių iš laikraščių, kas vyksta Lietuvoje. Sandara butinai turi gauti konfidencialių žinių iš tų, su kuriais ji draugaujasi. Jei kitaip negalima, reikia turėti ir vienoj, ir kitoj okeano pusėj tam tikri susinešimo organai arba net ir fondai. Įvyko ar rengiasi įvykti kas pažymaus, tuo Sandarai privalytų būti pasiustas laiškas, o jei reikalas greitas, tai ir kablegramas. Tada negalėtų atsitikti toki dalyka, kaip kad dabar buvo: atvažiuoja atžagareivių studentai su drungnais laiška ir pradeda pinigauties iš sandariečių, kad štai, po kelių sąvačių, atūžia persergėjimo kablegramas! Dėlko toks kablegramas nebuvo išsiustas studentams išvažiuojant? Pirmiau jų atėjės būtų radęs mus prisirengusius, kaip juos pasitikti. Kiek suirutės būtų išvengta. Klaidą gali kiekvienas padaryti, bet prie klaidos greitai prisipažįsta ja susekęs tik labai praklinos dvasis žmogus. Kasdieninis žmogelis, vietoje prisipažinti, stengiasi iš klaidos išsimeluoti ir tuomi tik labiau pats painiojasi ir kitus painioja. Bet toks jau žmogaus pobudis, ir viešieji veikėjai turi būti psichologai, jei nori turėti pasisekimo miniose.

DISCIPLINA.

Sandariečiai nuolat kalba apie įvedimą disciplinos, bet pas juos tos disciplinos amžinai stoka. Pažiurėkime į mus priešus klerikalus, kaip pas juos viskas sutvarkyta. Atvažiuoja iš Lietuvos pora studentų, pp. Marčulionis ir Banaitis, atsiveža nuo poros kunigų iš Lietuvos rekomendacijas kun. Kemėšiui ir kitiems, kad šie studentai yra "geri katalikai." Ar manote, kad tokių rekomendacijų klerikalams užteko? Anaip tol! Klerikalų vadai nerēmė jų iš širdies, sakydami: tik labiau katalikai, tai geri katalikai, bet kur jus rekomendacijos iš mūsų centralinių įstaigų Lietuvoje?

Ar pas sandariečius yra tokia disciplina? Ar sandariečiai to pat pareikalavo? Tai jau!

Bet sandariečiai negalėjo to nė reikalauti, juk jie nė nesitikėjo, kad jų vieniminiai jems ką nors rekomenduotų ar praneštų. Taip toliau negali būti. Tegū iš studentų incidento buna mums pasimokinimas, ir ateityje butinai turi būti didėsnis suvienodinimas veikimo ir šiokia tokia koordinacija.

Seimas tą privalys aspresti, ir mus broliai užjūryje taipgi

savu laiku ir savoj tvarkoje tą apsvarstyti ir sutvarkyti.

SEKIMAS LIETUVOS SPAUDOS.

Kaip jau nurodėme, net norim, ale tolimą spaudą sekant negalima pilnai susigaudyti įvykių gelmėse, tai ką jau kalbėti apie Lietuvos cenzuruojamą, pančiojamą, trukdomą ir išstias sąvaites vilkinamą spaudą!

Net "Dabartinis" neiškenčia nepašieps, F. Virak'o plunksna, tą tvarką su spauda, kokią klerikalai Lietuvoje yra padarę. Imame ištraukas iš šių metų 40 Nr.:

Kaip žinote, Amerikoje laikraštis viską rašo, kas jam pakliuvo ir stengiasi, kad ko-

pirmiau žinias paskleisti, o Lietuvoje kaip tik priešingai, ten visos žinias, o ypač kas paliečia politiką ar aukštesnius valdininkus, turi pereiti per tam tikrą oficialį žinių koštuvą, vadinamą "Elta"... Užsienio žinios "Eltos" raštinėje sortuojamos ir kurios pripažįstama skelbtinomis, tas surašoma mašinėle ir išsiunčiama laikraščių redakcijoms, bet ten dirba valdininkai — tai dėlto ir neišskubina. Jie taip mano: žinios nezuikis, į girią nepabėgs, jei nepaskelbs šandie, tai paskelbs ryto ar poryt, o vis tiek, naujesnių žinių neturint, jos bus naujausios. Ir nekartą buna, kad Lietuvos pi-

liečiai Kauno gatvėje nusipirkę Berlyno ar Maskvos laikraštį skaito naujausias žinias iš Lietuvos tokias, kurios Lietuvos laikraščiuose tilps dar už keletos dienų... Su vidaus žiniomis yra da gudriau. Jas gamina paprastai tam tikrų ministerijų aukšti valdininkai, iš kurių daugelis nors ir lietuvių kalbos kvotimus išlaikę (diplomas gavo), bet lietuviškai tiek moka, kiek karalius Saliamonas mokėjo angliškai...

Tai toks aukštas valdininkas kokį svarbą dalyką nušviesdamas parašo straipsnių ir parašo rusiškai ar lenkiškai, o panele, jo sekretorė, tą jo raštą iš-

verčia lietuvių kalbon, perrašo ant mašinėlės ir nusiunčia į komisiją "naujų žodžių kalimo," kuri kala visokius techninius išsireiškimus ir surašinėja į tam tikrą knygą, nes kitaip ir ji pati sąvaitę palaukus nesuprastų tų savo nukaltų naujų žodžių reikšmės...

Tai komisijai tokį raštą savo posėdyje peržiūrėjus ir naujai nukaltais technikiniais žodžiais pagražinus, dalykas gražinama per visas raštines atgal anam aukštam valdininkui, kuriam vėl panele sekretorė perskaityti ir rusiškai arba lenkiškai paaiškina dėlto, kad kol tas raštas visus apsuoko, jau valdininkas gal ir ištikrųjų apie ką buvo rašęs galėjo užmiršti.

Tuomet, jei valdininkas mato, kad yra reikalas tą dalyką dēt į laikraštį, tai paliepia panelei perrašyti ant mašinėlės keliuose egzemplioriuose, padeda savo visagalingą parašą ir dar prierasą, kad redaktorai tuojau ir be jokių pertaisymų idētų į laikraštį.

Redaktorius kol tą raštą gauna, vėl išaina 2-3 dienos, kol atspaudina, vėl 2-3 dienos. Ir ne kartą taip atsieina, kad nuo rašto parašymo išaina arti mėnesio laiko, kol Kauno gerbiąmoji publika susilaukia tos laimingos dienos, kad skaitydama persenusią menkos vertės į čielą straipsnių iš-tęstą žinutę liežuvių nenustiliausia naujus žodžius netardamas...

Tegul dabar kas, nebuves pastarais laikais Lietuvoje, pasakys, kur šiuose žodžiuose baigiasi faktai ir kur prasideda satyra? Da gi čia nieko neminėta apie cenzurą, kurios "baltinimus" tenka tankiai matyti.

Ne, gerbiamieji! Mums reikia tiesioginių žinių iš Lietuvos, neperėjusių per jokių "koštuvus," necenzuruotų. Mums nepakanka patarimo "pasekti" Lietuvos iš-klypusią spaudą.

GERB. L. NATKEVIČIAUS LAISKAS.

Tuo tarpu gauta ir iš gerb. L. Natkevičiaus paaiškinimas apie "Neo-Lithuanios" studentus. Šį laiška rasite šitame padidintame numeryje. Kaip matote, gerb. Natkevičius neskaityo "Neo-Lithuanios" nepartyve, nes, paaiškina, kad šandie Lietuvoje negali būti bepartvyvių studentų — tokiems visur būtų uždarytos durys. "Neo-Lithuanios" esanti prisiliejusi prie "pažangiečių," gi tie "pažangiečiai" esą atžagareiviškiausias Lietuvos gaivalas. Labai diplomatingai gerb. Natkevičius išsireiškia: atžagareiviams tarnaujančių nepataria remti, gi neremti vėl neišdrįsta patarti, nes tai juk esą studentai, kurių daugelis atėję į protą turės atsiversti... "Neo-Lithuanios" studentų rėmimas esąs geriausia palikti kiekvieno sandariečio sąžinei, gi jei kuriam už jų parėnimą imtų nerimauti sąžinė, tad jos apraminimui pataria drauge paremti ir "Žiburėlio" skyrių, esantį globoje gerb. komp. M. Petrausko. Reiškia, gerb. Natkevičius nujaucia, kad sandariečiai be kompromiso su sąžine negali remti "Neo-Lithuanios". Jis pataria rėmimą palikti individualiam sandariečio palinkimui.

Sandaros Centro Valdyba taip buvo ir nutarus — paduoti visus gautus iš Lietuvos faktus visų sandariečių žiniai, ir tolesnę veikimą palikti kiekvieno sandariečio nuožūrai. Bet su meškos patarnavimu išėjo korporantų neapsigalvoję užtarėjai ir sukėlė audrą, visiems kenksmingą.

**KIEKVIENTAS SUSIPRA-
TĖS LIETUVIS PRIKLAUSO
PRIE A. L. T. SANDAROS.**

A. L. T. SANDAROS

GEGUŽES 8, 9 IR 10

DEŠIMTASIS SUKAKTUVIŲ
WORCESTER, MASS.

S E I M A S !

PASKUTINIS PASKELBIMAS.
Seimas jau visai arti, liko tik trumpis laikas. Laikas jau visiems prie jo rengtis. Mes apgalvestaujame nematydami organe jokio gyvesnio brudėjimo nė agitacijos, nė iš centro Valdybos, nė iš kuopų, nėgi iš pavienių narių. Reiktų visgi daugiau sujust, kad tinkamai seiman prisirengt. Vienok tikimės, kad ir ramiai visgi kuopos rengiasi, tad turėdami gerų pasekmių viltį, jog viskas gerai pavyks, šiūnai leidžiamė paskutinį savo paskelbimą:

DELEGATŲ APSISTOJIMO VIETOS.
Kadangi į mus atsišaukiamą kuopos nedavė atsakymų, nė paaiškinimų, kiek delegatų atvažiuos, tad reikalingas vietas parupinti negalėjome. Tokiu būdu už vietų pritrūkimą delegatai ima ant savės atsakomybę. Nuo savės mes rekomenduojame du pirmieji viešbutis: Hotel Warren, prie Front gatvės, tik keliolika žingsnių nuo geležinkelio stoties, į vakarus. Antras viešbutis tai Hotel Bancroft, prie Franklin gatvės, ties miesto rotužės parku. Kambariai su \$2.50 ir \$3.00 brangyn už parą. Čia pat yra daugiau mažesnių viešbutių, iš kurių delegatai galės pasirinkti sau tinkamus, jei jiems nepatiks mus rekomenduojami.

ATKELIAVUS Į WORCESTERI.
Visi delegatai, atkeliavusieji gariniais geležinkeliais, visi išlipkite stotyje Union Station prie Washington aikštės ir eikite į vakarus, Front gatve, ir taip prieisite pirmiau jau nurodytus viešbutius. Kurie atkeliausite elektrikiniais geležinkeliais, išlipkit ties miesto rotužė, prie kampo Front ir Main gatvių. Iš čia lengvai matysite mus nurodytus viešbutius, arba reikalui esant bile kas jums parodys. Miesto rotužė yra prie kampo Front ir Main gatvių, tad ją galima matyti.

KELRODIS Į SEIMO VIETĄ.
Pasiekimui seimo vietos, Lietuvių Salės, galima pasinaudot dvejopu būdu: privažiuot gatvekariais ir daeit pėkštėmis. Einant reikia eit nuo Franklin gatvės, Green gatve, iki Vernon aikštei (Vernon skvėro). Nuo čia prasideda Millbury gatvė, prie kurios yra centras lietuvių pramonininkų. Millbury gatve reikia eit į pietus iki Endicott gatvei, ir šiaja pasisukt į vakarus ir eit iki viduriui parko Crompton, kur rasite Lietuvių Salę, prie kurios pamatysite Seimo ženklus. Važiuojant gatvekariais reikia imt karus: Greenwood, Millbury City Line, Bramenville ir Quinsigamond. Visus šiuos karus reikja imt ties miesto rotužė, prie Front ir Main gatvių (čia visi kariai sustoja), prie Front ir Trumbull gatvių ir prie Trumbull aikštės, ir važiuot iki Endicott gatvės, kur išlipus eit į vakarus, iki Lietuvių Salei, kaip jau sakyta.

SEIMO ATIDARYMAS.
Seimas prasidės, kaip jau skelbta, 8 dienos gegužės, Lietuvių Salėje. Salė atsidarys 7 ryto valandą ir nuo šios valandos Seimo Rengimo Komisija priiminės delegatų mandatus. Todėl visi delegatai kviečiami nuo septintos ryto valandos rasti ja seimo vietoje. Priėmus mandatus Seimo Rengimo Komisija visą tvarką perduos Centro Pirmininkui, po kurio įžanginės prakalbos, Centro Sekretorius patikrins mandatus, iššaukiant delegatus, kuriems bus prisegiojama seimo ženkleliai, ir nuo čia jau seimas eis savo vaga, sulyg dienotvarkės.

Dabar jau lauksime delegatų atvažiuojant.

Seimo Rengimo Komisija.

A. L. T. S. Seimo Vakarų PROGRAMAS!

ISKILMINGA VAKARIENĖ
Seimo delegatų priėmimui, bus 8 diena gegužės, 8 valandą vakare, Lietuvių Salės žemutiņuose kambariuose, po No. 29 prie Endicott gatvės, Worcester, Mass.

Įžanga vienas doliaris ypatai. Bilietus įsigykite visi iš anksto, pas Rengimo Komisijos išdininką A. Kriaučiai arba pas visus komisijos narius. Nė vienas nepraleiskite šitą progą, kuri bus tik vieną kartą.

DIDELĖS PRAKALBOS.
Atsibus 9 diena gegužės, 8 valandą vakare, Lietuvių didelėje Salėje po No. 29 prie Endicott gatvės, Worcester, Mass.

Kalbės tiktai pirmaeilii kalbėtojai, specialiskai šiam vakarui pakviesti. Tokių prakalbų Worcesterio lietuvių kolonijoje nėra pirmiau buvē, tad nė vienas nepamirškite atsilankyti ir išgirsti ką nors naujo ir ypatingo.

PASILINKSMINIMO BALIUS.
Atsibus paskutinės Seimo dienos vakare, 10 diena gegužės, Lietuvių didelėj Salėje, po No. 29 prie Endicott gatvės, Worcester, Mass. Grieš šauni orkestra, vedama pono J. Dirvelio, pirmos klesos maršus. Dar nėra buvē Worcesterio lietuvių tarpe tokio šaunaus pasilinksminimo, koks šį vakarą atsibus, todėl niekas nesigailės į jį atsilankę.

KVIEČIAME ATsilANKYTI.
Kostaitlingiausiai visus kviečiame atsilankyti, kaip vietinius, taip ir iš apilinkių kolonijū lietuvis, į visus tris vakarus, nes tai bus nepaprasti vakarai. Visi busite širdingai priimti ir užganėdinti. Atminkite, kad tai yra Seimo šventės vakarai. Kviečia Seimo Reng. Komisija.

Kazys ir Dėdė

—Na, o kur Dėdė taip skubinišiai net klupiniudamas.

—Neturiu, vaike, laiko su tavim šnekėti, nes esu pasirėngęs kelionėn ir einu dasižinoti kada trina galima gauti.

—Tai kurgi, Dėdė, rengiesi išvažiuoti, mažu velykauti, prieš besitartinančias Velykas?

—Pasirengiau, vaike, važiuoti su prakalbos, bo jau iš kitokio gyvenimo niekas neišeina...

—Tai kokiū tikslu, Dėdė, manai važinėti ir ką manai žmonėms skelbti?

—Nagi, vaike, pasakosiu svetui apie pasaulio netvarką!

—Tai kokią gi tu netvarką, Dėdė, įsivaizdini?

—Nagi, vaike, kur tikta žvelgsi, visur yra netaip kaip tik turėtų būti. Kol dar pasaulyje buvo valdonai, carai ir karaliai, tai da vis buvo kitokis parėdas. Tada žmonės buvo daugiau Dievobaimingi ir klausydavo ką kunigai jiems sakė, na o dabar kunigus laiko piemenų vietoje, visai bedieviškos gazetės apie juos rašo, kad net ir į teismus užtai reikia eiti, argi galima rasti didesnę betvarkę.

—Taip, Dėdė, kada buvo despotiška gadyne, tai darbininkas žmogus neturėjo progos atverti savo lūpas ir tarti teisybės įskantį žodį. Jis tada galėjo ir turėjo tiesą vilkti vargū jungą ir tą savo vargą neturėjo kam pasiskųsti, vientik pasak kunigijos apieravoti dievytėms, nors užtai ir nesulaukdavo jokio pailginimo. Mums istorija aiškiai parodo, kad tais laikais didelė dalis jei ir ne visi kunigai, buvo labai artūs surišti su despotiškomis valdžiomis ir joms ištikimai tarnavo. Bet dabar, kada pasaulyje švystelėjo šokis tokis laisvės spindulys, tai ir kiekvienas žmogus turi šokią tokia teisę tarti savo žodį ir kratyti nuo tų senovės liekanų. Žinoma, tas kunigijai nepatinka. Jie kaip minėjau nuo seno yra papratę buti darbo žmonėms diktoriais ir dabar jieško būdų, kad kaip nors užčiaupti laisvės žodžius tariančias lūpas. Pavyzdin, paikime kad ir šį dalyką. Kada "Sandaroje" tik buvo pakartoja kun. Garmaus pasakytą žodžiai Cambridge, Mass., tai Garmus tuoj šoko "Sandara" traukti teisman, kad užsmaugti tą pažangų laikraštį. Gi tuo pačiu sykiu. Lietuvoje kunigai garsiai pradėjo kalbėti apie įvedimą griežtos klerikalų diktatūros. Reiškia, jau klerikalai visu frontu pradeda rengtis prie puolimo užgniauti laisvąjį mintį. Tokiu būdu, musų laisvoji spauda, kuri yra laisvės sargyboje, turi pilną teisę užkirsti tam keli.

—Bet, vaike, visgi reikia nepamiršti, kad kunigas nėra kokis pėnuo!...

—Kaip tik priešingai. Juk ne kartą mums teko kunigus išsakyti sakant girdėti, kad jie esą pėmenai, o žmonės tai avėlės

arba aviniai. Vat tame ir yra pas mus lietuvius bėda, kad tie dvasiški pėmenai pradeda norėti ganyti jiems nepriklausomus. Jeigu jiems tikrai rupi Kristaus mokslas ir tarnavimas tiems, kurie jų patarnavimo reikalauja, tai jie neprivalo kištis į svietiškų žmonių valdžią. Gi kad klimpstai į svietiškos politikos dūmblyną, tai nežiurint kas jis nebūtų, turi prisiimti jam teikiama kritika. Bet pas juos toli gražu to nėra. Tad ir Dėdė, jei važiuosi tai geriaus aiškink jei tavęs kas klausys kunigų betvarkę, lai jie rupinasi tik savais reikalais.

—Orait, Kazy, aš apie tai manau visai neužsiminsiu, bo kartais mane kas tame klausime gali sukritikuoti ir pagadyti visą mano biznį. Kiek man teko girdėti, tai net daugelis ir katalikų yra pasipiktinę tokiau kun. Garmaus žygiu ir net atsiauko jam aukas duoti, kad išgrajyti prāvą. Pavyzdin, pereitą savaitę musų parapijoj jubilieji atpuskai, kur Garmus sakė pamokslą. Jis liepė žmonėms klaudintis ir prisiekti, kad jie neskaitytų "Sandaros" ir kitas bedieviškas gazetetas, bet žmonija atrodė, kad jie neklausė jo pasakymo.

—Taigi matai, Dėdė, net bažnyčiose vieton Kristaus mokslo skelbimo yra įvesta politika ir žmonių kurstymas vienų prieš kitus. Jie draudžia žmones neskaityti pažangiosios spaudos, kad žmonės nežinotų teisingų žinių kas dedasi pasaulyje ir tuomi jie nori sulaikyti žmonių nuo progreso.

—Tu, vaike, tokiais savo išvedžiojimais mano visą pleną sugadinai ir aš manau, kad žmonių netvarką žmonėms negalėsiu išvirožyti. Na o kaip tu manai, kad aš važiuočiau vien tik aukas rinkti, ar galėčiau turėti koki pasisekimą?

—Tai klausimas kokiam tikslui manai rinkti?

—Čia, vaike, reikia gerai sugalvoti. Aš mislinu, kad galėčiau gerai gauti, jeigu rinkčiau Lietuvos karaliui sosto įrengimui, mat musų gazetės rašo, kad Lietuvai butinai reikia karaliaus. Na o kada bus karalius, tai jam butinai reikia ir sosto.

—Pirm negu, Dėdė, pradėsi tokį savo vaju, tai apsižiūrėk ar turi tvirtą sveikatą. Mat šiandieną žmonija nuvertus tokius karunavotus despotus yra griežtoj kovoje prieš juos. Tad ir, Dėdė, kaip pradėsi skelbti tokių despotiška politiką, tai kartais nuo žmonių gali gauti gerai aplamdyti. Ypatingai, dabar besitartinant velykoms, kada žmonės turi daug kiaušinių, tai visai neabejoju, kad jie jais tave apmestų.

—Kaip aš matau, vaike, tai geriaus aš savo senus kaulus laikysiu atsargiai ir nepradėsiu tokį biznį, koki būvau sumanęs. Man dabar taip atrodo, kad aš

eisiu namo, pasidarysiu bačką alaus, prisimargysiu kiaušinių ir šventas Velykas švesiu sau ramiai. Tai gudbai, vaike, pasi-matysime kitą sykį.

—Keliauk sveikas, Dėdė, tik per velykas perdaug nesilinksmink, kad kartais nesulauktum į švečius guzikuotų sargų.

Vietos žinios.

BANDITAI PAŠAUNA KRAUTUVĖS SAVININKĄ.

Du ginkluoti banditai stengėsi apiplėšti saldumynų krautuvę, ir kad tas juodvėm nepasisekė, tad pašovė vieną iš savininkų, Garabed'ą Elerjian'ą, pabėgo, išsiskundami iš policijos, kuri juodu vijosi penkias mylias.

Du banditai Essex automobiliuje, su trečiu vazyčiojančiu, pereito sekmadienio vakarą 9:45 val. sustoję prie saldumynų krautuvės, 54 Falmouth gatvė. Vazyčioja liko automobiliuje, gi du kiti įėjo į krautuvę. Kad vienas iš savininkų Elerjian nusisuko, kad padaryti užsakytą gėrimą, jis išgirdo paliepiamą eiti galan krautuvės. Matydamas, kad abu "svečiai" turi išsitraukę revolverius, savininkas pildė jų paliepiamą. Bet, praėjimas pro kedę, jis griebęs ją sviedė į užpuolikus, tik ne vienam nepataikė. Kedė su stiklais išlėkė per langą. Vienas užpuolikų šovė, kitas kirtu su kuo kietu į galvą, Elerjian sudribo ant žemės. Krautuvėje buvo tik 12 metų vaikas, kurs išsigandęs smuko per užpakalines duris.

Kilo triukšmas, pora policinų atbėgo, pasiėmė automobilių ir visojai paskui banditus. Banditų automobilius buvo greitesnis ir jiems pasisekė pabėgti. Abu banditai buvo apie 24 ar 25 metų.

Kiti du ginkluoti užpuolimai tą pačią naktį buvo Cambridge'iuje — užpuolikai laimėjo tik 6 dol. ir rašomąją plunksną. Japonui S. K. Chen, Harvardo universiteto studentui, vienas banditas atrėmė revolverį į pilvą, kitas sugriebė laikyti, gi trečias apjieškojo kišenius. Viso rado viena dolerį ir rašomąją plunksną. Už kelių minučių ant Harvard gatvės tokiu pat būdu taip pat trys vyrai apkraustė kišenių tulam J. J. Murphy, pas kurį rasta 4 dol. ir kiek smulkųjų.

SUDUŽĖ AUTOMOBILIAI UZTVENKIA KELIĄ.

Per Velykas du automobiliai susidurė ir susidaužė taip sukibus, kad užtvenkė Reading — Andover kelią. Ir iš vieno kelio galo ir iš kito apie porą mylių automobiliai buvo priversti stovėti. Vienam sukibusių karų gale buvo status krantas, gi kitam 8 pėdų pakrantė, taip kad pro juos nebuvo galima prasi-lenkti.

Viename kare važiuo G. J. Borkush iš Fall River su dviem draugais. Prasilenkdamas pro vieną karą, Borkush susidūrė su kitu karu, kuriame važiuo vyras iš Watertown su pačia ir dviem dukterimis. Automobilius, kurs pasipynė, nupyskėjo sau, bet spėta patęmyti jo numeris.

LAIKRODŽIŲ ATSUKIMO REIKALĖ.

Tulas laikas atgal, "Sandaroje" buvome rašę, kad šiais metais taip vadinamas dienos šviesos taupymo laikas prasidės su balandžio 27 d., kur visi laikrodžiai turi būti pavyrti vieną valandą pirmyn.

Gi pastaruoju laiku miesto Legislaturoje tame reikale pasidarė skirtingų nuomonių ir tam reikalui leidžiamas Referendumas. Kol kas dar oficialiai nėra paskelbta, ar laikrodžius pavyrins ar ne. Tame reikale patarti-

na tęmyti vietos Amerikonų spaudą, kur pirm seštadienio bus oficialis paskelbimas, kad busiančiame pirmadienyj nepavėluotumėte arba nepaskubėtumėte vieną valandą darban.

EAST BOSTONO TUNELIS.

Balandžio 20 d. 8 val. vakare praėjo pirmas išmėginimo traukinys pertaisytoju East Bostono tuneliu. Bal. 21 d. 5:03 val. ryte praėjo pirmas pasažieriams karas iš Maverick aikštės į Bowdoin ankštę kitame tunelio gale. Tuo tarpu sudėstyta medinės platformos, nuo kurių galima sulypti į karus, laipsniškai jos bus pakeistos cementinėmis platformomis.

VELYKŲ NELAIMĖS.

Velykų dieną buvo nemaža nelaimingų priepuolių, kurių keletą paminėsime.

Mašina Arthur C. Wallace iš Framingham susidūrė su karu C. J. Hogan'o iš Walpole. Hogan karas apvertė, ir Miss Hennessey, kuri buvo kare, pritrenkta apalpus nugabenta į ligonbutį, kur pas ją nerado pavojingų sužeidimų, Wallace ir jo draugas Lawrence suareštuoti už girtumą.

Bostono Universiteto studentas Harold Brown, gyvenantis Lynn'e, nusilaužė dešinę ranką ir apsidraskė, kad jo automobilius susidūrė su H. A. Ephlin'o mašina ir apvirto.

Ties Fenway ir Higginson Circle, automobilius, kurį vazyčiojo M. J. O'Rourke, paslydo ant šlapio cemento kelio ir prasilenkiant kito karo išbėgo iš kelio, atsimušė į medį. Mrs. A. Madden ir Peter Bent, kurie buvo kare, išmesti iš sėdynės gal buti, kad jų galvų kaulai yra skilę.

Mašina, vazyčiojama R. B. Steeves, susidūrė su taksi, ir Frederick Gadman išmestas žemėn pavojingai sužeistas, nes ir jam truko kaukolė.

Wm. H. Boyle nukrito nuo troko ir užsimušė. G. W. Watson, kurs vazyčiojo trok, suareštuotas. Jis sako, kad, pasitikęs kitą trok, jis turėjęs staiga užleisti tormazus (brėkius), kad nesusidurtų, nuo staiga sulaikyto troko Boyle nukritęs ir užsimušęs.

Robert Wallace numirė ligonbutyje, kur jis buvo atgabentas su perskelta galva. Ant jo užvažiuo automobilis ant Harvard gatvės. A. B. Cilly, kurs operavo mašiną, suareštuotas.

Mrs. Agnes Burrows iš Charlestown ir Mrs. Mary Di Poola iš Roxbury nugabentos į Haymarket ligoninę su apdraskytas veidais ir rankomis, kad jų automobilius, operuojamas T. Di Poola atsimušė į elevatoriaus stulpą.

KOMP. MIKŲ PETRAUSKO

Koncerte, Waterbury, Conn., 103 Green St., kuris bus balandžio 27 d., 8 val. vakare, dalyvaus šie artistai: Anelė Salaveičiūtė, sopranas, Ona Katkauskaitė, kontraltas; Jonas Prusulaitis, smuikininkas ir Antonio Rosselli, pianistas. Koncerto rengimu rupinasi Dr. M. Devenis, M. Brazauskas ir kiti. Komp. M. Petrauskas padainuos kavatiną iš operos "Zalčių Karalienė," Krivių-Krivaičio giesmę, iš veikalo "Kęstučio Mirtis" ir kitus dalykus.

MUSĖ KUDIKI PAKABINUS UŽ NYKŠČIŲ.

Charles Mehegan iš Warren Place, Roxbury, paliko savo ketverių metų kudikį pas Mrs. Ruby P. Williams, Charlestown, užmokėdamas jai už kudikio prižiūrėjimą. Pereitą sekmadienį atknydamas savo sunų, tėvas patėmino, kad kudikis nesveikas, tad nunešė jį pas daktarą. Kad daktaras rado, jog kudikio kunelis

apdraskytas, tėvas šaukėsi policijos.

Policija sako, kad Mrs. Williams prisipažino, jog ji pakabinus kudikį už nykščių plakė jį rykšte užtai, kad jis mėtė prieragius per langą. Kudikis dabar ligoninėje, gi Mrs. Williams pastatyta po \$2000 kaucija, kol bus jos teismas už kudikio pliekimą.

LANKĖSI SVEČIAS.

Šią savaitę Sandaros Redakcijoje ir Adm. lankėsi svečias A. P. Osteika, iš New Britain, Conn., kuris lankėsi Bostone biznio reikalais.

MANO DRAUGŲ SKIRSNE-MUNIEČIŲ ŽINIAI.

Kadangi aš manau nedėlioj, gegužės 11 d., 1924 m. lankytis So. Boston, Mass. tai but labai malonu susieit ir savo draugus, su kuriais Lietuvoje draugavom arba So. Bostone apie 17 metų atgal. Taigi, kurie mylėtų su manim susieiti Bostone, malonė-kit man parašyti laiškutį dėl paistatymo.

JUOZAS VIRBICKAS,
149 Moultrie St., Pittsburgh, Pa.
P. S. Gerb. J. Virbicko draugai galite priduoti savo antrašus į Sandaros Adm., 327 E St., kur jam atvažiuavus bus perduoti.

SLA. 43 KP. PRAKALBOS.

Pereitą seštadienį Lietuvių Salėje buvo prakalbos, kurias parengė SLA. 43 kuopa. Kalbėjo Neviackas. Kadangi tą dieną buvo daugelio draugijų susirinkimai, tai į prakalbas susirinko neskaityngai žmonių. Kiek tenka patęmyti, tai šios prakalbos kuopai duos pesekmes.

T. M. D. KUOPOMS

Mes, Seimo Rengimo Komisija, kreipiamės į visas kuopas, kad kuopos prisiųstų visus savo mandatus ne vėliau 8 d. gegužės, 1924, kad būtų galima sutvarkyti ir kad Seimas pradėdant nesitrukdytų. Visi Seime busiantieji atstovai stengkitės tuo pasirūpinti. Siunčiant adresuokite: TMD, 29 Endicott St., Worcester, Mass.

Seimo Rengimo Kom.
Dr. B. Bernociūtė,
Juzė Rautytė,
P. A. Dėdynas,
M. Kaselis.

PAJIEŠKOJIMAS

PAJIEŠKAU Elžės Žitkiutės iš Lietuvos paeina iš Vilkaviškio parapijos, Mariampolės apskr. Amerikoje per kiek laiko gyveneno Waterbury, Conn., po num. 685 Riverside St. Girdėjau, kad yra apsigedusi, po vyrų vadinasi Vaitkus. Aš dabar atvažiuo iš Lietuvos ir atsivežiau daug naujienų nuo Elžės Žitkiutės giminių, norėčiau susirašyti arba ypatiškai susieiti. Ji pati arba kas ją pažįsta labai prašičiau atsišaukti sekantiu antrašu:
ANTANAS VINICKAS
409 Broadway, Room 13,
South Boston, Mass.

KREIPDAMESI Į BILE ĮS TAIGĄ, FIRMĄ AR ŠIAD BIZNIERIŲ, PAŽYMĖKITE JOG SUŽINOJOTE "SANDA"

Perlinės Queen Koncertinės yra Geriausios.

Padarytos iš 76 ir 102 raktų, oktava ir trigubos. Visos pirmos klesos plieniniais reeds. Dailaus užbaigimo arba gražiai išmargintos. Neapsigaukit, žiurėkit, kad ant koncertine butų pažymėta

"PEARL QUEEN"
Taipgi parduodamos lengvais mėnesiniais išmokėjimais.
KATALIOGAS ATSIUNČIAMAS DYKAI.
GEORGE & VITAK MUSIC CO.
1639 So. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

Bridgeport, Conn.

Turiu už garbę pranešti plačiai lietuvių visuomenei, kad Bridgeporto L. J. V. Dr-ja rengia didžiausią ir puikiausią koncertą su balium, balandžio 27 d. Savoje Svetainėje, 2-rą val. po pietų, 407 Lafayette St. Todėgi manoma, jogei šis koncertas bus turtingiausias už visus kitus, kadangi programą išpildys New Eritain'o L. N. Varpo choras susidedantis iš 43 ypatų, iš kurių susidarys kvartetai, duetai ir solo, kaip iš merginų, taip ir iš vyrų. Taipgi bus ir iš kitų miestų atsižymėjusių solistų, todėl nepraleiskit, broliai, šią puikią progą nepasinaudoję. Kviečiam koskaitlingiausiai atsilankyti, o jausitės visi pilnai užganėdinti. Laikas labai patogus — 2-rą val. po pietų, galima ir iš toliau atvažiuoti ir laiku sugrįžti į namus.

Rengimo Komisijos narys,
D. V. Stasiunaitis.

Tel. S. B. 2805-R. Lietuvis Optometristas

Išgaminuoju akis priakiriu akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.
J. L. PASAKARNIS, O. D.
447 Broadway,
So. Boston, Mass.

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignotas Stankus

1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokas ligas) IR CHIRURGAS (daro visokas operacijas).

OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedėliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 4000.
DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,
So. Boston, Mass.

Išgaminuojam akis ir pritaikom akinius.

H. S. Stone O. D.

Akis Spėdėtas.
399a Broadway,
Fargo E ir F gatviu. South Boston

Tel. So. Boston 279.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Baltima susikabinti ir Motrykliu Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakaris 6 iki 8.
586 Broadway, So. Boston

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1468-W.

Lietuvys Advokatas

Veđa visokias provas, kaip tai civilikas ir kriminalikas; padaro visokius dokumentus prie kimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Beardrovė).

Mūsų Ateivybė Amerikon.

Kada pernai rudenį pakėlėm mūsų ateivystės klausimą, tai bendrai nuo agentų ir laivų kompanijų pelniau visokių komplimentų už gadinimą biznio. Tik tas vienas agentas per "Sandarą" išreiškė savo mintį link sutvarkymo mūsų ateivystės ir "Tėvynės" Redakcija. Kitų visų laikraščių redaktoriai nutylėjo, nors reikalas yra deganti ir apėinanči visus lietuvius be skirtumo. Ir tikrinu, kad kiekvienas lietuvis-agentas, gerai mato ir supranta, kad pagal dabartinius Amerikos įstatymus didžioji dauguma lietuvių Amerikon neatkeliaus, nepaisant kad kviečiantieji ir Amerikos piliečiai yra — apart pirmos ir antros kategorijų, šeimynų narių — žmonų, vaikų, tėvų ir uošvių, kurių sykiu gali atkelti tik 2,629 metuose, į kurią tai skaitlinė dar telpa ir Lietuvos žydai; kiti visi Amerikiečių broliai, sesers ir kitoki giminės neatkeliaus, tačiau visi agentai po senovės garsinasi vis "partraukiant" gimesis iš Lietuvos be klapatų ir net, nevieną paskirtą Keleivį gražinimui išprašė (Amerikos Valdžios) įleisti Amerikon.

Visų agentų troškimas yra tikai parduoti laivakortę ir gauti savo "commission," o paskui perkėjas ir jo giminė Lietuvoje galą gaudit. Kad taip yra, ta patvirtina paskutinių dienų pranešimai laikraščiuose, kad pereituose metuose pas Amerikos konsula, Kaune, lietuvių užsirašė — padavė aplikacijas vizavimui pasų net 12,000, o "Vienybės" skelbia net 16,000, kad aplikantai samsosi krautuvių grindis pernakuojimui Kaune, kad iš ryto galėtų greičiau — arčiau prie konsulio raštines atsistoti, kad padavus aplikaciją su doleriu ir paskui laukti, nieko nesulaukiant.

Tokia žinia yra tiesiog tragška, ir niekas nieko nesako — nedaro tojo tragizmo pašalinimui. Lietuvos valdžia tame reikale yra užsimerkusi ir rodoi yra tik tai, kad surinkti dideliais sumas už užsienių pasus po 48 litus ir paskui kas 6 mėnesiai arba metai vėl po tiek už vizas — pailginimus. Tvirtymas išsivystės lyg būtų ne Lietuvos valdžios reikalas, ir viskas yra palikta "specialistams agentams" ir eis taip iki minia susipratusi imsis savotiškos tvarkos, nes daugelis yra praradusių visą savo turtelį, vis tikėdami tuojaus išvažiuoti į Ameriką, kur niekad neatvažiuos.

Kad taip yra, rodo sekantis laiškas:

Mielas Dėde:
Kaip parsuntėte man laivakortę, tai ir nuo agento iš Kauno gavau laišką, kad neatidėliojant atvykti į Kauną. Rašė, jei neturi pilnai 18 metų, tai bus galima iškelti, todėl aš ir pradėjau rūpintis gavimu vidaus dokumentų nuo valščiaus valdybos, milicijos, apskrities viršininko, kuris davė dvilinką leidimą keliauti į Ameriką, kur šių dokumentų gavimas man kainavo 115 litų. Nuvažiuosiu į Kauną pas agentą jis sako, kad reikia leisti atgal į Ameriką popieras užtvirtinimui. Išleidau ir grįžtu namon. Parėjus popieroms iš Amerikos aš vėl į Kauną pas agentą, kuris pasakė — gerai, bet tu neturi dar vidaus paso, be kurio negausi užsienio paso. Aš vėl namon gavimui vidaus paso, su kuriom vėl į Kauną pas agentą, kurs sako: — Mums dabar yra įsakytas, kad tik tai nuo 17 m. senumo teleidžia, ir kaip užstoja 18-tus metus, tai jau neleidžia.

Juk jonas man rašiai, kad nebaigus 18 leidžia — atsakiau jam.

Nieko neatsakė ir nuleido galvą.
— Turėsi eiti pas apsaugos ministeriją. — Čia agentas parašo prašymą už 4 litus ir einu pas ministeriją, kuri siunčia mane pas notarą, kuriam užmokėjau 15 litų, ir vėl atgal į ministeriją, kuri man pasakė: "Reikia atitarnauti kareivijoj."

Kotik nenuslobau. Išpraktavęs vėl grįžtu pas agentą ir apskauku ką girdėjau ir sakau: — Kam ponas mane suvadžiojai? Kam rašei, kad iki 18 metų leidžia, ir dabar jau penktą kartą atvažiuosiu į Kauną, sakai neleidžia?

Nieko neatsakė ir nuėjo.
Tai matote, mielas dėde, kaip agentas mane suėdė. Išsikaštavau 450 litų. Vienintėlė karvutė tėvas pardavė, kad tik mane išleisti į Ameriką, o ir dar skolos pasidarėme. Ką dabar daryti, kur kreiptis? Visi sako, kad agentą reikia paduoti į teismą, kodėl jis iš karto nepasakė, kad negalima iškelti. Dabar aš nesumanau ką daryti, nei kur eiti. Agentas man davė N. Gendroliaus adresą ir sakė, kad jis gal išvežti. Mielas dėde, darykite ką galite, o aš kaip atvažiuosiu, tai atidirsiu ir atidėkavosiu. N. N."

Taip, Gendrolius gal išvežti ir kareivius su tojo agento pagalba Kaune.

Kitas laiškas.
"Miela sesute ir švogerele:
Labai prašau išpildyti šitą mano prašymą, tai aš galėsiu greitai į Ameriką atvažiuoti. Nors dabar kelionė yra labai ap sunkinta, vienok žinaut tikrąjį kelią gali kiekvienas doras pilietis nukeliauti. Taigi nueikite pas Amerikos notarą ir padarykite kitą pakvietimą afidavimą dvijuose ekzemplanuose ir tuojaus atsiųskite man, su kuriuo nuvažiuosiu į Kauną pas agentą, kuris tuojaus prangs mane į kelionę. Taip turi daryti kiekvienas norintis Amerikon važiuoti. Kelionė kainuoja \$140 ir dar \$25 parodymui išlipus iš laivo. Laivakortę atvešiu atgal. Su pinigais daug geriau ir lengviau nuvažiuoti, negu su laivakorte. Jeigu negalėsite atsiųsti afidavito, tai aš galiu važiuoti į Kubą, o paskui pas jus, nes važiuojant į Kubą afidavitų nereikia, o vien tik užsienio paso..."

Šioji mergaitė padavė Amerikos konsuliui savo aplikaciją rugpiučio 9 d., 1922 m., ir gavo leidimą iš Department of State spalio 3 d., 1922, bet esant trečioje kategorijoje negauna vizos dėl stokes vietos.
Aš manau, kad ir visi agentai turi panašius laiškus nuo savo keleiviu, nes Kauno agentai "žino visus kelius" kaip padaryti "bizni", nepaisant kur dings keleivis.

Trečias laiškas:
"Laivakortę su afidavitais gavęs padariau pagal įsakymą, kas man kaštavo:
Metrikai su ženklais 10 litų, Policijos leidimas 10 litų, Apsk. virš. leidimas 10 litų, Kelionė iki gelžkelio 30 litų, Kelionė Kaunan 46 litai, Kaune nakvynė 5 litai, Kaune maistas 10 litų, Pasas, daktaras ir portretai 100 litų, Amerikos konsului 10 litų. Viso 221 litas, neskaitant praleistų 7 dienų. Bet parašykite man, kada galėsiu išvažiuoti į Ameriką?"

Ketvirtas laiškas:
"Kaip gavau laivakortę su popieromis, tai tuojaus važiauju į Kauną ir viską atlikau pagal nurodymų. Visos popieros liko pas agentą Kaune. Pati turiu tik užsienio pasą, kuris pasibaigęs kovo mėnesyje, 1924 m., ir jeigu neišvažiuosiu iki pasibaigiant pasui, tai jau neturėsiu pinigų

naujam pasui. Man labai nusibodo laukti. Gal jus galėtumėte paskubinti mano išvažiuimą."
Penktas laiškas:
"Kaip buvau pas konsulą, Kaune, liepos 31 d., 1923 m., tai agentas pasakė, kad gal išvažiuosiu po 3 metų. Rupinkitės, kad galėčiau greičiau išvažiuoti..."

Pagal "Vienybės" skelbimo, jog 16,000 aplikantų buvo pas Amerikos konsulą užsirašyti kelti Ameriką, tai reikia manyti, kad ir visi turėjo iš Amerikos prisijustas laivakortes, vidutiniai vieną skaitant po \$164.00, kas sykiu sudaro sumą \$2,624,000 sumokėtą laivų kompanijoms be palukų, kurios tų keleiviu niekad neatveš, leidžiant po 2,621 metuose. O kiek dar tūkstančių keleiviu yra nuo pirmesniųjų metų — 1920, 1921 ir 1922 metų? Kastanto Norkaus aplinkraštis paduoda laukiančių skaitliū iki 20,000 ir sako, jog paskirsčius keleivius pagal kategorijas, tūliems prisięsis palukėti gana ilgą laiką.

Pačios laivų kompanijos garsinasi, kad lietuvių kvota jau pasibaigus, ir kad laikas prisirengti prie naujos kvotos, kuri prasidės su liepos 1 d., 1924 m., ir nieko negarsina apie tuos tūkstančius laukiančiųjų laikydamas jų pinigų be procentų.

Visai yra kitaip sutvarkyta išsivystė iš Lenkijos, kurios leidžiamą skaitlinę iki 31,000 metuose užima vien pirmoji ir antroji kategorija, tai yra:

Amerikiečių žmonos ir vaikai. Amerikiečių tėvai ir uošviai. Amerikiečių sužieduotinės. Amerikiečių vaikai iki 18 metų.

Kitokių amerikiečių (kad ir piliečių) giminų Amerikos konsulis nepriima aplikacijų, valdžia neduoda pasų, ir laivų kompanijos tokiems neparduoda laivakortę. Taip turi būti ir Lietuvoje, idant tieji, kurie nebus įleidžiami į Ameriką, visai nekeltų iš namų kojos ir neievotų savo sunkiai sutauptų centų, negriautų savo gyvenimo — tikėdami nuvažiuosiu Amerikon.

Bet reikia atkreipti atydą ir ant mūsų žmonių "mandrumo", kurie išsiklausinėja visokių žinių pas lietuvių agentus, ir paskui eina pas žydėlius agentus užbaigti, kuriems žydai viską pažada, tik tiktai laukite... Todėl ir mano tikslu yra paskelbti šitą raštą visuose lietuvių laikraščiuose, kad visi žinotų, ir nemokantiems skaityti pasakytu, ką gali atkelti Amerikon, ir kas negali. Kad amerikiečiai nori savo giminėms pagelbėti, net ir pažįstamiems, tai galima juos tikai pagirti už tai, bet toji pagalba negalima yra įvykinti dėl dabartinių Amerikos įstatymų, kurie ar palengvės kada — nenumatoma. Todėl vie-toje siuntimo laivakortę, nusiųskite savo giminėms laivakortę sumą pinigais pašalpai, kuomi tikrai jiems pagelbėsite.

L. Universitete yra šios studentų organizacijos: Studentų "Varpo" Draugija, Lietuvos studentų socialistų d-ja, Tautininkų korporacija, "Neo-Lithuania" (visai tautiškas vardas!), Ateitininkų, yra ir kitų smulkesnių. Iš šitų organizacijų didžiausia tai, Ateitininkų, po jų seka varpininkų, toliaus socialistų. Varpininkų nors jauna organizacija, bet ji didelė ir universitete turi įtakos.

ir tegul tie giminės Lietuvoje rūpinasi ant vietos sutvarkyti savo gyvenimą galimaisiais kuogeriausiu būdu, tegul negriauja savo gyvenimo nepasiekiamais tikslais.

Daugelis vyrų ir merginų net rizikuoja ir keliauja net į Kubą, tai Meksiką, kur pagal Kauno agentų įmelavimų, galės "lengvai" įvažiuoti Amerikon — išsmugeliuoti, ir visi, kurie tiktai paklausė Kauno agentų tų melagų, skaudžiai apsigavo ir įpuolė į neapsakomą vargą, prapulė visus pinigus ir šaukiasi savo giminių pagalbos, kad galėtų Lietuvon sugrįžti.

Faktu reikia skaityti, kad Lietuvoje yra perversis žmonių ir valdžia lengvai duoda pasus išskelvimui svetur, bet be tvarkos — keliaukite kur norite. Prie geros tvarkos turėtų būti paskirta komisija apžiūrėjimui kolonizuojamų vietų Kanadoje, kur lietuviai didelėmis grupėmis galėtų apsigyventi kaipp rajuokuriai. Tačiau tokiam tikslui reikalingas yra didesnis kapitalas ir kantrybė išdirbimui dar neartų laukų. Į dirbtuves Kanadoje darbininkų nereikalaujama, ir jei prireikia kada, tai tokių greitai atvažiuoja iš Anglijos. Paprastas keliavimas į Kanadą uždarbiauti yra apsunkintas kaip ir į Suvienytas Valstijas, kur be afidavitu, iš kalno paruoštu, nenukeliausi. Priegtam kiekvienas keleivis turi turėti parodymui \$250.00 ir tikietą iki keliavimos vietos.

Kiek lietuvių gyvena Kanadoje, nežinau, nes jie ir nėra taip išsilavinę, organizuoti, kaip Suvienytose Valstijose.
Ant galo visus lietuvius raginu kreiptis vien tikai prie lietuvių agentų reikaluose parsikviėtmo savo giminių pirmos ir antros kategorijos, o tuomi sutauptysite daug rupeščių ir pinigų — nors ir čionai yra būtina radikališka reforma.

P. Mikolainis,
188-190 Sands St., Brooklyn, N.Y.

Varpininko Studento Balsas.

Netikri faktai ir neišlaikytą logika.

Amerikos laikraštyje "Vienybės" (Brooklyn, N. Y.) apžvalgoj tilpo straipsnelis "Lietuvos Studentija," kuriame teikiama Amerikiečiams ne visai teisingų žinių.
L. Universitete yra šios studentų organizacijos: Studentų "Varpo" Draugija, Lietuvos studentų socialistų d-ja, Tautininkų korporacija, "Neo-Lithuania" (visai tautiškas vardas!), Ateitininkų, yra ir kitų smulkesnių. Iš šitų organizacijų didžiausia tai, Ateitininkų, po jų seka varpininkų, toliaus socialistų. Varpininkų nors jauna organizacija, bet ji didelė ir universitete turi įtakos.

Tautininkų Neo-Lithuania yra išėjus iš Pažangos partijos, ir jie elgiasi ir tvarkosi konservatyviškiausiu būdu, visur seka vokiečių korporantus (junkerių dvasios organizacijas). Jie tuo ir garsūs Lietuvoje, kad turi savo uniformą, spalvuotomis kepuraitėmis, kaip kunigaikščiai persijuosę juostomis vaikščioja. Jei ne ta uniforma, tai jų niekas nežinotų, nes jie visuomeninio darbo nedirba. Jie galvoja aukštą karjerą atsiekti. Jie liaudį neigia, nes tai neišmintinga masė esanti. Demokratinei tvarkai nepritaria, nes jiems idealu yra monarchistinė valstybės tvarka. Jie to ir siekia. Korporantų vadai vokiečių korporantus (junkerių dvasios organizavo ir jų pagalba norėjo "putšą" padaryti ir Seimą ir visą jo pastatytą valdžią pakeisti, kaip tai yra padarę fašistai Italijoje ir Ispanijoje. Bet mūsų "fašistams" nepasisekė. Pažangoj yra kunigų ir daug kunigų, pavyzd. kun. Mironas, kun. Tamošaitis ir kiti, kurie korporantus labai remia. Kas tvirtina, kad korporantams kunigai nepadeda, tas netiesą tvirtina. Jie universitete dirba išvien su ateitininkais (kuniginiais), kuriuos veda kunigai. Korporantai, tai yra kunigų proteguojama organizacija. Jie klerikalizmą remia ir padeda jį auginti.

Melas, kad korporantų namo pamatai padėti. Dar nėra nė vieno plytgalio tenai nuvežta.
Siems žmonėms, kurie melu vedini atėjo į Ameriką gauti aukų ir kurie Lietuvoje priklauso prie antidemokratinės srovės, teikia paramos demokratai ir kovotojai su klerikalizmu. Darbininkai, išėję iš mūsų liaudies teikia aukas tiems, kurie sako, jog liaudis, tik valdyti (caro Mikalojaus pavyzdžiui) reikia ir kurie tos liaudies reikalams ginti nėra piršto pridėję.

Demokratai turi but nuoseklus: kas prieš demokratizmą, tas demokrato priešininkas. Savo priešininkus remti nesąmoninga. Korporantai visuomet niekina ir neigia demokratizmą. Jie demokratybės aršūs priešai. Čia Lietuvoje jie niekur save demokratais net nevadina. Tik Amerikoje, kad gavus iš demokratų aukų, jų vadai pasivadino demokratais.
Saugokitės tokių demokratų Studentas.

Kroninė Konspiracija Arba Vidurių Užkietėjimas

Žmogaus kumas yra stebėtina mašina. Yra daug įdomesnis, negu kokia kita mašinerija rankomis dirbta. Jeigu mašinerija su yra arba jos dalys susidėvi, yra bėgjęgė savaimi pasitaisyti, bet mūsų kumas gali pasitaisyti ir sustiprinti susidėvėjusias celes kasdieniniai fiziniai ir protiniai darbai. Kai kada per nežinojimą ir neatsargumą mes persidirbame ir kunui neduodame užtektinai gero maisto, tyro oro, saulės šviesos ir pasilsio. Jei mes neužlaikysime kuno taip kaip reikia, jisai gali labai sugesti ir sustoti galės pasitaisyti. Po to gali pradėti nuolat silpnėti, sunegalėti ir žmogus net gali mirti.
Daug žmonių pagadina savo sveikatą vartodami daug vaistų vidurių liuosavimui. Jei busi įpratęs prie gero valgio, gėrimo, pasilsio ir mankštinosi, tokie vaistai visai nereikalingi ir prastai blėdingi.
Normalis, sveikas žmogus, kuomet valgo ir maista burnoje gerai sukramto, jį sumaišo su seilėmis, maistas eina į vidurius, kur sueina į kontaktą su virškinimo skytminais.
Gale, kuomet maistas galutinai priruostas, jisai piliamas į

kraujo gislas ir nešamas kiekvienai alkanai kuno celei. Kas maiste nereikalinga, tą kumas išvaro lauk.
Konstipacijai arba vidurių sukietėjimui gali būti įvairių priežasčių. Kokios nebut priežastis, normalis vidurių judėjimas susilpnėja, ir maisto išmatos susilaiko kune ilgiau negu turi būti, kas yra kunui blėdinga.
Galvos skaudėjimas, nenoras valgyti, apvilktas liežuvis, skausmai bile kuno dalyje, apsvaigimam ir nusilpnėjimas, kaipkada lengvi karščiai ir daugelis kitų ligų simptomų priežastimi gali būti konstipacija.

Kaip arkliai botagas, taippat žmogaus kuno vidurių užkietėjimo vaistai, tai tik laikini pagreitina judėjimą, bet padėti kur kas pablogina. Be viršuj minėtų simptomų, šios blogybės vartojant vidurių liuosavimui vaistus gali būti:
Pirmas. Per greitas maisto vartymas žarnomis, padaro tai, kad išvaro kartu ir naudingasias kunui maisto dalis, jas neprileidžia išgauti į kraują, ir tuomi kumas silpnėja.
Antras. Kuomet viduriai įezzinami pergreitu maisto stimuliavimu, judėjimas sustabdomas ir suparalizuojamas, ir nustoja tinkamo veikimo galės.
Trečias. Kad gavus reikiamų rezultatų, paprastai vidurių liuosavimui vaistų dozdos didinamos, kas priveda prie blogų padročių, nuo kurių sunku atsikratyti.
F. L. I. S.

Pittsburgh, Pa.
Iš Sandariečių veikimo.
36-ta kuopa per savo mėnesinį mitingą, balandžio 6 d. padarė keletą tarimų. Nutarta parinkti aukų provai su kun. Garmum. Nutarta siųst delegatus nuo 36 kuopos į Sandaros Seimą. Delegatu išrinkta Juozas Virbickas. Iš Bostono atsižėkė K. Sidabras, kuris be abejo bus išrinktas Sandaros Sekr.- Adm., tai davė pranešimų iš Sandaros provos su Garmum. Pagal Sidabro pranešimus ir dokumentus, kokius turi ant kun. Garmaus, tai tas kunigėlis pralošęs, tik bereikalingai užims laiką ir kaštų padarys. Pittsburgiečiai šimtinę prisijų trumpą laiką, nes tiek mano surinkt.

Utarninko vakare, balandžio 8 d., buvo visų kuopų veiklesnių narių pasitarimas su K. Sidabru, kaipo busiančio Sekretoriaus Administratoriaus, kaip geriau but galima veikti kooperativiai ir ką Pittsburgiečiai manytų kas bus reikalinga — kokie pagerinimai Sandaroj. Buvo apkalbėta abelni Sandaros reikalai ir išsireikštos nuomonės, kas turėtų but taisoma ir kas ateityj turėtų but veikiamas. Žodžiu sakant, Pittsburgiečiai daug buvo supažindinti su Sandara ir dabartiniu Sandaros stovu. Taipgi K. Sidabras išklavė Pittsburgo Sandariečių patarimų, ir jei bus išrinktas Adm., tai mėgjs tuos pagerinimus įvykdynt.

Balandžio 13 d. suvažiuovimas Apskričio, kur taipgi bus daug Sandaros reikalų aptarta.
Sandarietis.

Kalendorius

Kiekvieno žmogaus gyvenime yra butinas reikalas turėti Kalendorių, nes Kalendorius tai yra geriausias namų draugas. Šiais metais Sandara kaip tik ir išleido tokį kalendorių, kuriame telpa visos mėnesinės dienos su pažymėtais šventųjų vardais bei šventėmis. Taipgi jame telpa daug eilių, apysakų, straipsnių bei daugybė informacijų apie žymiausių pasaulinius įvykius. Taipgi telpa daug paveikslų bei senoviški lietuvių vardai. Kiekvienam Sandariečiui bei "Sandaros" skaitytojui yra patartina įsigyti šį Kalendorių sau ir savo giminei Lietuvoje. Jo kaina tik 25c. Prisiųsk laiškė dėjė 25c. arba dviscentiniais pašto ženkleliais, o kalendorius bus prisijustas Tamistai arba Tamistos giminei Lietuvoje. Kas ima nemažiau kaip 10 kalendorių, tam duodame 50%.

"SANDARA"
327 E Street, So. Boston, Mass.

PLAČIAI PAGARSĖJĘS LINIMENTAS
Naudojamas nuo diegliųjų smarių ir muskulų.
Nuo skausmų kratinėje ir pečiūose.
Nuo reumatizmo, su mialgijos, su artritis, su migra.
Nuraminimui drėbančių, durančių neuralgijos galvą.
Nuo šėvarimų ir numušimų.
Nuo dieglių ir slausių.
Patrinkit juomi — Pravys skausma salve.
Visuomet laikykite bonką po ranka — niekuorbet negalit žinoti, kada jis jums bus reikalingas.
35c. ir 70c. už bonką aptiekose.
F. A. D. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

T.M. D. Reikalai

KAS VEIKIAMA TMD. CENTRO VALDYBOSE.

(Straipsniai diskusiniai) Lapkričio 29, 1923.

Tėvynės Mylėtojų Draugijos Centro Valdybai ir Jos Lit. Kom. Gerbiamieji:

Liečia: Krivulė No. 2, bendradarbiavimas su "Kultūros" B-ve Lietuvoje.

Rugsėjo mėn. 12 dieną paleistojai mano krivulė No. 2 sugrįžo ir iš Centro Valdybos narių ir taipgi iš Literatūros dvių narių (Račkausko nuomonės nėra — jis Londone) paaiškėjo, kad už bendradarbiavimą su Kultūros B-ve stovi šie nariai:

- 1. Jonas Sekys, sekretorius, 2. A. B. Strimaitis, kasininkas ir 3. S. E. Vitaitis, narys Literatūros komisijos.

Priešingi turėti ryšių su Kultūros Bendrove šie nariai:

- 1. K. S. Karpavičius, pirmininkas, 2. P. A. Dėdynas, vice-pirm. 3. Juozas Šolis, knygius, ir 4. Vyt. Širvydas, narys Literatūros komisijos.

Matydamas iš šių pastarųjų keturių narių nuomonės dėti musų tolymesnių veikimų, manau, kad jie nepilnai suprato Kultūros B-vės pasiūlymus ir taipgi sykiu mano įžengiamą laišką, nes visi keturi vien tik išsireiškė, kad mes neturime laiko Kultūros B-vės sėrų pardavinėti, o kitokių faktų nepridavė. K. S. Karpavičius, pirm., išsireiškė kiek plačiau, butent, kad naujų veikalų suradimui mums nesą reikalo tarpininkų, nes tai darbas Literatūros komisijos. Kiek man žinoma, dėl ateities mes ant rankų neturime nė vieno veikalų, nė Literatūrinę komisiją, nė Centro Valdyba tam nepasirūpina, ir jei tik sugabiam mokėsim dar TMD. užlaikyti, tai nariams vėl prisiė duoti kokios nors mažo brošiuraitės, kaip davėm iki šiol. Antras musų pirmininko nurodymas, kad jieskotume Lietuvoje įstaigų, kurios apsiimtų mainytis su musų išleistomis knygomis. Bet kada g. Račkauskas sugrįžo iš Lietuvos ir nesurado įstaigų, kurios galėtų su mumis mainytis, tai patsai kreipiausi į švyturio ir į Knygų Komisijos Leidimą prie švietimo Ministerijos, ta abiejai atsakė, kad musų leidiniai jiems yra žinomi ir jie užtektinai turi panašių prispaudinę Lietuvoje. Pageidauja tik vien Kudirkos Raštų (kurį pas mus jau mažai yra). Taip išsireiškė kaip ir pati Kultūros Bendrovė (dėl musų rašybos, etc.). Taigi su "visomis įstaigomis Lietuvoje," kaip g. K. S. Karpavičius sako mes vargiai ką tepadarysime, greičiau mums prisiė musų knygas čia Amerikoje povaliai išparduoti. Jei bent tik gal galėsime šį tą padaryti su Kultūros B-ve. Taigi mums tik ir Kultūros B-vė tik ir lieka ir su ja kiek galėdami daugiau dirbkime. Jų akcijų parduavinėjimas tai tik musų liuosas noras. Svarbiausia, kad susitarę galėtume kuodaugiau geresnių leidinių-knygų išspaudinti. Ir jau prie to rengkimės. Pati Kultūros B-vė to prašo: Čia ir prisėgu jos laišką ir laišką kopiją rašytą musų nariui V. K. Račkauskui. Visi išsikalbėkime kuodaugiau, kad apskritai mes lietuviai galėtume kuodaugiau naujonesnių knygų išleisti. Mes dabar leidžiame 1-mąjį tomą Wells Pasaulio Istorijos. Spaudiname jo, rodos, 3000 egz. Kultūros B-vė spaudins tuoj keletą diktųkų veikalų. Mums geriau patiktų Veperio "Senovės Europa ir Rytai." Mes galėtume duoti Pasaulio Istorijos 1000 egz., o mes galėtume gauti 1500 egz., jei susitartume, nes musų leidinyje daugiau bus puslapių. Jie padės

musų firmą, mes padėsime jų firmą. Taip leidiniai ir keisis, ir daugiau platinsis ir daugiau ateičių galėsime egzempliorių išleisti. Jei jums patiktų kiti leidiniai (pasakos), meldžiame tai išsireikšti.

Susitarę gal galėsime ir senesnius musų leidinius jiems įteikti, užtai aš tuoj prisakysiu musų knygiui pasiūsti jiems visų musų leidinių po vieną egz. O mes gal galėtume gauti iš jų ar "Is Tamsios Praeities į šviesią Ateitį" arba "Binkio: Šimonies Dainas." Šioji pastaroji turi 200 puslapių, yra gausiai iliustruota, didelio formato ir labai gražiai išleista. Pirmoji, tai vertimas iš Rubakino, 220 puslapių. Jei įgaliumėt mane, tai aš tuoj galėsiu daryti pasitarimus, bet žinoma mainais su senesniais musų leidiniais.

Taigi, gerbiamieji, atsizvelgę į apšvetos ir kultūros darbą dirbkime taip, kad mums ir ten gyvenantiems Lietuvoje būtų geriau. Siunčiu šį Priedą prie krivulės Nr. 2 ir meldžiu šaltai apsvarstyti ir nutarti taip kad galėtume daugiau gero nariams padaryti. Viena maža saujalė, kaip dabar mes stovime, tai nieko gera nepadarysime. Prieš karą buvo kitoki laikai ir kitoki nusistatymai, dabar jau po karui yra kas kita. Turime plačiau darbų užsibrėžti ir daugiau su Lietuva reikalų turėti. Ivažiavimas lietuvių Amerikon kas kart darosi sunkesnis, čia jau seniau gyvenantieji lietuviai, senesni ar jaunesni, netaip skaito ir netiek daug musų kultūriniais darbais rupinasi, turime daugiau domės kreipti į Lietuvą ir su Lietuvos įstaigomis daugiau darbo turėti. (pasirašo) TMD. Sekretorius Jonas Sekys. Lapkr. 7 d., 1923.

Gerbiamam Sekiui, THD. Sekretoriui, Amerika. Papildymui savo laiką iš š. m. 3-X prisiučiame nuorašą atsakymo, kurį davėme p. Račkauskui. Tikrinės, kad Tamsta darysi žygius, kad šis klausimas būtų greičiau išspręstas, nes iš vienos pusės, gali užsibaigti išspandintos knygos, iš kitos pusės spaudinamosios išeis ir nebespėsime uždėti TMD. tirmos.

Su pagarba. "Kultūros" b-vė. NUORASAS. Lapkričio 5 d., 1923. Gerbiamam V. K. Račkauskui. Susilaukę Tamstos pasiūlymą mainytis knygomis, turime pranešti, kad "Kultūros" b-vė mieu noru su tuo sutinka. Bet kadangi "Kultūros" b-vė yra kooperatyvinė knygy leidimo įstaiga ir kurį laiką teplatina vien savo leidinius, norėtume dėl Tamstų naujai leidžiamųjų knygy susitarti toj prasmėj, kad spaudindami jus uždedate musų firmą tam egzempliorių skaičiui, kurį mes imsime.

Mes paimtume ir daugiau kaip 1000 egz. bet tą sąlyga, kad tų knygy daugiau niekam oebus Lietuvoje duota. Dabar čia Lietuvoj begalo žiuri raštų kalbos grynumo, ir senieji Amerikos leidiniai labai sunku išplatinti. Iš savo pusės mes leisdami TMD. galėtų tuoj pasinaudoti leidžiamaisiais musų raštais gražiai iliustruotais, kurie greitu laiku pasirodys: Br. Grimų Pasakos 200 pusl. Osk. Wilde 300 pusl. Tūkstantis ir viena naktis 300 puslapių. Servanteso Donkichotas 200p. Pr. Veperio "Senovės Europa ir Rytai." 300 pusl.

Jeigu TMD. norėtų turėti tuos ar kitus raštus geresniam popieryje ir auđkliniuose viršeluose tuomet skirtumą primokėtų duodama užsakymus.

Tartis apie musų leidinių mainymą už TMD. seniau išleistus raštus, kol jų nepamatsime, negalime dėl jau anksčiau minėtų priežasčių. Jeigu TMD. imtų musų leidinių už grynus pinigus, prašytume užsakymo, bent 50 nuoš. prisiūsti iš kalno, nes dėl piniginio krizio Lietuvoj ilgiau laukti negalima. Su pagarba,

(pasirašė: Brašiškis) "Kultūros" b-vė. (Bus daugiau)

Kaunas.

Netrukus Ministerių Kabinete bus svarstomas Susisiekimio Ministerijos patiektas naujų geležinkelių Amaliai — Telšiai — Kretinga ir Kazlų — Ruda — Šakiai — Tauragė ištirmo projektas, sąmatos ir etatai patiems geležinkeliams ir atatinkamoms dirbtuvėms.

Ministeris Pirmininkas ir Užsienių Reikalų Ministeris p. Galvanauskas kovo 10 d. darė Ministerių Kabinetui pranešimą apie Tautų Sąjungos Tarybos posėdį, kuriame buvo priimta Klaipėdos krašto konvencija.

Gegužės mėn. žada atvykti Kaunan Suomų dainininkų "Suomen Lau" choras, susidedas iš 80-90 žmonių.

Lietuvos geležinkelių stotys vasario mėn. turėjo apie 2,060,000 lit. pajamų, jų 2,000,000 lit. plačiųjų geležinkelių ir 60,000 lit. P. Gerbačiausko paskaita.

P. Gerbačiausko paskaita. Pirmadienį, kovo 24 d. "Vilkolakio" klube įvyksta eilinis uždoras posėdis, kuriame, sąryšį su senesniai įvykusia paskaita tema "Keturi vėjai ir ekspresionizmas," p. Gerbačiauskas skaito tema "Meno problema."

I posėdį atsilanko "Vilkolakio" nariai ir jų rekomenduoti svečiai.

Uždaruose "Vilkolakio" posėdžiuose rištaisiais Teatro meno klausimais bus ruošiamos viešos paskaitos.

Prekyba. Gegužės mėn. pradžioj Švedijos didžiausia garlavių bendrovė, Angfartygsaktiebolaget SVEA, su Švedijos valstybės subsidija pradeda savo reisuos Stokholmas Klaipėda, Klaipėda Shokholmas. Ir Švedijos pirkliai ir vyriausybė tikisi, kad tiesioginis susisiekimas tarp Švedijos ir Lietuvos žymiai prisidėsias prie prekybinių ryšių išsivystymo.

Švedijoj džiaugiamasi, kad Lietuva daro čionai didelius užsakymus, bet drauge puikiai suprantama, kad norint pastoviau

užinteresuoti Lietuvą pirkti iš Švedijos, reikia švedams pirkti iš Lietuvos. Tik abipusė prekyba gali duoti gerų vaisių.

Susisiekimui su Klaipėda manoma parinkti vieną geresnių laivų.

Švedijos vyriausybė ir pirkliai mano atidengti tą susiekimą kiek galint iškilmingiau, o taip pat padaryti ir gerą praktikos pradžių. Manoma pirmu laivų pasiūsti Klaipėdon Švedijos pirklų ir pramonininkų organizacijų atstovus. O drauge nusi-vežti ir prekių pavyzdžių, kurie interesoūt Lietuvą. Taigi tai lyg būtų drauge ir maža Švedijos prekių pavyzdžių paroda.

Iš kitos pusės pageidaujama, kad ir Lietuvos prekybos ir pramonės organizacijų atstovai atvažiuotų Klaipėdon su savo prekių pavyzdžiais.

Visą tą švedų prekybinių ir pramonės organizacijų delegacijos kelionę Klaipėdon organizuoja Švedijos Prekybos ir Pramonės Ministerija.

Kaune policija kovo mėn. 19 d. sulaukė 1 asmenį už girtuokliavimą ir triukšmo kelimą, 2 asmenis už elgetavimą ir vieną beprotį.

Nusišovė, kovo 11 d. pil. švestvaras "Birutės" viešbutyje (Rotužės aikštė) naktį. Nugabentas ligoninės tuojau mirė. ("Liet. žin.")

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

Trindamas su Ruffles Ištrinai Išskanias Laak. Niekis, niekis visą dieną — jus net stebės! Iškirkiu tik tenai! Jūs daugiau jus kasote, juo daugiau plieskau išnuola iš jūsų galvos, sutėriausiu drabužius, dro namumu kiekvienam arti jus esančiam, ir vis nepasakomai nusiūti! Ruffles tai praslinie, Ruffles yra toniku galvos odai ir plaukams. Ruffles yra plieskau naukitojos su patikomis pasakimais. Ir tame nėra jokios paslapčia. Ruffles yra sulygius galvų ir patyrysiu kempis, kurie iširto formui specialiai paskirta ir naukintiui plieskau per — ir Ruffles atlieka savo darbą. Pateiktisit bonke! Iškirkit trumpi Ruffles j savo galvos odo kasdien apie per savaitę laiko. O komet plieskamos jau išvaka, tuomet naukite karts nuo karto ir plieskamos jus daugiau neikuomet nebūsite! Tik 60c. už bonk. Galima gauti aptiekose. F. A. D. RICHTER & CO. 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

NAUJAS SAVAITINIS AM. LIETUVIŲ LAIKRASTIS.

"VARPAS" EINA KAS ŠEŠTADIENIS. Kaina metams Suv. Valst. \$2.00 Pusei metų ..... 1.00 Užsieny ir Lietuvoj met. 3.00 Pusei metų ..... 1.50 Jei nori pasiskaityti tikrų ir teisingų žinių, tai skaityk "VARPĄ," kuris, nieko neuzkabindamas, paduoda ir nušviečia tik įvykius. Idėk į konvertą dvidolinerinę (\$2.00) ir pasiūsk "Varpo" Administracijai, o gausi jį. "V—A—R—P—A—S" 3251 So. Halsted St., Chicago, Ill. Tel. Yards 1234.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų. Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėnjusio reumatizmo, nuo ausilpažimo stėnų kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir geriausius patarimus suteikiamie, nuo patrukimo dėl vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sudėdytis pinigus ir sveikata. Atelkite visada pas mus, o mes jums pataršausime — kuogeriausiai. Pasaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uđyka. D. CABITT. 100 SALEM ST., CHICAGO, ILL.

NENUSIGASKIT — JIS TIK IEŠKO BAMBINO. Kaina 35c. aptiekose. Jis žino kur motina laiko Bambino... BAMBINO. Jis žino, kad jis jo nori. Kūdikiui Bambino reikia tik, kiek išemimas iš šėpos skanios vaisių krėšės. BAMBINO. Jreg. S. V. Pat. Bur. yra nepavojingas—pasekmingas—saldusis skonio vidurių paliuosotojas. Kūdikiui mėgsta jį. Jie net prašo daugiau. Jei jusų kūdikis neramus, turi aptrauktą liežuvį, negali ramiai miegoti, labai verkia tarsis skausmų kankinanmas, tai išvalykite jo sistemą su lengvu vidurių paliuosotoju, tokiu kaip Bambino. Jis jį ims su noru ir daug geriau jausis nuo jo. Į kelias valandas nemalonus simptomai turės pranykti. F. A. D. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th Street, BROOKLYN, N. Y.

Lietuvos Albumas. Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai viet tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosakų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kai kurių veikėjų gyvenimui. Ši knyga yra labai graži ir naujinga kiekvienam. Jos kaina tik \$3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami: SANDARA, 327 E St., So. Boston 27, Mass.

"DIRVA" PERSIKELĖ NAUJON VIETON. "DIRVA". Mokslas, Literatūros ir Politikos Sąvaitraštis. Išeina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis. Prenumerata metams .... \$2.00 Lietuon metams ..... \$3.00 Pusei metų pusę kainos. "Dirvos" Agentūra Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką. "DIRVA" 3352 Superior Ave. Cleveland, Ohio.

SUS VENJIMAS LIET. AMERI OJ. DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PASALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI \$500,000.00. Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.86 pomirtinių. Pašalų išmokėta \$247,687.15. SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovana ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos. Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,900. Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaite. platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu: LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA. 307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

VIENYBĖ. Eina tris sykius sąvaitėje. "Vienybėje" talpinama daugybė įvairių straipsnių, pasakų bei daugybė vėliausių žinių. "VIENYBĖ" yra vienas iš seniausių lietuvių laikraščių Amerikoje ir jau sukako 38 metai kaip "VIENYBĖ" bepaliovos gina lietuvių reikalus. "VIENYBĖJE" rasite satyros dalį "TARKĄ", kur tarkuojama kailis visiems užsitarnavusiems kritikai. "VIENYBĖ" yra vienas iš didžiausių lietuvių laikraščių Amerikoje ir jos prenumerata yra \$4.00 metams. Pavienis numeris siunčiamas visiems dovanai pasiūriūrėjimui. Metiniai "Vienybės" skaitytojai aplaiko VIENYBĖS METRAŠTĖI dovanai "VIENYBĖ" užlaiko didelį KNYGYNĄ, spaudina ir parduoda knygas, paveikslus, rašymui reikruenyus. Siunčia pinigus ir parduoda laivakortes. Reikalauk "Vienybės Knygy Kataliog. V.I.E.N.Y.B.Ė 193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJINIENOS. Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje. NAUJINIENAS leidžia darbo žinovė darbu žinovėms. NAUJINIENŲ Metinė Biainie Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI temas, kurie kviepiamurmes NAUJINIENAS. NAUJINIENŲ kaina metams Amerikoje \$7.00. Lietuvoje \$8.00. NAUJINIENOS 1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

SANDAROS TEISMO REIKALAI.

Pereitos savaitės trečiadienį, balandžio 9 d., prieš Grand Jury buvo šaukiamas "Sandaros" sekretorius K. J. Paulauskas ir sykiu buvo Sandaros skundikas kun. Garmus. Teisėjas su Grand Jury darė kvotimus privačiame kambaryje, kur pašaliniai nebuvo įleidžiami. Kvotimai buvo da-romi tam, kad pernagrūnėti pa-čių bylą ir iširti, ar ji yra reika-linga atiduoti į teismą. Bostono nedėliniai laikraščiai praneša, kad byla eisianti teisman, bet kol-kas dar negalima pasakyti, nes tas viskas turės pereiti per District Attorney.

Man būnant teismo name teko patėmyti kaip apskūstuosius, taip ir patį skundiką Garmū. Apskūstieji, kiek teko patėmyti, jaučiasi ramiai, gi Garmus ne-apsakomai nervuojasi. Mat tei-smo laukiamajam kambaryje bu-na susirinkę minios žmonių. Po-licijantai atveda kaltinikus ir sykiu prineša visokių dalykų įro-dymui, kas už ką yra prasikal-tes. Aukštojo teismo name, žino-ra, sueina taip vadinami krimi-naliai kaltinami. Nagi tarp tų kaltininkų kada maišosi kunig-as, tai visų atkreipia dėmę. Ka-dangi Amerikos politikoje bėsi-gai nesimašo, tai, žinoma, Ame-rikonai ir nedasilėidžia tos min-ties, kad tas kunigas gali būti surištas su politiškais reikalais,

tai ir stebisi, kuom jis prasikal-tes. Tas žmonių tėjymimas ant Garmaus padarė jį labai nervuo-tu. Garmui su Kneiziuku besė-dint, pro šalį ėjo Bostono Uni-versiteto Teisių skyriaus stu-dentas N. Rastenis. Jis pro šalį praedamas ir užkalbino Knei-ziuką. Gi Garmui būnant ner-vuotam tas nepatiko ir kaip jis šoko nuo suolo ant Rastenio sa-kydamas, buk Rastenis esąs ne-mandagus, jeigu Garmaus nepa-siklausia, ar galima su Kneiziuku kalbėti. Tokis nervuotumas dar daugiau atkreipė žmonių dėmę. Kas bylą laimės arba pra-laimės, tai jau teismo dalykas, bet kunigas prasikaltėlių salėje visgi daro labai keistą įspūdį. Būvęs.

"BLINDA" SCENOJE.

Pereito šeštadienio vakare Lietuvos Salėje, Brighton, Mass. Sandariečių 82 kuopa statė sce-noje veikalą "Blindą." Kadangi veikalė dalyvauja daugelis aktorių, tai vardus neminėsiu, nes užimti daug vietos. Publikos į perstatymą susirinko neperdaugiausia, bet sulyg Brightoniečių pareiškimo, tai daugiau negu kada į kitų parengimus. Tas pa-rodos, kad Sandariečių veikimui visuomenė pritaria. Pats veikalas lošimas, nežiurint į mažesnius trukumus, išėjo pusėtinai. Jeigu aktorai būtų dar truputį dau-giaus papraktikavę, tai būtų ir pilnai gerai, bet visgi publikai padarė pusėtinai gerą įspūdį ir gavo gausių aplomimentus. Loši-ma dalyvavo keletas So. Bostono Sandariečių, kurie turėjo vado-vaujančias roles. Linkėtina Brighton Sandariečiams sutar-tinai su So. Bostoniečiais ir atei-tyje ir daugiau perstatyti sceniškų veikalų. Aš neabejoju, kad Brighton Sandariečiai ateityje įsisiubuos į didelį veikimą. Mat ten priklauso daugelis jaunų vyrų ir merginų, kurie turi gerus gabumus ir pusėtinai gerai gali darbuotis scenoje. Sandariečių juk kaip tik ir yra tikslas dirbti kultūros darbą. Būvęs.

Iš SANDARIEČIŲ SUSI-RINKIMO.

Pereito šeštadienio popietyje vietos Sandariečiai laikė susirin-kimą, kuriame buvo balsavimas Centro Valdybos ir rinkimas at-stovų į busiantį Sandaros Seimą. Išrinko keturis atstovus ir taip-

gi Seimui pateiks daug svarbių įnešimų, naudingų pačiai organi-zacijai. Kadangi bus Dešimtas musų organizacijos Sukaktuvių Seimas, tai Bostoniečiai, kaip praėityje, taip ir dabar, rengia-si šį Seimą tinkamai pasveikinti su didele dovana. Kitų kolonijų Sandariečiai, kiek tenka girdėti, taipgi kaip kuopos, taip ir pavie-niai irgi rengiasi Seimą pasvei-kinti su gausomis dovanomis, bet ar pajiegs viršyti So. Bosto-niečius, tai yra klausimas. Tad dabar kyla labai svarbus klausi-mas: kuri kuopa turės pirmeny-bę Dešimtojo Seimo pasveikini-me? Rep.

NEPAMIRSKIT BALANDŽIO 26 DIENĄ.

Tai bus diena, kurioje Wor-cesterio "Aušrelė" suloš naują puikų veikalą "Už Tėvynę." Vei-kalas yra su daugeliu dainų, ku-rias dainuos gabiausi solistai ir "Aušrelės" choras. Kadangi vei-kalas puikus, tai beabejo, kad gali pritrukti sėdynių, patartina iš anksto nusipirkti tiketus, ku-riuos galima gauti Sandaros Ad.

PARSIDUODA

6 šeimynų po 5 kambarius ir visais improvementais prie kam-po murinis namas puikioj vietoj arti South Bostono; rendos \$2250 į metus; dėl greito parda-vimo prekė \$18,800 ir \$3000 įnešti, lengvos išlygos.

Saldumynų ir Vaisių (confec-tionary and fruit) krautuvė, su naujos mados įtaisymais, ge-riausioj vietoj Dorchesterij; ge-ras biznis; dėl greito pardavimo prekė \$3300; \$1500 įnešti.

MESOS ir GROSERIŲ krau-tuvė, geriausioj vietoj Brookline, turi būti parduota šią nedėlią už \$1600, vertas \$3000.

GAMBRIGGE'UI, 3 šeimynų 17 kambarių, skyrios "steam" šilumos, elektrikos šviesa ir visi kiti įtaisai, graži vieta, turi būti greitai parduota. Prekė \$12,500, įnešti \$3500.

A. IVAS, 361 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. S. Boston 605 ar 1337.

Ukes-Farmos

200 akry, apie 30 dirbamos ly-gios be akmenų žemės. Didelis miškas apie 300 kortų kietų medžių dėl malkų ir pušų dėl lentų apie 100 tukstančių pėdų. 7 kam-barių stuba, 2 kutės ant "state road", 2 mylios į miestuką ir fabrikus. Upelis teka per farmą ir randasi visokių žuvų. Prekė tik \$2,900, įmokėt \$1,900. Šita farma yra dusek tiek verta.

80 akry, 30 dirbamos žemės kita ganykla ir miškas. 7 kamba-rių stuba su šiluma, elektrikos šviesa ir bėgantis vanduo ir ku-tė, 12 karvių, 2 arkliai, vištinin-kas, 60 vištų, 2 antys, 3 žąsys, vežimas, bagė, pakinkai ir kiti farmos įrankiai, viena mylia į miestuką, prie "state road." Pie-ną parduoda kvortom, paranki vieta, nes miestuki yra fabrikų daugiausia audeklinės. Parduoda už \$8,500; įmokėt \$3,500. (20)

A. IVAS, 110 Tremont St., Boston, Room 508. Tel. Main 6467.

ANTRAS DIDELIS KONCERTAS!

RENGIA PAŠALPINĖ DRAUGIJA "VIENYBĖ" NEDĖLIOJE, BALANDŽIO APRIL 27 D., 1924 METŲ, LIETUVIŲ SALĖJE,

26 Lincoln St., Brighton, Mass. Pradžia 2:30 val. po pietų. Programą išpildys geriausi dainininkai ir muzikantai kiek yra Bostono apielinkėje. Šis koncertas bus vienas iš geriausių negu kada yra buvęs surengtas Brighton. Kuris tik atsilankys į virš-minėtą koncertą, bus pilnai patenkintas jo programu. Įžanga ypatai \$31.00, 75c., ir 50c. Vaikams 15c. Vaikai be tėvų nebus įleidžiami. Visus kviečia atsilankyti KOMITETAS.

ministracijoj. Šio veikalo persta-tytą rengia vietos Sandaros 7 kuopa.

ĖEPSUIS VAKARIENĖ.

Rengia Lietuvos Moterų Ap-švietos Draugija, nedėlioje, ba-landžio 27 d., 1924. Lietuvos Sa-lėje E ir Silver Sts., So. Boston, Mass. Ši vakarienė bus toki, ko-kios So. Bostone dar nėra buvę. Visi žinote, kad Moterų Draugi-ja visuomet surengia puikias va-karienes, tad ir ši bus nepa-prasta. Bus Čainiškių Ėepsuis ir kitokių skanių valgių ir gėrimų. Nepamirškite visi atsilankyti, o gerai busite pavaišinti. Taipgi prie skanių užkandžių bus ir programos. Pradžia 7:00 v. vak. Kviečia Rengėjos.

PRANEŠIMAS.

TMD. 81 kp. susirinkimas bus ketverge, bal. 24 d., Sandaros kambaryje, 7:30 vakare. Malo-nėkite visi nariai atsilankyti, nes bus nominacijos į TMD. ateinan-tį Seimą ir rinkimas naujos val-dybos. J. Žilius, 81 kp. sekt.

Bargas

3-jų šeimynų, 17 kambarių stuba su visais įtaisymais, 3 šil-to vandens pečiais, elektrikos šviesa. Prekė \$11,400, įnešu \$4,000.

A. J. NAMAKSY, 395 Broadway, So. Boston. Tel. S. B. 2340.

Fornišiai

Noriu greitai parduoti mažai vartotus 6 kambariams Forni-šius. Kreipkitės pas:

V. JAKSTAS 100 G St., S. Boston, Mass. (1-mos lubos)

Paskolos.

Perkame ir parduodame mort-gadžius, taipgi duodame ir su-randame paskolas ant namų.

A. IVAS. 110 Tremont St., Room 508, Boston, Mass.

REIKALINGA

Reikalinga mergina arba pavienė moteris dirbti namuose lietuvių šeimynoje. Puikus kam-barys, valgis ir \$10.00 savaitinės algos. Kreipkitės į Sandaros Ad-ministraciją, 327 E St., So. Bos-ton, Mass.

Išrandavojamas

Didelis švarus apšildomas kam-barys, su elektros šviesa. Mokestis \$4.00 į savaitę. Kreipkitės: 396 Seaver St., Dor-chester, Mass. (prie Franklin Park) Tel. 3967-M.

LIETUVISKA VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ.

Pas mus galima gauti šva-riai užlaikomas visokias mė-sas ir kitokius valgomus daik-tus. Kainos pigios, patarnavi-mas geras. Kviečiame lietu-vius atsilankyti. (18)

A. P. WILKINS 725 E. 7-th St., So. Boston, Mass. Tel. S. B. 2385-R.

UŽ TĖVYNĖ

Penkių Veiksmų Drama su Dainomis

Šį veikalą parašė B. Kadagutis tas pats autorius, ką yra parašęs "Gyvenimo Verpete" ir "Dviko-jis Katinas."

P. LĖ JULĖ MITRIKAITĖ, sopr. Loš svarbią rolę šiame veikalė.

RENGIA SANDAROS 7 KP.

Perstatys gerai žinoma "Auš-relės" Draugija iš Worcester'io.

Muzikos direktorius J. Dirvelis. Režisierius B. Mingilas.

Lietuvių Salėje

Kampas E ir Silver Sts., SO. BOSTON, MASS.

Pradžia 8 val. vakare.

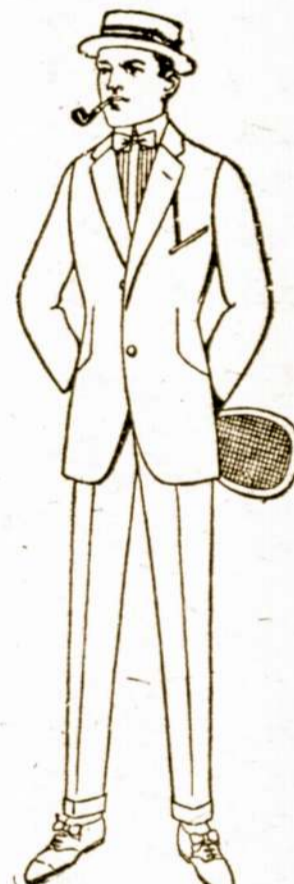
Subatoje, Balandžio-April 26 d., 1924 m.

Tai yra vienatinis veikalas, kuris perstato šiaudieninį Lietuvos gyvenimą. Čion yra parodo-ma, kaip Lietuvos kariuomenė pirmą kartą susirėmė su lenkais, pabėgėlių grįžimą ir dvarpo-nių atkaktumą. Veikalė visos dainos yra naujos ir pirmu kartu bus girdžiamos. Bostono ir apielinkės lietuviai yra gerai žinoma "Aušrelės" gabumai perstatyme sceniškų veikalų, tad ir šį sykį, kuris atsilankys gaus neužmirštamus įspūdžius. Dainas dainuos žymiausi solis-tai ir "Aušrelės" choras.

Kviečia visus atsilankyti RENGEJAI.

Reikale Kreipkitės į Tuos Biznierius, Kurie Garsinasi 'SANDAROJE'.

Lietuvis Siuvėjas

M. J. Neciackas

Siuvam geriausiai ir nau-jausios mados vyrams dra-panas, pataisom, išvalom ir nudažom. Kas norite turėti geras ir naujausios mados drapanas, atekite pas mus po numeriu

247 D St., So. Boston, Mass.

Farmos - Ukės

160 akry žemės, didelis sodas, stuba 13 kambarių, kutė 14x80 pėdų, silo kubilas, garadžius, vištinininkai, 3 arkliai, 10 karvių, 3 veršiai, 20 tonų šieno, mėšlų kratoma mašina, trokas, plugai, akėčios, drapakai ir kiti ukės įrankiai, kurie yra reikalingi dėl ukės. Tik 18 mylių iš Bostono. Savininkas parduos pigiai arba pamainys į namus Bostone.

60 akry žemės arti Bulivardo su puikiais namais, krautu-tuvė ir 12 kambarių su vania namas, elektros šviesa ir šil-uma, didelė kutė, silo kubilas, 2 karvės, 1 arklys, vištinin-kai ir 50 vištų, gazalino tanka. Savininkas išvažiuoja ir ukė turi būti greitai parduota, prekė \$8000 ir labai lengvos išlygos. Vieta arti prie stoties ir netoli iš Bostono.

5 akry žemės, nauja stuba, 5 kambarių kutė, garadžius, 1 karvė, veršis, vištų, ančių, sodas, prekė \$4750 ir lengvos išlygos. Vienas fėras iš Bostono.

Turim ir daug kitų ukų ant greito pardavimo, kur gali-ma pirkti daug pigiau negu jos ištikrųjų yra vertos.

J. Balušaitis

361 West Broadway, arba 337 West Third St., SO. BOSTON, MASS. Telephone: S. Boston 0418-R. arba S. B. 0605.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius) Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare. 509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston, 502

Mūsų Bartyti Paveikslai Visiems Patinka.

JURGIS STUKAS Fotografas.

Padarome dailius paveiks-lus: Vestuvių, šeimynų ir Pavienių. Užlaikom viso-kios rūšies rėmus ir darom didelius paveikslius.

453 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 0464-J.

ADVOKATAS A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Wash-ington Univ. su LL. B. "Darbininko" Name (antros lubos) 366 W. Broadway, So. Boston.

Dr. H. M. Landau GYDYTOJAS, CHIRURGAS

220 Hanover St. Boston, Mass Telefonas Richmond 0380 Specialistas vyrų ir moterų slaptų ir chroniškių ligų. Valandos: nuo 9 ryte iki 8 vakare. Nedėldieniais iki 5 v. vakare. Patarimai dykai.

Jeį jums Reikalinga

Pentorius

Matykit Jacky J. Starkų. Ofisas 350 Broadway, So. Boston, Mass. Tel. S. Boston 0212.

Ivairios žinios.

Atstovų Butas Perleidžia Johnson'o Bilių.

WASHINGTON, D. C., bal. 12 d. Johnson'o bilius apie emigraciją priimtas didele balsų didžiuma Atstovų Bute: už bilių balsavo 332, prieš — 71. Atstovai ne visai taip žiuri į ateivių klausimą, kaip Senatas, tad tarp jų dviejų Kongreso pasiūlymų nesutikimas, daugiausiai klausime kurių metų kvotą imti pamatan duodant ateiviams jų 2 nuos. Šį syki svarstant daugiausiai buvo duodama dėmes tam klausimui, kad visai neišleisti japoniečių.

Senatas Atmetė Japonijos Pasiūlymą.

WASHINGTON, D. C., bal. 14 d. Senatas, atsakydamas Japonijos ambasadoriui Haniharai, 76-iais balsais prieš 2 balsu atmetė siūlomą ambasadoriaus "džen-telmannų sutartį" imigracijos klausime. Kada Kongresas išsprendė neišleisti į Ameriką japonų, tad Japonijos ambasadorius Hanihara parašė laiška, kuriame senatoriai išskaitė užsienietį grumojimą iš Japonijos pusės. Dėlto net ir tie senatoriai, kurie nebuvo griežtai prieš japonus nusistatę, perskaitė ambasadoriaus laiška užsivago ir balsavo prieš japonų išleidimą. Vienas po kito kalbėjo rustai ir be atsizvelgimo, koks paprastai buna kalbant apie svetimą šalį, kritikavo Japoniją ir pareiškė, kad dabar, kada Japonija siūnia užslepūs grumojimus, Senatui nieko daugiau nelieka, kaip tik balsuoti, kad japonų visai neišleisti. Sako — tegu Japonija ant visados supranta, jog imigracija yra vidurinis Suv. Valstijų klausimas, į kurį šukštu kitiems kištis ar daryti kokius grumojimus.

10,000 Anglekasių Atšaukė Streką.

SCRANTON, PA., bal. 13 d. Pereitą penktadienį Pittston'e buvo nutarta bal. 14 d. susireikšyti 10,000 anglekasių Pennsylvania ir Hillside Coal and Iron Co., bet čia šandie, pa-svarstę keturias valandas, nutarė streiką atšaukti.

Cepliak'as Sugrižo Lenkijon.

VARŠAVA, bal. 13 d. Arkivyskupas Cepliakas, buvęs galva katalikų bažnyčios Maskolijoje, atvažiavo į čion iš Rygos, sustodamas pakeliumi bevažiuojant į Romą išduoti papai raportą apie sąlygas Maskolijoje. Pralotą lenkai pasitiko labai iškilmingai, iškinkė iš jo vežimo arklius ir patys įsikinę vežė jį į kardinolo Krakowskio rumus, kur ark. Cepliakas yra svečias.

Nes umušamas Stiklas.

NEW YORK, bal. 14 d. Cecho-Slovakijos konsulatą šandie pranešė žinią iš Pragos, kad čechas, d-ras Horak, išrado naujas rusišes stiklą, beveik nesumušamą. Iš naujo stiklo išputė puslė, kurią spardė, vienok puslės stiklas visai netruko. Iš to stiklo padarė indus, kuriuos tiek įkaitino, kad į juos įmesta popiera nuo karščio pajuodo, vienok kad taip įkaitintus stiklus mėtė į šaltą vandenį, jie netruko.

Moteris Prisipažįsta Nužudžius Daktarą.

LOS ANGELES, Cal., bal. 13 d. Vietos policija praneša, kad į policijos stotį atėjo Mrs. Margaret Willis, namų pardavėja (pirmiau buvusi Mrs. Albert Schultz iš Denver) ir pranešė, buk ji nužudžius daktarą Benjamin Baldwin iš Los Angeles, laikius jo lavoną dvi dieni skrynioje ir paskui išvežus ir išmetus nuo kranto. Tai papasakojus ji prašė duoti jai atsigerti kavos ir toliau pasakojo.

Anot jos, d-ras Baldwin atėjo į jos gyvenimą penktadienio rytą neva tai vestis ją pamokinti važiuoti automobilium, kurį jis buvo jai pardavęs. Jis buvęs girtas ir pradėjęs nešvariai su ja elgties. Ji užėjus į klozetą pasiėmė revolverį, bet daktaras nepaisęs nė grumojimo revolveriu, tad ji ištikrųjų jį nušovus. Lavoną ji sudėjo į skryniją ir nugabeno į greta esantį ruimą, sandomą Bert C. Webster'io, girininko.

Sekandį dieną ji su Webster'įdėjus skryniją į automobilį ir važinėjo. Apie 3 val. ryte išmetė skryniją nuo kranto. Paskui atvažiavo į policiją pasisakyti.

Webster'is sakosi nieku nepri-sidėjęs prie užmušējystės ir nežinojęs, kas yra skrynioje.

Policija sako radusi daktaro lavoną pakrantėje, pusiau išdri- -tusį iš skrynios.

Darbininkų Bankas Prielgė Saviems Depozitoriumams.

NEW YORK, bal. 14 d. The Amalgamated Bank, įsteigtas unijų, šandie švesdamas pirmas metines sukaktuves, pareiškė, kad pasitols nuo kitų bankų papročio ir stengsis savo depozitoriumams daugiau gero padaryti. Jis pagalbesias kooperatyviai su-pirkti anglies, ledo ir kitų reik-menų. Jau 20,000 tonų anglies eš užpirkta.

Banką turi įsisteigus rubsiu-vių unija "Amalgamated Cloth-ing Workers of Amerika." Ši unija nėra prisidėjęs prie Ame-rikos Darbo Federacijos.

Majoras Užtaria Streikierius.

DOVER, N. H. Miesto maršalas Charles C. Crowley bal. 10 d. parsitraukė čion ant streikierių galvos policiją iš Nashua, ir Halverhill, su šautuvais ir kul-kosvydžiais ir rusčiai viešai spaujoje pareiškė, kad, jei bus reikalo, tai jis ir šausias į strei-kierių minią. Ešą — ar viena di-delė unija, ar policija turi valdy-ti miestą.

Skaitant lokius rusčius zo-džius galėjai pamanyti, kad jau tie streikieriai kasžin kokius gvoltus daro, jei prieš juos reika- -ti kulkosvydžius statyti. Bet štai Dover'o miesto majoras vi-sai ką kitą pasakoja ir nurodo, kad streikieriai jokių riaušių nekėlė, tik pats maršalas, par-traukdamas iš kitur ginkluotą policiją, sujudino Dover'o gy-ventojus.

Jei svetimi policinonai vaikosi juos iš vietos į vietą, su lazdo-mis rankose? Unijos vadai ne- -horėjo jokių maištų ir jei strei-kieriai būtų norėję riaušių, tai būtų jas pakėlė, kad buvo areš-tuojamas pereinio trečiadienio vakarą vienas iš unijos vadų, Bert Emaley. Septyniadešimts-piketinių žiurėjo, kaip vienas policinonas areštavo jų vadą, ir niekas nė žodžio nesakė — tai toki maištiniškai tie streiki-eriai. Ir tai buvus kritiškausia valanda mieste.

Majoras toliau sako, kad pa-tys svetimieji policinonai buvo betvarkiai, elgėsi, kaip didelio miesto pasiupūtėliai, atėję į mažą miestą. Sako, rodyti savo galę, kaip šie atėjūnai rodė, gal pri-tiktų Maskolijoje, bet čia nėra žmogūdų streikierių tarpe. Jei, sako, unija yra pripažinta ir turi konstitucijos teises, ten negai-ma jos narių persekioti, kaip vi-kų gaujas, kaip su jais atėjūnai policinonai elgėsi. Buvę čia netokių atsitikimų, kad atėjūnai policinonai sulaukė net piliečius, kurie ejo į miesto valdybą tak-sas užsimokėti.

"Laimė policijos komisio-nierū, kad jiems nereikia mano pa-rašo išgauti mokestį svetimiems policinonams" — sako miesto majoras: — "nes kitaip aš tikrai atsisakytiau pasirašyti kaipo po nereikalingomis išlaidomis."

Majoras pabaigia šiais žo-džiais: "juo greičiau tie storkak-liai (rough necks) bus išsiųsti iš miesto, tuo bus geriau vi-siems Dover'e. Mus vietos poli-cija gali tvarką palaikyti be sve-timų pagalbos."

Prancūzų Parlamento Atostogos.

PARYZIUS, bal. 13 d. Abu Seimo butai, perkratę paskuti-nius neatidėtinus klausimus, šandie prie vidurnaktį pasiūio-savo iki birželio 1 d. Tuo tarpu gegužės 11 d. bus nauji rinki-mai.

Tik 20 atstovų dalyvavo pas-kutinėje sesijoje. Premieras Poincare, nenulstantis kaip pa-prastai, laikėsi iki galo r nedavė sesijos pabaigą atidėti sekan-čiai dienai.

Graikija Respublika.

ATHENAI, bal. 13 d. Šandie Graikijos liaudis balsavo, ar ji nori monarchijos ar respublikos. Valdžia šį vakarą pareiškė, kad didelė balsuotojų dauguma yra išsireiškus už respubliką.

Laikraščiai skelbia, kad pir-madienį Graikijoje bus paskelb-tas karės stovis, turbūt tam, kad monarchistai nesukeltų ko-kių riaušių.

Graikijos Seimas kovo 25 d. išleido rezoluciją, kad nuversti Glucksburg'ų dinastiją ir pa-skelbti Graikiją respublika. Vien- -ok plebiscitu buvo duota žmo-nėms išsireikšti, ar jie nori ka-raliaus, ar respublikos. Šandie dauguma balsų žmonės parodė palinkimą prie respublikos. 'Tai-gi da vieno karaliaus sostas nu- -virtu.

Jau pereinę metų gruodžio 18 d. Graikijos valdžia liepė išsi-kraustyti karaliui Jurguii II ir laukti, užsienyje, kol Seimas iš-spręs, ar nori karaliaus. Kara-liaus nuvažiavo į Bucharestą ir iš-ten balandžio 8 d. atsiliepė į Graikijos liaudį, protestuoda-mas prieš valdžios pasielgimą ir pareikšdamas norą karaliauti pa-gal šalies konstituciją.

Kaip tik sausio 1 d. užėmė vi- -tą naujai išrinktas Graikijos Seimas, taip ir pradėjo reiklau-ti respublikos. Sausio 2 d. šau- -kiant: "Te ilgai gyvuojta respub-lika; šalin karalius," šalies val-džia buvo atiduota revoliucijos komitetui su pulk. Plastiras pry-sakyje.

Sugrižęs iš užrubesės Lietu-erios Vinizesis ir padarytas nu-nisterių pirmininku pareiškė, kad jis yra priešingas išsiunti-mui karaliaus. Jis taipgi pareiškė, kad apšaukia plebiscitą, idant visiems žmonėms duoti progos išsireikšti karaliaus kla-u-sime. Dėl ligos Venzezelos prasit-raukė nuo valdžios, gi patys žmonės pareiškė, kad jiems ne-reikia karaliaus.

Hugo Stinnes Mirė.

BERLYNAS, bal. 10 d. Šį va-karą 8:30 val. mirė Hugo Stin-nes, kurs pats sakėsi ešas visos Vokietijos savininkas ir pareiškęs, kad neužilgo jo bus ir visa Austrija. Pasinaudodamas kriti-mu markės, jis taip pralobo, kad skaitėsi turtingiausias visam sviete žmogus. Pirkdamas viso-kias pramonės, dirbtuves ir tt., mokėdamas už jas po kokio pus-mečio po nupirkimo, kada mar-kės vertė milžiniškai budavo nu-smukus, jis į trumpą laiką "užd-dirbdavo" ne šimtą ir tukstantį sykių, ir taip pakartodamas tuos-pirkimus jis tiek pralobo, kad nė pats nežinojo savo lobių galo. Ištikro jis jau buvo Vokietijos savininkas ir gal būtų išsipildęs jo pranašavimas buti Austrijos savininku, jei giltinė nebūtų su-lyginus jo su kitais mirtinaisiai.

Jis turėjo kelias dešimtis di-džiausių viešniųjų žymesniuos-Vokietijos miestuose, su drau-gais kontroliavo anglies ir gele-žies išdabystę ir valdė šalies vi-są vidurinę laivininkystę, dideli- -lai buvo užėmęs jurių laivynus, buvo savininkas didžiūms pa-tašiaus sluogsnių Europoje ir jau 1920 m. turėjo supirkęs 60 laikrausių ir kelias popieros dirb-tuves.

Prieš karą buvo turtingiausia Bertha Krupp, kuri mokėjo tak-sas už 300,000,000 aukso mar-kių. Stinnes turtą tada apskaitė į 30,000,000 markių, gi karės ir revoliucijos laikais jo turtas pa-kilo į 1,000,000,000 aukso mar-kių.

Hugo Stinnes paėjo iš turtin-gos žydų šeimos. Jis gimęs 1870 m. vasario 12 d. ir iš jau-nystės lavinosi pramonėje.

Nors jis buvo da sulygintinai ne senas — tik 54 metų — joki daktarai nė vaistai negalėjo jo mirtį sulaikyti. Jis visados di-džiūdavo, kad jis galįs visus nupirkti ir nė nepajusti, bet kad reikėjo savo gyvybę išpirkti, gal pirmu kartu jis pamatė, kad pi-nigai toli yra da ne viskas.

Lenkų Delegacija.

VARŠAVA, bal. 9 d. Lenkijos ministrių kabinetas nutarė įsteigti nuolatinę Lenkijos dele-gaciją prie Tautų Lygos. Neper-seniai Brazilija paskelbė, kad paskiria ambasadorių prie Tau-tų Lygos, ir Lyga tą žinią džiaugsmingai priėmė.

Laivas Australla "Prigirdytas."

MELBOURN, Vic., bal. 12 d. Laivas "Australia" apkaišy-tas gėlėmis ir su plevėsuojan-čiomis veliavukėmis, vakar buvo išgabentas 22 mylios nuo Syd-neo kranto ir ten nuskindintas. Mat, prisilaikant Washingtono sutarties, šis laivas buvo "pri-girdintas."

DEGTINĖS AUKA.

Šančiuose kovo 17 d. paimtas iš gatvės girtas rusas Sivoch'as Nikolajus 57 m. (Virvių g., Nr. 11) buvo patalpintas policijos nuovadon išsipagirioti, bet po nakčiai rado jį negyvą ir kovo 19 d. atgabentas į Kauno Ligo-ninę.

PROTOKOLAS

A. L. T. Sandaros Naujosios Anglijos Apskričio Susivažiavi-mas, laikytas kovo 30, 1924, Y. M. C. A. Svetainėje, 820 Mass. ave., Cambridge, Mass.

SESIJA I.

1. Suvažiavimą atidarė pirm. V. P. Jankus, 11 val. ryte.

2. Pirmininkas pakvietė K. Si-dabrą ir A. Kriaučialį sutvarkyti atstovų mandatus. Mandatus priiminėjant buvo skaityta die-notvarka, ir vienbalsiai priimta.

3. Rinkimas suvažiavimo ve-dėjų: pirm. rinkta iš trijų kan-didatų. Didžiuma balsų išrinkta V. S. Jokubynas. Vice-pirm. S. Mockus, rašt. Zuzana Neviackie-nė, pagalb. K. Sidabras.

Maršalka išrinktas aklemaci-jos budu J. Versiackas.

Įnešimū komisija rekomenu- -duota A. Kriaučialis, J. Palaima ir K. Zurlis, vienbalsiai užvir-tinta.

4. Mandatų komisija praneša, kad atstovai atsilankė nuo se-kandžių kuopų. 7 kuopos, S. Moc-kus, P. Bays, F. Apsiega, A. Ra-simas, J. Tribuliauskas, J. Nau-buris, K. Vileišis, A. Ivas (pri- -buvo 2 sesijon)

9 kp. M. Venzlauskas, K. Sidabras, J. Versiackas, V. A. isminas

12 kp. S. Krenciavičius ir S. Tataronis.

16 kp. J. Pileckis, B. Mingilas, A. Kriaučialis, J. Sadauskas, K. Zurlis, V. S. Jokubynas.

33 kp. J. Pėža ir J. Jurenienė.

78 Mot. kp. O. Palubeckienė, Z. Neviackienė.

81 kp. praneš laiku, kad nel-us.

82 kp. K. Adamauskas, K. Maksvitas, J. Belekevičius.

5. Skaitytas protokolais pereit- -o suvažiavimo, vienbalsiai pri- -imtas.

6. Apskričio valdybos rapo-rtai, pirm. V. P. Jankaus, vice-pirm. J. Palaimos, rašt. J. A. Gotauto, kas. A. Juodgudžio, vienbalsiai priimti.

SESIJA II.

Sesiją atidarė pirmininkas V. S. Jokubynas, 1:30 val. po pietų.

8. Skaitytas protokolais iš N. A. Apskričio valdybos posėdžio — priimtas.

Atsilankė į suvažiavimą se- -kanti svečiai: vice-pirm. Nadas Rastenis, rašt. K. Paulauskas, Tofilija Kairytė, A. Mockevičius.

Kuopų įnešimai.

9. 16 kp. įneša, kad Centras surengtų bent porą išvažiavimų į metus. Liko pakeistas, kad apskritys surengs Centro naudai. Palikta Apskričio Valdybai.

10. 16 kp. kad Apskritys pasiru-pintų išleisti Satyros laikraš-tuką. Palikta valdybai pasitart su Centru.

12. ....

13. 12 kp. Kad būtų surengti du piknikai šią vasarą. Palikta valdybai.

14. 16 kp. Sulyg įnešimo, kad apskritys pasiūstų pagarbos žo-dį per laišką pil. A. Ivas, už jo darbuosim politikoje, palikta suvažiavimo prezidiumui.

15. 7, 16 ir 78 kp. įneša, kad Apskritys atsisauktų į visus Sandariečius ir parikalautų Centro Valdybos, kad netvertų atskirų fondų, kurie neina į Po-litinio Izdo kontrolę. Palikta valdybai.

16. 16 kp. Kad apskritys pasi- -siūstų užuojautos laišką Dr. Basanavičiui ir kitiems Vilniečams palikta valdybai.

17. 16 kp. Kad kuopos pasiru-pintų gaut žmogų, kuris rinktų spaudos darbus "Sandarai."

18. 16 kp. Kad N. A. Apskri- -tytis išleistų Dr. Basanavičiaus paveikslą, nutarta palikt valdy-bai.

19. 7, 9, 78 kp. Kad apskričio suvažiavimas užgirtų Sandaros

Apsigynimo Fondą ir skirtų au-ka. Šiame reikale referavo p. N. Eastenis. Užgirta ir paskirta \$50.00.

20. 7, 78 kp. Kad apskritys išrinktų atstovą į S. Apsigynimo komitetą. Išrinkta A. Kriaučia-lis.

21. Nutarta nupirkti iš Ap-skričio Izdo vieną Seimo dovanų knygutę.

22. Nutarta rengti pikniką 4 liepos. Vedėjas išrinktas V. P. Jankus su pagalba apskričio val-dybos ir kuopų.

23. Išrinkta du atstovai į Sei-mą. V. P. Jankus iš So. Bostono, ir K. Sidabras iš Cambridge, Mass. su apmokėjimu po \$20.00.

24. Kuopų raportai kad būtų raštiškai išduoti metiniam suva-žiavime.

25. Paskirta auka \$25.00 pa-sveikinimui Jubilėjimo Seimo.

26. Sekantis suvažiavimas nu-tarta laikyti So. Bostone.

Įnešimai į Seimą.

1) 7, 78 kp. įneša, kad kontro-lės komisija būtų renkama iš trijų ypātų, trims metams, o po vieną pakeičiant kas metai.

2) 7, 78 kp., kad Centro Val-dybos nariai būtų apmokami.

3) ....

4) 7, 78 kp., kad "Moterų Sky-rius" "Sandaroje" būtų pagerin-tas ir įvestas kas sąvaite.

5) 7, 78 kp., Kad į Centro Val-dyba neįeitu jokių religijos sek-tų vadai.

6) 12 kp., kad Seimas pasiru-pintų gaut kalbėtoją iš Lietuvos, kuris būtų Liaudininkų vadas.

7) 7, 9, 78 kp., kad kurios or-ganizacijos turi "Sandarą" už organą, stengtųsi duoti spaudos darbus "S."

8) 16 kp., kad šimet but išlei- -ti Sandaros "principai".

9) Apskritys rekomenduoja į "Sandaros" redaktorių V. S. Jokubyną ir S. E. Vitaitį.

10) Sesija uždidarė 5:40 val. vakare.

Pirm. V. S. Jokubynas, Vice-Pirm. Stasys Mockus. Sekret. Zuzana Neviackienė, Rašt. K. Sidabras.

Hartford, Conn.

Iš ALTS. 46 kp. veikimo.

Balandžio 11 d. buvo kuopos mėnesinis susirinkimas, kuria-me apkalbėta daug svarbių daly- -kų. Svarbiausi nutarimai: 1) Kad būtų surengtas kuopos pik-nikas taip greit, kaip greit bus galima parkas gauti. 2) Kad kopasekmingiausiai prisirengti prie ALTS. Conn. Apskričio išvažiavimo, kuris įvyks birželio 22 d. į Lietuvos daržą Hartford, Conn.

3) Išrinkta 2 atstovai į A. L. T. Sandaros Conn. Apskričio susi- -važiavimą, kuris įvyks New Haven, Conn. 4) Apkalbėta apie busiantį A. L. T. Sandaros Sei-mą.

A. L. T. S. 46 kuopa nutarė atstovo į seimą neįsiut, nes sto-ka lešų atstovą užlaikyti per 3 dienas. Todėl kuopa nutarė bonu barduoti Sandaros morgičių pas-kutinis kuopos tarimas buvo tai Sandaros byla su kun. Gavnara, kuris nori įkšt Sandaros Re-daktorių. Bet Sandariečiai nepa-siduos juodajam klerikalizmui smaugt ir tasyt po teismus pa-žangius žmones ir jų laikraščius. Todėl tam tikslui iš kuopos izdo paaukuota \$10.00 ir geros valios nariai sumetė po 2 dol.: G. Levi-šauskas, A. Rastauskas 1 dol., A. Valkevičienė 1 dol., V. Tamosiu-nas \$1.00, P. Braunas \$1.00, T. Valkevičius \$1.00, J. Gaizūnas \$1.00, P. Smitaitė \$1.00., A. Jo-tautas \$1.00, B. Videikis \$1.00, K. Valiackas 50c. Viso \$21.50. Pinigai pasiūsti Sandaros Apsigynimo Komitetui.

46 kuopos koresp.

T.M.D. Reikalai

(Taša.)
Gruodžio 1, 1923.

Krivulės No. 2 Priedas.

Ir dabar nėra siuloma plenu, kuriuo TMD. galėtų bendradarbiauti su "Kultūros" B-ve. Minėta B-vė yra kooperatyvinė biznio įstaiga, leidžianti knygas. Jos kapitalas susidaros iš šerų. Jos tikslas yra šoks: "padėti savo narių kultūrinės ir medižiaginės gerovės plėtoti, aprūpinant juos įvairiais spaudiniais, rašo. mąja medižiaga, organizuojant tam tikslui įvairias įstaigas ir įmones." Nariai turi pirkti šerų ir turi tam tikras teises. Už tai jie gali pirkti pusiau pigesniais kainomis B-vės leidžiamas knygas ir gauti pelno arba dividendų, jei yra.

Kaip ir kokių keliu TMD. gali bendradarbiauti su "Kultūros" B-ve, man nėra visai aišku. Man regis tėra tik du keliai: visi TMD. nariai tampa "Kultūros" B-vės dalininkai - šerinkai ir perkami paskui pusiau kainomis visas leidžiamas knygas, arba TMD. literatinei komisijai pasiūlius, perka iš "Kultūros" B-vės tam tikrą veikalą, išleista, ar leidžiamą, ir išdalina TMD. nariams.

Pirmu keliu einant, mes turime likviduoti TMD. Jei taip, tai reikia ta minėta Krivulę perleisti ir likviduoti Dr-ją, prislaliant konstitucijos, nes tapus šerinkams "Kultūros", mes neturime ką veikti kaip TMD. nariai.

Einant antruoju keliu, reikia pranešti "Kultūros" B-vei, kad pasiulytų keletą savo leidžiamų raštų TMD. Literatiniam Komitetui. Tada tas turės iš ko pasirinkti ir galima bus vieną ar kitą veikalą išleisti. Ekzemploriai platunami Amerikoje turėtų nusų firmos vardą, o platinami Lietuvoje — "Kultūros." Čia nereikia jokių formalių susidėjimų, tik paprasto kontrakto, perkant knygas. Tik turime žinoti, veikalo vardą, kiek puslapių, autorių ir kokia popiera bus leista, ir ar su paveikslais.

Antru keliu eidami mes ir save pagerbsime ir savo konstituciją išlaikysime. Pas TMD. yra viskas reikalinga apdirbimui to darbo, visai nesidedant formališkai su jokia knygu leidimo B-ve. Patiks veikalas leidžiamas "Kultūros" tai galime imti iš jos; patiks kitas, leidžiamas "Svituoriu" — imsimės iš jo. Ar jau taip saldus atsakyti nuo savo nepriklausomybės? Ar nepasitikima, kad Račkauskas, Vitaitis ir Širvydas neparinks gerų veikalų jei bus pasiuloma?

Gerai yra plačiau išsikabėti, nes mes sudarome Centrą TMD. ir mums turi rūpėti D-jos gerovė. Todėl aš ir vėl balsuoju, kad formališkai nesidėti su "Kultūros" B-ve, bet pranešti jai, jog lauksime iš jos sąrašo veikalų, kuriuos ji galėtų mums pasiulyti išleisti, arba pirkti, su kainomis. O sykiu pareiškiu dar nuomonę, kad mes visais energijomis padėtume idant Wells'o istorija būtų narių rankose už 3 mėnesių. Jau žadame visą metą, bet dar organe nebuvo paskelbta šių žinių, kurių visi nariai laukia:

1. Ar jau yra padaryta su spauسته kontraktas ir ant kokios datos turi būti pabaigta spaudinimas Istorijos,

2. Ar visos rankraštis jau gatavas ir į kelius toms jis sueis? Ar visi paveiksai pagaminti?

3. Kada maždaug nariai gali tikėtis tikrai gausių knygas?

Su pagarba,
(pasirašo) V. Širvydas.
Sausio 14, 1924.

Jeigu būtų norima prisilaikyti TMD. konstitucijos, tai Sekretorius vietoj krivulių būtų seniau parašęs "Kulturai" laišką, pra-

nešant, kad raštų tinkamumą sprędžiant TMD. Literatinė Komisija. Kultura gali tai Komisijai pasiulyti vieną ar kitą knygą pirkti, arba tą ar kitą rankraštį parduoti ar bendrai leisti, o dabar visos kalbos apie "bendrą darbą" yra tik upas likvidacijos, arba parodymas bejėgiškumo, nes paprastai nieko pastovaus negalinti veikti žmonės jieško vis naujų "Keturių Vėjų" kaip kad Lietuvoje yra grupė poetų. Na, ir kas blogo TMD. nariams ar organizacijai bus, jei ji nesusiriš jokiais ryšiais su Kultura, bet paliks savystovė, o Kulturos eis TMD. konstitucijos keliu ir siulys, jei norės ir bus biznierių. TMD. knygas per Lit. Kom.? Parodykime netikumą senų pamatų, o tada jieškokime kur save pakarti. (pasirašo) Vyf. Širvydas.

Guodžio 7 d., 1923 m. Taip, plano nėra siuloma, bet tas planas tik tuomet pasidarys, kuomet galutiniai susitarime bendradarbiauti su "Kultūros" bendrove. Aš ir antru kartu pritariu, kad reikalinga tartis su "Kultūros" bendrove artimesniam bendradarbiavimui, ir tas bus užmegsta kontraktą keliai ar kitokiū būdu, žinoma, su tuo supratimu, kad mūsų draugija savo suverenitetu neišsida ir saves nevaržo tokiois sutartimis, kurios galėtų mūsų laisvai darbuotei trukdyti. Apart to man rodo, kad galima su "Kultūros" bendrove užmegsti ir kiek artimesnius santykius, apat apsimainymo abiem pusėm priimtinų leidinių. Butų galima padaryti sutartis, kad Lietuvoje tik "Kultūros" bendrovė užsiima pardavinėjimu mūsų draugijos leidinių, kokius ji pasirinktų parduoti, o Amerikoje būtų suteikiama teisė tik TMD. kuopoms "Kultūros" bendrovės leidinius parduoti. Kaip jau esu pirmiau originalėje Krivulėje išsi-reiškęs, "Kultūros" bendrovė turi išleisti tokių leidinių mūsų priaugančiai jaunuomenei, kad TMD. kuopos galėtų tukstantais jū parduoti be jokios sunkybės. Iš to juk pelno pačioms kuopoms, tik reikia truputis darbo pridėti.

Apie didesnį išplatinimą Lietuvoje mūsų senesnių leidinių negali būti nė kalbos. Tie mūsų leidiniai jau yra gerokai atsilikę nuo šiandieninės lietuvių kalbos, o Lietuvoje labai daug domės kreipiamą į kalbos grynumą ir tobulumą. Taigi mes negalime reikalauti nė vienos įstaigos Lietuvoje, kad ji butinai turi priimti mūsų senesniuosius leidinius. Mes juos tegalime parduoti tik čionai, Amerikoje. Juk nė viena įstaiga nepirks tokių leidinių, kurių neturi vilties išleisti parduoti.

Mano nuomone reikalinga įgaluoti TMD. Sekretorius galutinam susitarimui ir bendro plano išdirbimui su "Kultūros" bendrove. Kuomet bus pagamintas bendras planas, pavydale para-grafais ir smulkmeniškai išdėstytos sutarties, tuomet galėsime tą sutartį kritikuoti, pataisas ir papildymus daryti, kad ir Krivulės keliu, jau galutinai tą planą balsuojant. Dabar nėra ko balsuoti, jei bent tik principą bendradarbiavimo, žinoma kartu pridėdant savo sugestijas kurioms sekretorius pasinaudodamas galės sudaryti sutarties planą. Taigi pakartojū, kad aš balsuoju už principą bendradarbiavimo su "Kultūros" bendrove.

Su pagarba (pasirašo) S. E. Vitaitis, TMD. Lit. Kom. narys. Sausio 5, 1924. TMD. Centro Pirmininko žodis.

Kaip matai, į mūsų tarną įsiskoko kokia negera dvasia užsi-

manius iškreipti Draugiją iš jos istoriškų ir tradicinių pamatų, ir net grąšina suplėšymu Draugijos. Jei dar to nesimato, tai prisieis vėliau.

Mums nereikėjo jokių tarpininkų per apie 30 metų Draugijos gyvavimo, iki niekas tų tarpininkų nepasiulė. Dabar iškilo reikalas ir kaip matyti, kaiku-rie valdybos nariai be tarpininkystės knygų leidime negali apsieiti. Tas tarpininkas pasirodė esanti "Kultūros" bendrovė. Ir kodėl tik šita bendrovė, o ne kokia kita? Nagi todėl, kad ta bendrovė pradėjo reikalauti mūsų pagalbos. Ant kiek ji garbinga ir naudinga yra Lietuvoje, jos darbai už ją atsako, bet ant kiek mūsų tikslai yra kitoki ta mes mūsų matome. Eikime dabar prie savo darbų. Mes leidome knygas per suvirš 20 metų ir vis mokėjome parinkti, kad ir ne geriausius veikalus. Dabar pasirodėm bevilčiais, nors daugiau kultūristais esam, ir nežinom ką daryt jeigu su bendrove nesusidėsime.

Mums reikia knygų — tai vienas mūsų tikslas. Na ir Literatini Komiteto nario V. Širvydo pasiūlymas, kad tegul bile Lietuvos išleistuvė kreipiasi ar į Centro Valdybą arba į Literatini Komisiją, į pasirinktą kokią knygą mums reikalinga, susitarim, pasiūsim dalį užmokescio, kaip ir Kulturos Bendrovė reikalauja, ir gausim knygas be jokio susigimnavimo. Gausim knygas Amerikoje, kaip tik galimai jie mokės (jei bus biznierių) mums prisiūsti, ir išdalinsiam nariams.

Jei mes rasim kokį veikalą reikalingą mums ir rengsim patįs spausiti, kaip dabar darome su Wells'o Istorija, parasyšim laiskus ar Kulturai ar kitai spauštei, susideresim ant išlygū, ir už atspaudinimą ji galės reikalauti arba pinigais arba dąsi-spaudinimu sau knygū. Mes gausim savo dalį, atsilyginsim su spauسته pinigais, ir vėl mes su ja užbaigti.

Kulturos Bendrovės tikslai yra platus, ir labai reikalingi ten ant vietos, bet mes turėdami savus tikslus, savo konstitucija, turime laikytis su savais ir sau Jeigu Kulturą kas kviestų kitas, ar tai būtų reikalas nuo savo tikslų atsimesti ir eit pagal kitų nurodymų?

Jeigu mes norim būti idealistais kaip p. Strimaitis nurodo, galim kitaip savo idėją — ir tikrą idėją — parodyti. Paaukuokim Kulturai sumą pinigū, tegul ji išleidiama tam tikras knygas ir išdalina draugijų knygynams, kitokiems knygynams, ligonbuti-ams, kur visuomenė galės dykai pasiskaityti.

Be jeigu mes norim su idealizmu surišti savo reikalus tokioj prasmėj, kur liečiasi bizniskoji pusė, tada reikia žiūrėti į dalyką kitaip. Tas kitaip yra mano išdėstyta aukščiau, kur sakau, kad pirsim knygas arba duokim spaudint ten kur mums prieinamiau išrodyt, o ne kur mes užsidėsime sau privalumą ir paskui, gerai ar negerai, turėsime ir savo pinigus išdėti ir narių ne-paganėdinti.

Tada tik TMD. galėtų susidėti su Kultura kada pamestų savo konstitucija ir priimtų Kulturos įstatus. Tada galėtų veikti kaip dalis Kulturos bendrovės čia Amerikoje, su centru Šiauliuose. Kokias knygas Kultura išleisti, tokias Draugija paimtų ir pardavinėtų čia arba duotų savo nariams už tam tikrą šiaulinose nustatytą kainą.

Prie p. Vitaičio reikia tiek pat sėbėti, kad labai daug yra pralėtinų ir naudingų darbu reikalų ir Amerikoje ir Lietuvoje, bet taigi reikia atsiminti, kad jų niekad mes vėli neaprašėm ir parnešėm mēinti.

Mano nuomonė. Kulturai...

mes ir norėdami neišplatinsime labiau ir daugiau kaip tik paimdami juos iš Bendrovės už pinigū ir išdalindami savo nariams. Labai daug yra knygū TMD. leistų kurias galima būtų per kuopas platint, ir kuopos turi nutarę tą daryt ir išrinkę komisijas. Bet ar daug knygū išparduota nors tų knygū neturi kita daugybė lietuvių ne-narių, kaip neturėtų ir Kulturos Bendrovės leidinių. Musų tikslas yra ne biznis kuopose užvest — kurie vistiek nebutų pasekmingi, bet pritraukt kodaugiau narių Draugijon ir jiems duot knygas.

Dėl leidinių mainymosi tikra komedija išeina. Štai dabar mes užsispyrėm susidėt su Kultura tikėdami, kad paskui ji ims tuos mūsų leidinius, kuriuos dabar išranda netikusiais. Kurie netikė, niekas jų neims ir dykai duodami, tai kam norėt, kad Kultura mums už juos duotų savo knygas, ir ar ji gali žadėt duoti jeigu susidėsime? Ji apsivers ta našta kokia dabar guli ant mūsų. Kurios knygos tinka mainams, mes galim ir be susidėjimo jas apsimainyti, kad ne su viena ta su kita Lietuvos įstaiga. Dar vėl, jeigu jau rupinamės apie pagalbą Lietuvai, jeigu prisidėsime prie Kulturos, kodėl nepagelbėt Lietuvai padovanoti tam tikrą skaičių savo geresniųjų senų leidinių? Mes visiškai nesivarom užversti ant Lietuvos savo netinkamus leidinius savo priešinimusi susidėt su Kultura. Tai yra visai kitas klausimas kilęs dar kada p. Račkauskas buvo Lietuvoj ir kada apie Kulturą mes nieko nežinojom. Ar pasisėks ar ne apsimainyt, mes vistiek savo nusistatyto darbo laikysimės — duoti nariams knygas kaip tankiausia galingą, perkant jas iš Lietuvos ar iš kitur, arba leidžiant.

Mano galutina išvada tėra tokia. Susidėt su Kultura nepritariu, norėdamas palikt mūsų organizacija nepriklausomą. Lai mūsų Draugijos valdyba vietoj kvivulių apie susidėjimus su kuo nors, leidžia krivules apie raštus ir knygas, kokias nūziuri tinkamiausiomis nariams duoti. Organe perdaug praleidom laiko bediskusuodami susidėjimus, mažai užsiminėm apie Draugijos mierius ir mažai agitavom už savo reikalus. Draugija geriau gyvuos, jei nariai gaus retkarčiais po knygą ir Draugija išleistik tiek pinigū, kiek reikia jai knygū nariams išdalinimui, o ne kraus tukstančius knygū šitoje pusėje po to kada nariams bus išdalinta kiek reikia. Iki šiol mes galėjom tikėti praplatinsią savo knygas Lietuvoje, o kada tos vilties nėra, nereikia, kad Kulturos Bendrovė prispaudinus tukstančius mums siūtų ir laikytume jas čia. Taip greitai išbaigsime Draugijos idą. Reikia kokio nors aspiružejavimo: duoti nariams po dvi ar tris knygas kas metai. Kulturos gi Bendrovė per metus gali išleisti desėtką ar daugiau, ir jas imdami, susidėję su ja, tuoj išbaigtume pinigū kiek turim, o nariai vistiek daugiau nemokės.

Mums niekaip neapsimoka susidėjimas dėlto, kad mes neimam paskirai mokesnį, už kozną išleistą knygą, kurią nariams duodam, kaip daro Kulturos b-ė, ir kaip paskui turėtume keisti savo principus prisitaikymui prie Kulturos leidžiamų knygū. Mes nerasim narių norinčių mokėt už kozną knygą, ir tas būtų kam kitas pamatas veikimo, ne mūsų Draugijos.

Nejaugi dar reikės krivulės leisti, jeigu dabar valdyba didu-noj nesutiks susidėti, ir koks tikslas gi tų narių pervaryt susidėjimo sumanymą?

Bukim biznierių kada ateina viniginis klausimas: rinkimės knygas patys sau kokių mums reikia ir kada reikia, arba duo-

sim turėsim ir kada turėsim, ir kada turėsim, o ne kitių mums nuolatos išuloma. TMD. Cetr. Pirmininkas, (pasirašo) K. S. Karpavičius. (Pabaiga bus.)

LIETUVOS ŽINIOS.

KAUNAS. Švietimo Ministerija uždraudė mokykloms knyga: "Iš Tamsios praeties į šviesią ateitį."

Kerštas. Šiomis dienomis nežinomi asmens užpuolė (Seimo gt) ukininką Višniauską, ir peiliu sudavė jam per galvą. Ligoninėj jis tuojaus mirė. Du sulaiykty asmenys tardyme prisipažino, kad jie jį nužudė todėl, kad Višniauskas atėmė nuo jų žemę.

Kaune, kovo mėn. 24 d. Prezidento gatvėj 15 Nr. vartuose at-rastas moteriškos lyties kudikis, kuris nugabentas prieglaugon.

ILAKIUOSE 16. III. po pamaldų buvo viešas pranešimas. Daug klausė apie Seimo darbus. Atbėgo ir kunigas Kuodys. Darant pranešimą Seimo nariui N. Radziui žmonės su įtempta tyla klausėsi, girdėjos tik dusavimai. Priėjus kalbėtojui prie nurodinėjimo Kristaus įpėdinių-kunigū darbų praeitų rinkimų laiku priminė, kad Lietuvos kunigai šaukia pasilipė ant bačkos ir bažnyčiose grąšindami pragaru ir verčia paraapijiečius pasiduoti krikščioniškai partijai, kitus šmeiždami — nebalsuokit už valstiečius liaudininkus, nes jie sugriaus bažnyčias, išnaikins tikėjimą... priminė ir (tenai stovinčio) kunigo Kuodžio žygius, kuris irgi prieš rinkimus puikiai kas šventadienį mingavo bažnyčioj ir ragino žmones balsuoti už III numerį. Tie žodžiai sugraudino širdį tenai stovinčiam kunigui, ir jis pradėjo per žmones grūstis artyn prie kalbėjojo prašydamas duoti jam kalbėti, bet kalbėtojas pareiškia, kad galima duoti paklausimai, o jeigu norima kalbėti, tai reikia paduoti policijos viršininkui pareiškimą ir sekančią savaitę bus galima minguoti.

Negavus kalbėti davė kelius paklausimus, bet jie buvo kalbėtojo atremti. Kuodys neklausė rimtai, bet tik tikslu klaidinti kalbėtoją, kuris su juo turėjo ilgus debatus, bet atvykusis su atstovu P. Daniušis, davė paklausimų kunigui Kuodžiui nesugebėty jo atremti. Baigianties diskusijoms prisiartinio prie kunigo pilietis gal apie 60 metų ir pirštu baksnuodamas į šoną sakė: "juk tamsta, kunigėli, pat-sai sakei, kad kas nebalsuosit už trečią numerį, prie langelio ne-ateikit..." Kunigas matydamas, kad žodžiui vietos nebėra pasiskubino prasišalinti. Pasilikusieji kalbėjo, kad vietinis kunigėlis ne geraiis darbais, ne Kristaus mokslu, bet trečiu numeriu mums dangų atidaryti norj.

Išvažiuoju

Išvažiuoju Lietuvon, todėli parduodu savo Grand Parlor pianą, vertės apie 2 tukstančiu dol. ir taigpi baldus (rakandus). Parsiduoda ir mano namas. Atsiklaust Agenturoj A. Ivaškevičiaus.

Mikas Petrauskas

769 Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIA LIETUVISKA AGENTURA

Parduodam, sumainom namus, ukes, biznius ir visokią privatišką nuosavybę, taigpi skolinam pinigū, perkam ir parduodam MORGICIUS. Apdraudžiam (Inšurinan) visokią turtą nuo ugnies ir nuo visokių nelaimių. Mes visiems suteikiam greitą ir teisingą patarnavimą. Taigi visais virš-minėtais reikalais kreipkitės pas OLSEN'S REALTY COMPANY

409 W. Broadway, Room 3, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 0243. Savininkas D. J. OLSEIKA.

VAGYSTĖS.

Iš Ostraugo Alekso (Ukmergės plente N. 147) sklepo tapo išvogta 6 pudai lašinių 350 litų vertės.

Iš Pocio Jono bunant svečiuose tapo išvogta dokumentų ir 800 litų pinigū.

Iš Genovaitės Stainenės išvogta įvairių baltinių 200 litų vertės.

KLAIPĖDA. Klaipėdos krašte sparčiai ruošiamasi rinkimams į savivaldybes. Jie įvyks badandžio 28 d.

Kovo 23 d. Latvių konsulo bute kilo gaisras, tačiau ugniageisiai greit užgesino. Sudėgė kele-tas spintų, kiek rubų ir pradegę grindys. ("L. ž.")

Veterinarijos Direkcija mano išleisti taisykles skerdykloms tvarkyti ir mėšai antspauduoti.

Vienatinė Lietuviška Bostone
APTIEKA
Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Doktorų. Užlaikom visokių vaistų, nuo įvairių ligų. Taigpi visokias Saknis, Zoles ir Ziedus. Tikra Lietuviška Trejanka 50c. Prisiunčiame Vaistus ir per paštą. Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS." Jeigu kokių nors vaistų negautumet tur, rašykite pas mus, mes turime. Atsakymai prisiūskite pašto ženklej. K. ŠIDLIAUSKAS Provizorius. 373 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Geriausią Pirkti
Perkam, parduodam ir išmainom: namus, farmas ir kitokią nuosavybę. Apdraudžiam nuo nelaimių automobilius, Taigpi taisom ir pentinam namus iš vidaus ir iš lauko, darbą atliekame greitai ir gerai. Viršminėtais reikalais kreipkitės į
N. E. Real Estate and Insurance Agency.
M. J. KASTANT
Innman Bldg. Innman Sq., Room 4, Cambridge, Mass.
Tel. Univ. 1127-R.

LIETUVIS GRABORIUS
Šiuomi pranešu vietas ir apielninkes lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielninkus miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:
P. J. AKUNEVICIUS.
258 W. Broadway, So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.

Išvažiuoju
Išvažiuoju Lietuvon, todėli parduodu savo Grand Parlor pianą, vertės apie 2 tukstančiu dol. ir taigpi baldus (rakandus). Parsiduoda ir mano namas. Atsiklaust Agenturoj A. Ivaškevičiaus.

Mikas Petrauskas

769 Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIA LIETUVISKA AGENTURA

Parduodam, sumainom namus, ukes, biznius ir visokią privatišką nuosavybę, taigpi skolinam pinigū, perkam ir parduodam MORGICIUS. Apdraudžiam (Inšurinan) visokią turtą nuo ugnies ir nuo visokių nelaimių. Mes visiems suteikiam greitą ir teisingą patarnavimą. Taigi visais virš-minėtais reikalais kreipkitės pas OLSEN'S REALTY COMPANY

409 W. Broadway, Room 3, So. Boston, Mass. Tel. So. Boston 0243. Savininkas D. J. OLSEIKA.

Lietuviai Amerikoje.

Jaunimas, Choras ir Žaislai.

A. L. Kliubas nesnaudžia.

AMSTERDAN, N. Y. Per pastaruosius kelius mėnesius nesimato jokios žinutės iš šios kolonijos apie veikimą vidurinės sriovės žmonių. Atrodo, kad jie saldžiai miega, bet tikrenbėj taip nėra: dirba tylėdami, o už trumpo laiko pamatysim nuveiktus darbus dailės šakoj. Abelnai imant, Amsterdamiečių didelis apsilaidimas, nes nesurengė šešerių metų Lietuvos Nepriklausomybės šventės apvaikščiot. Tai kaltė klerikalų, nes jų atstovai, jų valdžia, jų ir kaltė. Bet aš patarčiau, kad kiais metais, nelauktų, klubiečiai arba sandariečiai rengtų, o klerikalai tegul rengia Juozapo varduves taip, kaip ir šįmet.

Amerikos Lietuvių Kliubas smarkiai dirba ir narių skaitlium auga, nes per kiekvieną susirinkimą prisirašo po 15 naujų narių ir dabar turi virš 200 ypatų. Turi suorganizuotą Klubo mišrų chorą, kur priklauso 16 merginų bei moterų ir 18 vaikinių iš 34 ypatų, ir apie gegužės 18 d. mano rengti koncertą. Čion yra žingsnis apšvietai pirmyn. Chorą moka buvęs vargonininkas A. Grigoraitis ir visi buvę giedoriai, bažnytiniam chore atėjo į Klubo chorą, o bažnyčioj liko vaikai. Čion didelę garbė choro nariams ir narėms už pamylėjimą tikrosios dailės.

Taipgi A. L. Kliubas turi du basket ball jaunų vaikų apie 16 metų ir augusiems ir suaugusiems, prieš kuriuos neatsilaiko ne švėtimtaučiu tymai, nei vyciai. Aš patarčiau jaunesniam tymbi laikyties, nes jie pasiliks čampionais. Prie to tymo priklauso šie gabūs vaikinai: Miknevičius, Jakaičiukas, Verseckas, Urbeliukas, Puriukas ir kiti. Visuomenė myli tēmyt jų lošimą ir suteikia jiems garbę dėl jų plovimu. Ištikrųjų yra žingeidus lošimas, nes kada savieji meta mētytklę į gurba, kad galėtum, tai pagelbētum. Aš tikvū, kad ant vasaros sutvers base ball tymbā, ir tik jaunuomēni čion vieta priklausyti, nes jiems superka rubes ir visus reikalingus daiktus žaislui, tik ateikit, prisirašykite ir busit savininkai Amerikos Lietuvių Klubo.

Taipgi turiu priminti, kad A. L. Kliubas rengs fērus Klubo naudai. Fērai prasidēs pirmā subatā po Velykų, tai yra balandžio 29 d. Aš tikiu, kad kaip perreitus kartus visuomēnē rēmē klubo fērus, taip ir šįmet gausiai rēms. Fērai bus su įvairiais programais, taigi atsilankiusieji bus užganėdinti. Prasidēs balandžio 29 d., baigsis apie gegužės 6 dienā. Bet kas pasakyt apie komunistus bei klerikalus, bet tiek-to, nes jie nepageidaujami tarpe lietuvių, tai nēr ko nei laiko eikvoti.

Antanas iš Padvos.

Lietuvių Dailės Draugijos Choro Veikimas.

LAWRENCE, MASS. Šis choras yra dar jaunutis, nes dar tik vieni metai kaip jis susitvērė, bet jau savo veikimu pusētinais atsizmējo tarpe Lawrence'o lietuvių.

L. D. D. choras yra grynai dailės draugija, nes jame jokiai partijai ar politikai nėra vietos. Ačiu choro narių veiklumi ir jo mokytojo J. C. Navadansko (su jo pagelbininkais J. Kibil-

džio ir E. Taroniūtės) pastangomis gegužės 18 d. turėsime progą išgirsti ir mes, lawrenciečiai, taip puikų muzikalį veikalą musų gerb. kompozitoriaus M. Petrausko operettą "Pirmosios Gegužės," kuri savo rimtumu ir muzikos gražumu yra viena iš puikiausių.

Šis milžiniškas veikalas reikalauja daug muzikalių pajėgų, tad į jį yra sutraukta netik Lawrence'o gabiausias muzikalės spėkos, bet ir iš tolimesnių miestų yra sukviesti geriausi artistai-dainininkai. Vadovaujančiose rolėse "Pirmosios Gegužės" dalyvauja šie artistai: V. Putvinskaitė, A. Bačiulis, P. Apšiega, S. Kuzma, J. Savulionis, J. C. Navadanskas, S. Petrukevičius ir daugelis kitų gabių aktorių. Choralę dalį išpildys L. Dailės Dr. choras, vadovaujant gerb. komp. M. Petrauskui, kuris šį kartą bus pas mus kaip svečias, kurio jau greitai (o gal visai) nematysime, nes šią vasarą apelis Amerikā ant visados ir išvažiuos į tėvynę-Lietuvā, kur jis nemažiau yra reikalingas, kaip ir mums Amerikiečiams.

Apie pasekmes "Pirmosios Gegužės" nėra abejonės matant tokius artistus ir chorą priešakyje su gerb. komp. M. Petrausku.

Prie progos prašome gerb. Lawrence'o lietuvių draugijų ir veikejų tą dieną, t. y. gegužės 18 d. nieko nerengti. Nebukite tikrosios dailės priešais, bet bukite jos draugais-rēmėjais.

Bilietus "Pirmosios Gegužės" patartina įsigyti iš anksto, nes visos sėdynės rezervuotos (numeriuotos). Bilietus galima gauti šiose vietose: Sekio. Urbsō ofise, 101 Oak St., A. F. Svitros ofise, 27 Haverhill St. ir pas Dailės Dr. choro narius.

J. C. Navadanskas, P. O. Sta. 12, Lawrence, Mass.

L. P. Kliubo Darbuotė.

Bolševikai šturmuoja SLA. 50 kuopā.

BINGHAMPTON, N. Y. Lietuvių Pasilinksinimo Klubas įsikūrė, apie pusantrų metų tam atgal, su keletu narių, o šiandien jau turi apie 70 narių. Į klubā priimami tik nevedēliai. Klubas yra bepartysis tikroje to žodžio prasmeje. Jaunesnieji Klubo nariai turi sudarę Klubo sporto skyrių, žiemos laiku buvo lošiamā basket ball ir iš loštų rungtynių, buvo išlosta 75 nuoš. o 25 nuoš. praloštas. Dabar gi jau daroma prisirengimai base ball ir kitiems vasaros sezonū "gēmiams."

Taipgi pradēta organizuoti dainininkų kuopā, tik darbas eina labai lėtai, bet yra vilties prie spartumo. Klubo skaityklon dabar ateina 6 lietuvių laikraščiai, o geresniems rakandams įsigyjus žadama įsteigti vidutiniškā knygvnēl. Gegužės 1 d. Lietuvių Svetainėje įvyks Klubo šokių vakaras, o gegužės 10 d. bus didžiausias bankietas Klubo nariams ir jųjų draugams.

Badandžio 1 d. Lietuvių Svetainėje buvo SLA. 50 kp. mėnesinis susirinkimas, šauktas atvirutėmis. Narių atsilankē virš penkių dešėtkų. Šiame susirinkime buvo balsuojama ir Pildomajame Taryba. Daugiausia balsų gavo dabartinēs Pild. Tarybos nariai, bet namā-i balsų suinko ir bolševikų kandidatai su Dunduliu priešakyje. Bet žymētina, kad bolševikai, agituodami už savus kandidatus, pusētinais ne-ir andagiai šmeižia dabartinis P. T. narius. Vienas beagituodamas, tarp kitko, įtarē p. T.

Paukstį, SLA. išdininkā, pralobime, o dar kitas apysenis žmogelis, bet akdas bolševikas, tai vietoje sakyti kā norint apie kandidatus, puolē vienā kuopos narį, kuris tiesā pasakē apie bolševikus, jų purvinus darbus ir ūklusus.

Taipgi buvo labai didelio užsispyrimo, kad tuojuos ant vietos butų renkami delegatai į SLA. Seimā. Iš kitos pusēs jiems buvo nurodyta, kad šį susirinkimą šaukiant dar nieko nebuvo žinota apie delegatų rinkimą, o taipgi nē ant atviručių nieko nebuvo pažymēta apie tai, tad atliksdami rinkimus pasiliktume už įstatymų ir darbas butų bevertēs. Bet bolševikēliai į tai nekreipē domēs ir varēs, kiek tik galēdami. Mat iš akies buvo nužiūrēta jųjų laimėjimas. Perbalsavus pasirodē, kad yra 18 balsų už atidėjimą delegatų rinkimo, ir 18 balsų, kad butų renkama tuojuos — pirmininkas nusvērē atidėti. Dabar girdēt, kad bolševikų feldfebeliai smarkiai rengiasi prie sekančio susirinkimo.

Tad butų labai gerai, kad ir nuosaikieji SLA. 50-tos kuopos nariai pasistengtų atsilankyti koskaitingiausia ir padaryti taip, kad nei vienas bolševikas nepatektų į SLA. Seimo delegatus. Jų vieta Maskvoje, o ne Wilkes Barre. Tad nepamirškite gegužės 6-tos dienos.

Kuopietis.

Baltimore, Md.

Padėkos žodis.

Reiškiu padėkos žodį gerbiamai Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros 5-tai kuopai už suteiktą mano atminčiai brangią dovanā, t. y. gražų p. V. Velžio pieštą paveikslā, sykiu krabę gerų cigarų; šias brangintinas dovanas priėmiau iš gerbiamos kuopos komisijos p. inž. Denbino, K. Peckio ir p. P. Jaro. Priēmēs minētas dovanas norėjau išreikšti gerb. kuopai padēkā, o kad negalėjau, tai čion gal bus leista paaiškinti. Atėjo man tuomet graudinga mintis į galvā, kuri, rodos, sako: "Tautieti! pažvelgk į akistų žmonių ir į jų organizacijos principus, kurie tave už mažā darbelį taip gausiai apdovanojo! Tavo paveikslas pasiliks ant ilgai ir tavo darbų atmintis, nes ant paveikslo yra užrašyta šie žodžiai: Dovanā Am. Liet. Tautinės Sandaros 5-tos kuopos už vedimą vakarinēs mokyklos 1923 m.

Tuosyk man buvo graudu pažvelgti į savo draugus, kurie, rodos, nemažiau už mane darbuojasi Tautos naudai, o štai išskiria mane vienā iš savo tarpo

apkauvoja tautos ateičiai mano darbus ir suteikia maño atminčiai brangiā dovanā, gražiā atpieštā paveikslā, kurio, rodos, jaučiaus neužsitarnavēs. Jei jus, draugai, vidurinės sriovės palaišytojai, taip permatote tokius mano mažus ir menkus musų brangiai tautai darbus, už kuriuos rupinanties atlyginti, tai pasitikiu, kad visi tie, kurie dirba ir dirbs sekiuose vidurinėje sriovėje, seekdami jos principus, taps neužmiršti, minėtose organizacijos sveiki principai, jų nesibijokite nei vienas, nes jie nevaržo žmogaus įsitikinimū, o vien tik rodo kelį, kuriuomi tauta eidama atras sau laimingesnē ateitį bujoti ir liuosai plētotis. Nuosirdžiai dėkuodamas, pasiileku su žumis, mano brangūs draugai, darbuotis ant ilgiaus ir prašau, mano pradētos vakarinēs mokyklos neapleisti kuriā paēmēte globēt. Reikšdamas padēkos žodį, linkių stiprios ir išvermingos vienybės veikime. A. Kurelaitis.

P. S. Šią padėkovonę spaudai atsiuntē kuopos raštininkas, gerb. K. Keidošius.—Red.

Washingtono Vietovē, Gydykla ir Lietuviai Ukininkai.

MARRISTOWN, N. J. Šita vietelē yra mažai žinoma lietuviams. Čion gyvena kadaise garbingas Jūrgis Washington, kad tarnavo Anglijos valčiai. Jurgio Vašingtono yra užsilikę gyvenamieji namai, kuriuos amerikoni laiko gražiā aptaisē, kaip to kokiā šventenybē. Namas yra ant dviejų aukštų, gražiā apteaptas, visas ištaisyamas pirmo skyrūaus, Apie namā ruimingā vieta gražiās medeliais ir visokiomis gēlėmis apsodinta. Priešais namā sustatytos senų laikų kanuolēs, su kuriomis Jūrgis Washingtonas kariavo su Anglija už Amerikos piliečių laisvę.

Čion apgyventa pavyzdingai, namai atokiai vieni nuo kitų, kaliforniško stiliaus. Namai daugiausia ant dviejų aukštų, ruiptiniai ir akmeniniai, stogai dengti su molinnėmis dengtkaukėmis, raudonomis ir kitokios varšos. Išpuđ daro malonų — imk ir džiauks! Apie namus apsodinta įvairiausiomis gēlėmis ir visokiais navatniausiais medžiais, kas daro neapsakomā grožį, rodos kad kokiam rojuj gyvena.

Čion yra garsaus daktaro Haly Physiatric Institute, kuriam pasekmingai gydo ligas ink-

stų, kraujo užnuodinimo ir diabetes (cikraus ligā). Čion ir man pasisekē dasigauti, ir išgijau į šešias dienas. Čion mokina žmogū, kaip užsilaikyti su valgiu ir kitais žvilgsniais. Patarčiau gerbiamiems lietuviams, kurie turi turbacijā su minėtomis ligomis, kad kreiptųsi į šitā Physiatric Institute, Marristown, N. J. Čion ištiria žmogaus ligas ir pamokina, kaip užsilaikyti ir ant toliau.

Toliaus primjsiu, kad čion yra keletas ir lietuvių ukininkų, kurių skaitlym, kiek aš žinau, siekia visoje New Jersey valstijoje apie 60 lietuviškų ūkių, bet apie juos mes mažai žinome, nes lietuviai ukininkai čion ne susivieniję į jokiā draugijā. Viena priežastis — labai išsiskirstę. Betgi aš patarčiau gerbiamiems lietuviams daugiau apie save garsintis ir rīstis į ukininkų susibendrinimus.

A. Žiugžda.

Pittsburgh, Pa.

ALTS. Apskr. Susivažiavimas. Balandžio 13 d., 1924 m., buvo L.M.D. Name nuo 10 val. ryte. Dalyvavo tik Pittsburgho kuopos: nuo 36-tos — J. Virbickas, P. Piskris, P. Savickas, Ed. Paurazas, G. Dičius, B. Lapeika; Moterų 79-os kuopos — A. Akeleitytė ir O. Bernotaitienė; 43-os kp. N.S. — J. A. Katkus; nuo 84-os kp. — A. Žemaitis ir Apskričio pirm. A. Zukas iš Cleveland, Ohio.

Iš raportų pasirodē, kad Apskritys darbuojasi kiek galēdamas, kad sukēlus kapitalo į Sandaros Fondā ir kad pilna atskaita ir keletas tukstančių priduo Sandaros Seimui. Apkalbēta apie delegato siuntimā į Seimā. Kadangi Apskr. izde pinigų mažā dābi, tai nutarta delegato ne siubsti. Nutarta, kad į Apskritį nepasilikt jokio nuošimčio nuo dovanų, bet visā pelnā pavest Sandarai. Nutarta surengti Piktinik Apskričio vardu kur apie Clevelandā. Inešta keletas įnešimų ir Sandaros Seimui: 1) Kad Sandara atidarytų Laivakorių ir pinigų siuntimo agenturā, kadangi vistiek ofisas reikia užlaikyti, tai kaštų bus mažai, o naudā gali but ir gana gera. 2) Kad Seimas nutartų pakviesti kalbėtoją iš Lietuvos, kuris pervaiti su molinnėmis dengtkaukėmis, raudonomis ir kitokios varšos. Išpuđ daro malonų — imk ir džiauks! Apie namus apsodinta įvairiausiomis gēlėmis ir visokiais navatniausiais medžiais, kas daro neapsakomā grožį, rodos kad kokiam rojuj gyvena.

Čion yra garsaus daktaro Haly Physiatric Institute, kuriam pasekmingai gydo ligas ink-

N. Rastenis, "nu tovarišči, nu to čto deržatsia"... ir pliekē "draugučiams" kailį, pareikšdamas, kad gatavā darbā alei kas sunaikinti gali, bet naujai... tas pats vargiai galētų...

Buvo renkamos aukos į Sandaros fondā atremti kun. Garmaus užpuolimā ant Sandaros Redaktorius p. Šliakio. Surinkta šiaip: A. Mikalauskas, K. A. Masaitis, Pr. Bajoras, P. Kulis — po \$5.00; P. Mikolainis, J. V. Liutas — po \$2.00; S. E. Vitaitis, A. Kandrotas, K. Širvynienė, A. Kundrotas, T. Sušinskas, A. Ribokas, S. Povilaitis, J. Vengris, X. J. Kazlauskas po \$1.00. Smūkių \$1.25. Viso surinkta \$34.25. Vedėjās tų prakalbų pil. A. Mikalauskas, pareiškē širdingā ačių aukojusiems.

—Nix.

SLA. Reikalai.

Susivienijime komunistams turi but užkirstas kelias.

Kaip tik lietuviški komunistai spėjo netekti žmonyse pasitikėjimo ir subankrutyti savasias organizacijas, taip jiems pradėjo pritrukti grašū. Tai komunistai tuojuos atsiminē, kad dar yra viena progā, kur gal ir tektų pasipelnyti, o toji progā tai ir yra SLA. Jų agitatoriai, prieš kelius metus, pavyzdžiui J. Jukelis, sakydamas bolševikams "prakalbā" Roseland, Il., tarp kitko pasakē: "visi susipratę lietuviai darbininkai turi mesti tą buržuazinį SLA. ir tvrti savo susielpimo organizacijā." Bet agitatoriai, kurie pirmiausia niekino ir šmeižē SLA., staiga vieno vėjo paputimu (tur but iš Maskvos) atsivertē, mat pamatē, kad kada norint jiems gali išieiti ant naudos, tai užsiciaupē ir pamažu pradėjo rašyties ir tą patį "buržuazinį SLA." Bet pastaraisiais dvejais metais jųjų rašymasis pasidaugino keleriopai ir viso to pasekmē mes turime jau gerokai nesmagumū su tuo gaivalu. Nors jie dar yra mažumoje, bet kaikurias kuopas jau užvaldo, o kitas visu smarkumu terorizuoja. Tenka primint tik p. Bimbos incidentā ir bus aišku, kā komunistai siekiasi Susivienijime ir jie pvie to eina ne juokais — jie visi lankosi į susirinkimus ir juose kalba kuopų vardan, sykiais kad ir neteisotai, bet į tai jokios domēs nekreipiama ir varomas darbas pasiglamžti SLA. Ir jeigu komunistams nebus uždarytos durys įėjimui į SLA., tai už kelių metų mes pamatysime, kad jau esame po Maskvos agentų letena. O gal ir silpnutę organizacija, nes mes gerai žinome, kad komunistai nemoka nieko tvrti, o jeigu jiems pasitaiko kur paimt kitų sutvertā darbā, tai taip jį nugyvindina, kad ant galo nebeturi jokios reikšmēs. Už pavyzdį gali but tas komunistų skilimas nuo LSS. atsikilo tukstančiai, o dabar kiek beliko? Ir musų garbingas SLA. gali virsti Maskvos įrankių. Tad turint jų praetis istorijā, žinant jųjų tikslus ir pasirūzimā t. y. pasinaudoti SLA. geru vardu ir turtu, reikētų pasistengti padaryt galā įsileidimui komunistinio elemento į SLA. ir tai pradėti tuojuos dabar, t. y. išrenkant tikrus SLA. patikimus narius į SLA. Seimo delegatus ir ateinančiame SLA. Seime reikētų padaryti tam tikri tuo klausimu įstatymai. pagal kuriuos kiekvienas naujai įsteigtantis narys, turētų išlaikyti tam tikrā kvalifikacijā. Tad vandan SLA. gerovēs kiekvienas narys, SLA. darbuojasi Busiantis delegatas turētų apie tą klausimą gerai apsvērstyti ir atsiminti, koks gaivalas veržiasi į taip lietuviams geriaūją organizacijā.

P. B. R. SI A. Narys.

" K A R Y S "

Kam rūpi nuolatos sekti mus Tėvynės gynimo reikalus, tas tegul užsisako 1924 metams karių lavinimo laikr. "Karyj."

"Karys" rašo įvairiais Lietuvos kariuomenės reikalais ir duoda daug žinių iš visos Lietuvos ir iš užsienio.

"Karys" spaudina bendrai lavinančių raštų, kurie svarbu skaityti visiems šviesesniems žmonėms.

"Karyj" esti daug pranešimų iš kariuomenės švietimo Komisijų darbų.

"Karyj" yra paveikslų, reginių, apysakų, eilių, juokų, etc.

"Karys" rupinasi jaunuomenės kuno lavinimu, paduoda daug sporto žinių iš Lietuvos ir užsienio ir todėl jis butinai reikalingas kiekvienam sportininkui. Sporto skyrių "Karyj" veda sportininkai specialistai.

"Karys" savo skaitytojams atsako į klausimus.

"Karys" savo metiniamis prenumeratoriams duoda dovanai priedą gražų, spalvuotą sien. KARIŲ KALENDORIŲ 1924 metams. Kalendorius dailininko Jomanto darbo, papuoštas D. L. K. Vytauto portretu, kitais paveikslais ir surašyti jame žymesnieji lietuvių ginklo nugalėjimai nuo pat senovės ligi šių dienų.

"Karyj" bendradarbiauja daug įvairių rašytojų, mokslininkų, poetų, sportininkų ir tt.

"Karij" redaguoja majoras P. RUSECKAS.

"Kario" kaina Amerikoj metams 2 dol. 50c., pusei metų 1 dol. 50c.

Adresas: KAUNAS, Nepriklausomybės Aikštė "Kario" Redakcija.

Delegatas.

Brooklyn, N. Y.

Išpudingos prakalbos.

A. L. T. Sandaros pirma kuopa buvo parengus bal. 13d. "Vienybės" Svetainėje prakalbas. Kalbėjo stud. Nadas Rastenis iš So. Boston, Mass. Kalbėtojas nusvietė gana daug su progresu susitinkančių dalykų. Svarbiausiai, tai nušvietimas Sandaros organizacijos siekių bei principų. Kalbėtojas kalbėjo pirmu kartu čia, Brooklyne; kalbėjo gana išpudingai, sukeldamas mintis klausančiuose ir paliko išpuđ naujai ir daug žadančių minčių. Toliaus savo kalboje nusvietė musų priešų "darbelius" ir jų užmačias abelnai su Garum priekazyj.

Sekantis kalbėjo p. J. V. Liutas, Sandaros org. pirmininkas, pareikšdamas reikalingumą "susbendrinti spēkas su pažangiaja visuomene, kad sudarius stiprų frontā įvykstantiems užpuolimams atremti.

Po tam, antru atveju, kalbėjo

Neturint ką Veikti.

Anglija valdo didesnę pusę svieto politiskai su laisvais tikėjimais. Romos Papa gi valdo apie 270 milijonų tikinčiųjų katalikų internacionalų su privaloma tikėjimu. Anglijos politikieriai buvo sumanę padaryti uniją — susivienijimą su Papa augščiausių vyskupu, ir pasiūkdamai savo pilną anglišką tikybą su apeigomis ir kalba, kaip kad unitotų, armenų arba graikų, kurių ir kunigai su šemynomis. Derybos ejo slapta per tris metus Anglijos kunigų su Belgijos kardinolu Mercier, ir be pasakmės, nes Papa nesutiko atsisakyti nuo savo „neklaidingumo“ ir pavesti sprendimą tikybinių dalykų vyskupų susirinkimams po Papos viršininkyste, kurie tai sprendimai skaitytųsi „neklaidingais“.

Anglijai tokia unija su Papa būtų labai naudinga buvusi, nes katalikai būtų nustoję į Angliją žiūrėti kaip į masonišką. Gudrų angalai.

Kurioje bent šalyje yra reikalinga keliolika tikybinių sektų, kurioms tarp savęs (— jų kunigams) besipešant, žmones geriausias laisve pasidžiaugti. Kur yra viešpataujantis tikėjimas, ten laisvės nėra — kunigai tuojais įveda despotizmą.

Viena avinyčia su vienu piemeniu nebeįvyks, nes papos, kurie savimi tą piemenystę — ją pakrikdė savo despotizmu. Beje su meile būtų galima viena avinyčia įsteigti, bet tai imis piemens peštis už vilnas, ką motome savo akimis.

Su Radio turės įvykti viena visavietinė kalba, nes Radio balsas šiandien gal klausyti milijonai klausytojų nepaisant toluomo. Anglų kalba turi pirmystę su savo kapitalu ir technika. Radio turint gali klausyti prakalbų, pamokslų, koncertų, operų ir net apgarsinimų. Viena kalba yra labai reikalinga, nes jau dabar tankiai pasidaro Babilonija — Maskva, Berlynas, Paryžius, Londonas — visi sykiu, iš ko pasidaro tikrai burzgas ir nei vieno negirdėti.

Šeimyna yra prigimtas įstatymas, kur žmona ir vaikai gali visados susivienyti su savo vyrų — tėvu, tai tėvai su vaikais. Tačiau amerikoniai tą prigimtą įstatymą pakeitė dirbtiniu įstatymu leisdami atkelti tikrai paskirtam skaitliui žmonių, vaikų ir tėvų metuose. Kiti palaukite kitų arba trečių metų iki galėsit susivienyti.

Džiaugkitės kiekvienas, nes ant kiekvienos mūsų galvos pripuola po \$2,918 turto Amerikoje — taip garsina Censur Bureau.

Papa dabar turi tik 700 kareivių užlaikymui tvarkos Vatikane. Pius IX turėjo 13,000 kareivių 1870 metuose, kurie turėjo pasiduoti Garibaldiui, o Pius gavo pabėgti persirėdęs į moterišką. Dabar Papa su visais kunigais laukia atgavimo politiškos valdžios.

New Yorke 80 kunigų visokių sektų valgė didelę vakarienių ir paleido rezoliuciją vardu „Viešpaties Dienos Susivienijimas“ kur reikalaujama idant nedėliomis būtų „tikrai švenčiama“, kad žmonelės ir bažnyčia eitų, o ne į pamarius ir šviežius orus. Receptas kunigams: įveskite basokių šokius laike pamaldy, tai netilps žmonės jūsų bažnyčiose kaip švento Morkaus, kurio kunigas sako, kad pamaldos su šokiais ir Dieviu gesiaus patinka ir pačiam kunigui didesnė naudą per kolekta.

Mokesčiai vėl bus pakeliami statymui naujų kalėjimų, nes blaivumo valdininkai ketina gaudyti visus geriančius — netiktai nešančius, ir bausti kalėjimu. Jei nieks negers, tai butlergeriai patys išnyks.

Vienas teisėjas Kansas City, Kansas, visiems pijkoms priteisia baudos už pasigėrimą lankyti bažnyčias ir klausyti mišių po paskirtą skaitlių.

Garibaldis su raudonais marškinių 1870 metais užėmė Romą ir atėmė Papi svecišką politiską valdžią, už ką Papa su kunigais ir šiandien Garibaldičiaus anatemizuoja — anatema sīt. Mussolinis su juodais marškinių, mums dar žinant, užėmė Romą nuversdamas senąją Italijos valdžią. Anunzio (bene be marškinių) užėmė Vengrijos miestą Fiume, ir priskyre prie Italijos. Lenkijos žulikas užėmė musų Vilnių ir priskyre prie Lenkijos. Musų gi Budrys atsėmė Klaipėdą nuo Francu ir priskyre prie Lietuvos atgal po 600 metų. Dabar kaip tik tai metas organizuoti senąją Papos metą — kryžiokus su geltonais marškinių, su kryžium ant krutinės ir nugaros, atėmimui nuo Mussolinio Romos ir visų kraštų — šalių, kur tik tai katalikai gyvena, kuriuos gali tik tai Papa valdyti-ganyti. — Lietuvos kunigai jau pradeda.

Apie tiesą, demokratiją, lygibę, brolybę kalba tik tai mažumos ir persekiojamos tautos ar grupės žmonių. Didesnės ir stipresnės tautos ar grupės tais keturias Dorybes vadina revoliucijomis.

Vien Paryžiuje 1789 metuose buvo 68 vyrų vienuolynai ir 73 mergų vienuolynai. Jų užlaikymui visi katalikai turėjo mokėti „dešimtinę“ pagal 5-tą bažnyčios prisakymą. Kunigija buvo liuosa nuo visokių mokesčių.

Lietuvos kunigai labai moka valdyti Lietuvą ir naudodamiesi momentu, pasikelia save į Lietuvos valdininkus ir skiriasi algas iš valstybės izdo. Taip „dziakonas“ statomas yra viena kategorija aukščiausi už apskritis viršinką. Kaip ant caro ar kaizerio nevalia buvo nieko kalbėti, tas dabar bandoma įvesti ir Lietuvoje, kad ant „krikščionių-demokratų nebutų vale nieko kalbėti, nes tai kunigų partija — o kunigai juok valstybės valdininkai“ kaip jau policijantai kalba.

Nesistebėsite išgirdę, kaip Lietuvos Seimas užgirs Penktąjį Ražnyčios Prisakymą „Atiduok dešimtinę iš pilno ir iš tikro“ kunigui, kaip tai buvo bažnyčios šventos valdymo gadyneje, tik 500 metų tam atgal.

Dabar mes turime išvardo Lietuvos nepriklausomą valstybę, kurioje yra katalikiškoji valstybė kunigų valdoma — kurioje yra žydų valstybė, paskui dar lenkų valstybė ir rusų. Ar ne metas lietuviams iš tų keturių valstybių padaryti vieną gryną lietuvišką valstybę?

Papa, Pius XI, pakėlė du Amerikos arkivyskupu į kardinolus. Kol viešpatavo Austrijos ciosoriai, tai Papa negalėjo skirti nei pakelti kardinolais nei vieno, be sutikimo Austrijos imperatoriaus, kuris save vadino apaštališku karaliu. Dabar Habsburgų dinastijai nuėjus į istoriją, Papa gali skirti ir pakelti į kardinolus ką nors, nieko nesiklausdamas.

Apeigoose (ceremonijose) Pa-pa prisaiškina naujus kardinolus uždarydamas į jems lupas, sekančiai: „Mes uždarome jūsų burnas, idant visokiuose susirin-

kimuose nereikštumėte savų nuomonių“ ir čionais pasako pamokslėj kaip užsilaukyti dvasiniuose reikaluose, turinčiuose visavietinę reikšmę. Paskiaus vėl „Ir mes atidarome jūsų burnas, idant visokiuose susirinkimuose išreikštumėte savo nuomones sutikime su paslaptimis šventos Romos katalikų bažnyčios“ priimdami raudoną skrybėlę — accipe gelerum rubrum.

Nepoigo Lietuvai bus paskirtas ant-vyskupas nuo Papos, kuris bus vyriausiu valdininku Lietuvoje, net ir už prezidentą Stulginską. Laiminga Lietuva.

Monarchistai negal užmirsti savo gerų dienų ir laukia jų sugrižtant, nors ir negreitai. Ana Prancuzijoje jau senai nėra karaliaus, tačiau nuolatai galvą kečia jo partija ir dirba sugražinimui karalijos. Bet kad Lietuvoje yra monarchistų partija, tai tikri stebuklai — bet tiesa. Nuėgi „Pažangos“ partija geidžia karaliaus, ir jo pranašai — kun. Maliauskis, Dambrauskas, Krupavičius, Vailokaitis nuolatai skelbia, jog demokratinė valdžia — tvarka yra supelėjus, net supuvus, ir ją reikia pamainyti diktatūra — monarchizmu. Monarchizmą manoma Lietuvoje įvesti Trockio-Braunstein'o arba Mussolinio metodomis, slapta suorganizavus šiek-tiek „fašistų“ ir dar pasikvietus dvarininkus ponus lenkus, kurie turi gatus batalijonus Vilnijoje, lengvai padarys perversmą Lietuvos valdžioje, ką lenkai gazieta-se rašo viešai, ir tada bus apsidirbta su bedieviais ir chlopais na zawsse. Taigi Lietuvoje yra nemaža naminių šunų, kurie rengiasi užpulti savo maitintoją Lietuvą.

Kun. A. B., Chicagoje, „įvesdino“ pas B. \$41,000, iš kurių „dividendais“ atgavo atgal \$15,000, o už likusią sumą, \$26,000, apskundė B. į teisimą ir dabar kunigas dėl pinigų tąsosi teisme. Ir mes vis sakome kad kunigai yra bėdni; kad jie yra vietininkai Kristaus, kuris pasakė, kad: „Paukščiai tur lizardus, lapės tur urvus, — o Sunus Dievo neturi kur galvos priglausti.“

Musų katalikiški internacijonaliai kaltina Dr. Sliupą už sutvėrimą „laisvamųjų“, iš kurių išsivystė socialistai, ir iš kurių vėl išsivystė bolševikai. Sekant Darvino įrodymus, žmogus yra išsivystęs iš beždžionės. Dr. Sliupas laisvamųjų netvėrė, nes tai lygintųsi katalikiškam mokslui, ir toji visa trejybė — laisvamaniai, socialistai, bolševikai (tautičiai dar neprisikaitomi) išsivystė iš katalikų, bet labai prasotos rušies. Mat, evoliucija ir turi dvi pusi — gera ir prasta, kas paeina nuo apystovu.

Musų katalikiškai federacijai dabar labai reikia pinigų, kurių susirinkimui ekstra yra parkviestas kun. Juozas Daknys, net iš Kauno su ypatingu planu — ogi visi aukotojai gaus dovanas, kuriom skiriama \$4,500. Dovanų bus 100 nuo \$5.00 iki \$2000 — bet šitos dovanos aukotojai nesitikėkite, nes ją laimės kunigas. Ir sekant katalikišką istoriją, vertėjo išleisti tam tikrus lakštus su atlaidais Tetzelio formos, tai nauda but buvusi didesnė ir pigesnė, sutiktų su kun. Bumšos programu — „Už darbą atlygins Dievas, mes pasakysime ačiū ir pasidžiaugsime gražiomis pasekmėmis“ ir kam čia tą manoma \$ maišyti.

NEMUNAS.

Kovo 29 pradėjo nešti lytis ir daugelis jų sulipo ant Nemuno kranto. Dabar aukštai pakilęs vanduo nėra ir skaldo jas į Kau-na tiltų lytlaučius.

Atviras Laiškas Mano Paklausėjams.

Gavau iš draugų Sandariečių paklausimų tarti nuomonę dėl Lietuvos universiteto studentų pp. B. ir M. misijos Amerikoje. Ką gi į tai atsakyti? Suprantu, kad norima sužinoti ar verta tų studentų, kaip pasakius „Neo-Lithuanijos“ korporantų, užmurnų pinigais remti. Tos moksleivių organizacijos uždaviniai jums yra žinomi. Apie tai neabejoju, turite iš mano viennaičių Lietuvoj pranešimų, bet užklaustas tariu žodį.

Rodos nebutų reikalo minėti, kad Lietuvos visuomenė pasidalinus yra į šias partijas, kurios daugiau ar mažiau gyvybės paraiškia ir turi visuomenėje svorio 1° tautos pažanga, 2° krikščionių demokratų (uk. sąjunga, krik. dem. ir d. fed.), 3° valstiečių liaudininkų, 4° socialdemokratų, neminint dar ir komunistų.

Iš tų grupių atžagareiviškiausia „pažangos“ (M. Yčo, A. Smetonos, A. Voldemaro...). Ir pasižymi atviru neigimu demokratizmo, socialių reformų (žemės etc), turi savyj ir fašistinio bei monarchistinio pobūdžio. Gera tos grupės žmonių ypatybė ta, kad, ką daugelis, sakysime, iš krikščionių demokratų moka pasilepti ar nutyli, prisitaikant prie laiko dvasios, pirmieji yra atvirus. Lietuvos demokratija (liaudininkiškoji, katalikiškoji, socialistinė) juos yra pasmerkusi, o treji rinkimai Seiman parodė, kad liaudyj „pažanga“ pasitikėjimo neturi. Besikuriant valstybei, Smetonos - Voldemaro politika, be atodairos provokiška, man dabar, gyvenant Paryžiuje dar labiau paaiškėjo, kiek ji buvo Lietuvai kenksminga. Nuo jos pasekmių Lietuva dar negreitai atsipeikės. Vilniaus dabartinis praradimas aukštai surištas su tomis pasekmėmis. Tos grupės žmonės Lietuvoj, liguista ambicija vaduodamies, be anti-demokratinės propagandos, dar savo tulžį išlieja ir savotiškais anarchistiniais išsišokimais ir, dėja, tuomi darosi populiarius kaikiurių maltokentų tarpe.

Lietuvos moksleivija seka savo „dėdes“. Valstiečiai Liaudininkai turi varpininkus, socialdemokratai žiežirbininkus, krikščionys demokratai atteininkus, tautos pažanga tautininkų iš „Neo-Lithuanijos“. Kaikurie šiems paskutiniems linkę yra taikinti fašistų vardą. Reikia gerai įsidėmėti, kad supratimas laisvamano demokrato tautininko Amerikos lietuvio visai neprilygsta Lietuvos tautininkų — smetonininkui.

Lietuvos moksleivija turi daug vargų. Bėdžiausi moksleiviai liaudininkai ir socialistai. „Tautininkus“, „ateitininkus“ remia Yčai, Vailokaičiai... Jų žmonos (pirmojos) už tai iki gyvos galvos renkamos glėbėjomis (Neo-Lithuanijos), jie gauna iš savų bankininkų kelionės išlaidas net ir Amerikoje pasiekti. Tikrieji demokratai tautininkai (kaip varpininkai), Vinco Kudirkos pasekėjai tokių „tuzų“ neturi.

Kas yra „Neo-Lithuanijos“ organizacija bent Lietuvoj aišku. Lietuvoj ją traktuoja, kaip p. A. Smetonos „neo-pažanga.“ „Pažangininkai“ jai daug vilties deda. Pirmieviškoji visuomenė, o užvis moksleivija — dėl jos korporantinio pobūdžio, atmiežto „pažanga“ rodos neperdaug mėgsta. Pagalios niekam nėra paslaptis, kad „pažangos“ ir „neo-pažangos“ žmonių lupose dažnai minimas Mussolini vardas ir jų tarpe jieškoma Lietuvai išganymo „lietuviškame fašizme“...

Ar remti tad ar neremti pavieniams sandariečiams „Neo-Lithuanijos“ misiją? Aš nenoriu duoti neigiamo atsakymo, nes „Neo-Lithuanijos“ kolekto-riai yra moksleiviai, jų pažiuros gali keistis ir neabejoju, kad su daugelio pažiuromis taip atsitiks. „Pažangos“ ir „neo-pažangos“ vyrai yra intakoj to, kas dabar darosi Italijoje, Ispanijoje ir prasideda Vokietijoje, tačiau bent jaunesnieji laikui bėgant gali pagyti. Manau, kad dėl tų dviejų moksleivių misijų neapsimoka kelti ergelis. Jų šelpimas turėtų būti paliktas kiekvieno sandarečio asmens nuomonei. Žinoma būtų gera, kad sandariečiai duodamas auką savo sąžinei nuramint darytų moralės įtakos kolektorių, kad jojo au-ka nepadėtų išauginti Lietuvai kokį „fašistą“... ir kad kolekto-riam būtų stengiamasi įkvepti daugiau demokratingumo ir piliečių laisvės garantijų apraudimo, kokių kad turi visokių pažiurų ir tautų piliečiai Amerikoje. Kitas klausimas kils, kai į Ameriką atvažiuos vienas kitas iš jų vyresniųjų vadų, nes į pasiuntimā dabartinių jaunesniųjų reikia žiūrėti, kaip į bandymą, po kurio turi pasirodyti Amerikoje vienas kitas pažangos veikėjų, jieškant amerikiečiuose lietuviuose užtarimo ir jų nuopelnų įvertinimo, nes jie gerai žino, kad ne visi lietuviai amerikiečiai kritiškai žiuri į Lietuvos padėtį.

Baigdamas noriu pridurti egoistinį posakį: „savi marškiniai atčiau kuno.“ Kitaip pasakius, šelpdami svetimuosius, nepamerškite savąj. Lietuvoje ir Amerikoje (bent lietuvių tarpe) turime karčią tiesą, kad moksleivija dar vidurinės mokyklos turi parodyti savo politinį veidą, nes kitaip, reikalui ištikus, moksleivis visur ras duris uždarytas. Rasi, būtų ne pro šalį paraginti sandariečius daugiau pasiropinti moksleivių šelpimu. Reikalinga būtų daugiau domės kreipti į „Ziburėlj“, kurio skyryje yra įsteigęs Amerikoje gerb. kompozitorius Mikas Petruskas ir per jį, kiek man žinoma, šelpia kaikuriuos moksleivius. Reikia žinoti, kad „Ziburėlis“ ne nuo šios dienos globoja pažangiąją moksleiviją, turi bendrabūčius, stipendiatus...

Daugiau už tai susidomėjimo organizacinio kaip „Ziburėlis“, „Varpas“... Tiek norėjau pasakyti.

Teiktis priimti, draugai, mano linkėjimus jūsų kilnuose darbuose.

Ladas Natkevičius, Paris, 1924, bal. 2 d.

Pittsburgh, Pa.

A. L. T. Sandaros 84 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks balandžio 27 d. L. P. D. name, 4 val. po pietų, 2741 Liberty Ave. Visi 84 kuopos nariai malonėkit atsilaskyti į minėtą susirinkimą ir kad kožnas atsivestų nors po vieną naują narį prirašyti. Ir kurie esate nepabaigę savo mokesčių už metus, malonėkite ateiti užsimokėti. Daug yra, kurie tik tēra mokėję už vieną mėnesį. Aš manau, kad nė vienas nepamirš ateiti į susirinkimą, perskaitys tą straipsnį ir atves po naują narį ir prirašys prie musų organizacijos, kaip jaunutės kuopos, kaip mes turim platinti. Visi tverkimės į vieną kuopą ir bendrai veikim Tėvynei Lietuvai, tada nuveiksim didžiausią darbą. Tada pasirodysime tikrais Lietuvos ir musų tautos sunais ir dukterimis.

R. Poplauskis.

IVAIRŲ LAIKO ATSPĖJIMO BUDAI.

Dvidešimts keturių valandų diena, prasidėdanti vidurnakti, yra visus priimta, tad pranešimas, kad ir laivai tą pačią sistemą pradės vartoti (jų diena prasidėdavo vidurdieny), nustebina.

„Vienok žemės laikas ir laivų laikas yra tiktai du iš daugybės būdų, kokių žmonės vartodavo, kad sužinotų laiko bėgimą, ir įvairūs būdai dar ir dabar yra“ — sako buletinas, išleistas Tautinės Geografijos Draugijos Washtingtone.

„Alfredas Didysis turėjo važiavęs žvakes, dvylikos colių aukštumo, paženkintas taip, kad rodydavo keturių valandų degimo laiką. Vėliau jis jas dengdavo plonu, baltu ragu, kad apsaugotų nuo užgesimo; bet jis buvo labai toli užsilikęs, sulgyginus su kitomis pasaulio dalimis, ir jo laikrodis buvo labai prastas, sulgyginus su kitais išradimais prieš 900 metus.

Primityviai žmonės, dar prieš istorijos atsiradimą, įsmeigdavo lazda į žemę ir apibrėždavo liniją apie ją, paženklinamį šešėlio keliuonę nuo saulėtekio iki saulėleidos. Kiti nuvydavo virvę, kurią suslapinę, sumazgydavo lygiais tarpais. Tą virvę uždėgavo, išlengvo ir reguliariai slenkanti ugnis rodė laiko bėgimą.

„Nors yra tokių, kurie spėja, kad Japonai labai seniai neturėjo jokių laiko atspėjimo būdų, vienok kiti tvirtina, kad Japonai ir Kinai vartojo beveik tokį pat dalyką, kaip ir virvę, tiktai jų buvo panašus į knatę, kuris nedegdavo, bet rūdavo. Vienas toks senovės knatas yra Paryžiaus muzėjuje.

„Net prieš 3800 metus pirm Kristaus žvaigždės Rytinėse pustynėje padarė astronomus iš tų, kurie buvo pradėję, su jų pagelba, laiką spėti. Niekas nežino, kada jie pirmiausiai paskirstė laiką į dvidešimts keturias valandas, nuo saulės iki saulės, ir kada valandos buvo paskirstytos į minutes.

Kaikurie Malajai net ir šiandien dar tebevartoja keistą laiko spėjimui būdą, kuris yra madoje Rytuose beveik 5000 metų. Jis vadinamas vandeniniu laikrodžiu, ir yra apvalus bliudelis su skylute dugne. Kada tas bliudelis įdedamas į vandenį, jis išlengvo pripildo ir skęsta, ir tas visuomet atsitinka vienodame laiko periode.

„Egiptiečiai gilioje senovėje taiggi turėjo vandeninį laikrodį. Tulame Anglijos muzėjuje yra vienas, ant kurio užrašytas Aleksandro Didžiojo vardas.

„Niekas nežino smiltinio laikrodžio senumo. Jam pradžią galėjo duoti vandeninis laikrodis, ir, beabejo, prasidėjo vienoje iš jūstybių šalių — Egipte ar Babilonijoje — kur buvo vandens stoka. Negalima sakyti, iš ko jie buvo daromi, bet buvo parodomi ant Grekų skulpturos dar prieš krikščionių laikus.

„Laikrodis nešiojamas ant rankos yra skaitomas kaip moderniškas išradimas, bet pirmutinį nešiojo Anglijos karalienė Elzbieta.“

LENKŲ VILTIS.

Krokuvos laikraštis „Nova Reforma“ (Nr. 44, II. 22.4.) įdėjo iš Karaliaučiaus tokią žinutę:

Karaliaučius. II. 21. (Pat.) Dienraščiai daleidžia, kad Tautų Sąjungos sprendimas bus Lietavos nenaudai. Laikraščiai pranašauja, kad iš to išeis Galvanausko kabineto kritimas, kitas kabinetas busiąs palankus Lenkams. Dabar apsilvę lenkų laikraščiai grasina Lietuvai kara.

(„L. Žin.“)